

พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
Self-Directed Learning Behaviors of Students,
Faculty of Home Economics Technology,
Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดรุณี	โอวจรียาพิทักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริภรณ์	ชลเชษขานกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณี	วิศิษฐ์วงศ์กร
รองศาสตราจารย์สมทรง	สีตลา ยัน

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ดร.สุทธาภา โชติประดิษฐ์ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ อนันต์วรพงษ์ หัวหน้าสาขาวิชาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงสิริ วิชิรานนท์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้คำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุม และความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

ขอขอบคุณนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่สละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

คณะผู้วิจัย

ชื่อเรื่อง : พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ผู้วิจัย : ดร.ณิ โอวรียาพิทักษ์
ศิราภรณ์ ชวเลขยางกูร
พรรณี วิศิษฐ์วงศ์กร
สมทรง สีสลายัน

พ.ศ. : 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่1-4 คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 319 คนโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นปี (Stratified Random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ANOVA

ผลการวิจัย พบว่า

1.ระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$; $S.D.= 0.74$) โดยลำดับที่ 1 คือ ด้าน ความสามารถในการประเมินตนเอง ($\bar{X} = 3.89$; $S.D.=0.74$) ลำดับที่ 2 ด้านความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.75$; $S.D.=0.76$) ลำดับที่ 3 ด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.74$; $S.D.=0.70$) ลำดับที่ 4 ด้านความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.72$; $S.D.=0.72$) และลำดับสุดท้าย ด้านคุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.59$; $S.D.=0.77$)

2. เปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล สรุปผลได้ดังนี้ นักศึกษาที่มีเพศ ระดับชั้น ต่างกัน มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน ขณะที่ผลการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$; $S.D.= .85$) โดยมีอันดับความสามารถในการส่งเสริมการเรียนรู้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.74$; $S.D.=.76$) ลำดับที่ 2 ด้านกายภาพ ($\bar{X} = 3.41$; $S.D.=0.93$) และลำดับสุดท้าย ด้านบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.40$; $S.D.=.87$)

คำสำคัญ : การเรียนรู้ด้วยตนเอง

Title : Self-Directed Learning Behaviors of Students,
 Faculty of Home Economics Technology,
 Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Researcher : Darunee Owajariyapitak
 Siraporn Chavalekyangkul
 Punnee Visitwongsagorn
 Somsong Sritalayan

Year : 2016

Abstract

The survey research aimed to: 1) study the behaviors of self-directed learning; 2) compare levels of self-directed learning behaviors which is classified by personal status; and 3) study guidelines for self-directed learning. The subject obtained through stratified random sampling consisted of 319 first-fourth year undergraduates of the Faculty of Home Economics Technology, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. The research tool was a questionnaire. The frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and ANOVA were used for data analysis and hypothesis testing.

The results were as follows:

1. The overall level of students' behaviors for self-directed learning was high ($\bar{X} = 3.74$; $S.D.= 0.74$) that were self-evaluation competency ($\bar{X} = 3.89$; $S.D.= 0.74$), self-management competency ($\bar{X} = 3.75$; $S.D.=0.76$), self-learning competency ($\bar{X} = 3.74$; $S.D.=0.70$), self-searching competency ($\bar{X} = 3.72$; $S.D.=0.72$) and characteristics of self-directed learners ($\bar{X} = 3.59$; $S.D.=0.77$), respectively.

2. There was no difference of self-directed learning behaviors when genders and educational levels were considered. In contrast, there were statistically significant difference at 0.05 when academic performance was considered.

3. The overall level of students' opinions on guidelines for self-directed learning was high ($\bar{X} = 3.51$; $S.D.= 0.85$), self-directed was academic matter ($\bar{X} = 3.74$; $S.D.=0.76$), physical matter ($\bar{X} = 3.41$; $S.D.=0.93$) management ($\bar{X} = 3.40$; $S.D.=0.87$), respectively.

Keyword: self-directed learning

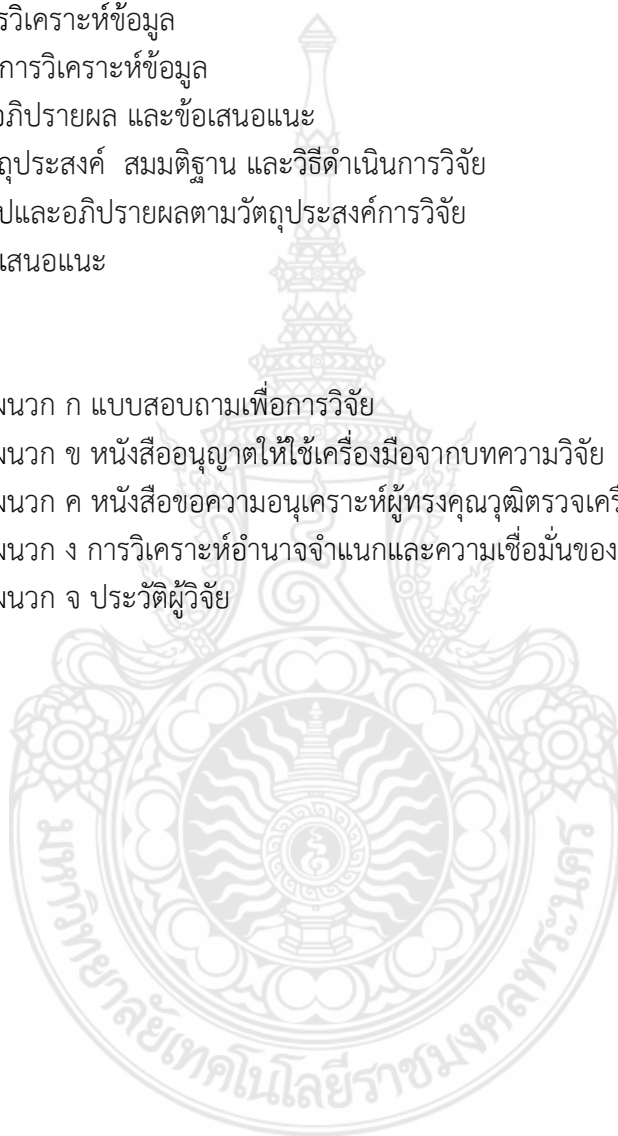

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
Abstract	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตการวิจัย	3
1.5 ตัวแปรที่ศึกษา	3
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.8 คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้	6
2.2 แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง	12
2.3 แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	26
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
3.1 ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	46
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
3.3 การสร้างเครื่องมือ	48
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	49
3.5 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	51
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	51
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	51
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
5.1 วัตถุประสงค์ สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย	69
5.2 สรุปและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย	70
5.3 ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	84
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	85
ภาคผนวก ข หนังสืออนุญาตให้ใช้เครื่องมือจากบทความวิจัย	92
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย	95
ภาคผนวก ง การวิเคราะห์อำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	99
ภาคผนวก จ ประวัติผู้วิจัย	102

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้น	47
3.2 แสดงสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามเพศ	52
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามระดับชั้น	52
4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครจำแนกตามผลการศึกษา (ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม)	53
4.4 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองจำแนกรายข้อ	53
4.5 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านคุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง จำแนกรายข้อ	55
4.6 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง จำแนกรายข้อ	56
4.7 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเอง จำแนกรายข้อ	57
4.8 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านความสามารถในการประเมินตนเอง จำแนกรายข้อ	58
4.9 สรุป ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	59
4.10 แสดงค่าสถิติเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามเพศ	60
4.11 แสดงค่าสถิติเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามระดับชั้น	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 แสดงค่าสถิติเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามผลการเรียน	60
4.13 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เปรียบเทียบรายคู่จำแนกตามผลการเรียน	61
4.14 สรุปสมมติฐานผลการเปรียบเทียบสถานภาพส่วนบุคคล กับระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	61
4.15 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านกายภาพ จำแนกรายข้อ	62
4.16 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านวิชาการ (อาจารย์, การสอน) จำแนกรายข้อ	64
4.17 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านการบริหารจัดการ จำแนกรายข้อ	65
4.18 สรุป ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	67

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ชี้ให้เห็นแนวโน้มว่าคนไทยต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอันหลากหลายเป็นสัญญาณเตือนว่าโลกในยุคหน้าจะมีปรากฏการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นเกินกว่าจะคาดถึง สังคมไทยจำเป็นต้องหันมาคิดทบทวนว่าเราพร้อมกับการเผชิญสิ่งที่ท้าทายเหล่านั้นมากเพียงใด สภาพการณ์เหล่านี้ คือปัญหาของสังคมไทย และการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ด้วย คนไทยจะมีความรู้ ความสามารถพื้นฐานเพียงพอกับการดำรงชีวิตที่ดีและมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกได้อย่างไร จะมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เลือกใช้ข้อมูลข่าวสารตัดสินใจถูกต้องในการแก้ปัญหา และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกหรือไม่ (วิษณุ , 2552) การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาชีวิตบุคคล และสังคมให้มีคุณภาพ มีความเจริญงอกงาม ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 กำหนดหลักการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ หรือสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา พัฒนาคนให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นเงื่อนไขไปสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึงประสงค์ ให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตและสังคม บูรณาการอย่างสมดุล ระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม มีความรู้และทักษะที่จำเป็นที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิตและพัฒนาสังคม ทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รักที่จะเรียนรู้ สามารถปรับตัวได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะทางสังคม มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม มีจิตสาธารณะ และจิตสำนึกในการในเกียรติภูมิของความเป็นคนไทย (ดวงกมล,2553)

การศึกษาไทย พบจุดอ่อนที่สำคัญประเด็นหนึ่ง คือ การสอนและการวัดผลแบบมีครู และตำราเป็นศูนย์กลาง และเน้นการท่องจำตามคำบรรยายตำรา ด้วยความเข้าใจว่าการศึกษา คือ การเพิ่มพูนปริมาณองค์ความรู้แบบสำเร็จรูปซึ่งเป็นการเข้าใจผิดในสาระสำคัญ การศึกษา (EDUCATION) ที่แท้จริง คือ กระบวนการเรียนรู้ (LEARNING PROCESS) ซึ่งประกอบไปด้วยการคัดเลือก ติความสร้างสรรค์ และนำความรู้ใหม่ของผู้เรียนแต่ละคน ไปประยุกต์ใช้ในชีวิต การแก้ปัญหา และการทำงานต่างๆ กระบวนการเรียนรู้จึงขึ้นอยู่กับผู้เรียนมากกว่าผู้สอน วิธีการที่เราจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด คือ ผู้เรียนต้องพัฒนาการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้เป็นด้วยตนเอง โดยมีครู และตำราเป็นเพียงผู้ชี้แนะ (COACHING) ไม่ใช่การอบรมให้ผู้เรียนเชื่อตามทุกอย่าง (INDOCTRINATING) ที่นิยมใช้ในการปลูกฝังความเชื่อทางศาสนา หรือลัทธิ การวิจัยยืนยันว่า ผู้เรียนที่ได้กำกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้เรียนแบบคอยรอให้ครูอาจารย์บอให้ทุกอย่างแบบเก่า การกำกับการเรียนรู้ด้วยตนเองหมายรวมถึงว่าในการศึกษาแบบที่มีครูอาจารย์สอนประจำนั้น การเรียนรู้จะได้ผลดีกว่า ถ้าครูอาจารย์เปลี่ยนทัศนคติ และวิธีการสอนแบบป้อนข้อมูลทุกอย่าง มาเป็นการสอนแบบชี้แนะและ

ส่งเสริมให้ผู้เรียน นักศึกษารู้จักกำกับการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสมยืดหยุ่น เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถหาวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด (วิทยากร ,2549) บุคคลที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงจะเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ไขปัญหา ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับสูง มีความมั่นใจ มีคำถาม มีการวิเคราะห์ปัญหา และมีความตั้งใจในการพัฒนาความคิดใหม่แทนระบบเดิม เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูง (Guglielmino L.M.,2001 อ้างถึงใน ภมรศรี,2549) ดังนั้นการกระตุ้นจากผู้สอน และการออกแบบการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในระยะยาวเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากความสำคัญ ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นสถานศึกษาที่ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ปัจจุบันนักศึกษาจะมีความสามารถ เป็นผู้เรียนรู้ได้ตลอดชีวิตนั้นควรต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งหมายถึงกระบวนการที่บุคคลมีความคิดริเริ่มในการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้แสวงหาทรัพยากร และประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ (ปวีชญา,2554) ดังนั้นการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จึงเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญสำหรับการเป็นฐานความรู้ในการออกแบบและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบัณฑิตเมื่อจบการศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีเพศต่างกันมีระดับมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างกัน

1.3.2 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีระดับชั้นต่างกันมีระดับมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างกัน

1.3.3 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีผลการศึกษา (ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม) ต่างกันมีระดับมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครในครั้งนี้ ศึกษาตามองค์ประกอบแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากงานวิจัยของมณี, รุจิเรศ และยุวดี (2551)

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ในปีการศึกษา 2558

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม 2558 – กันยายน 2559

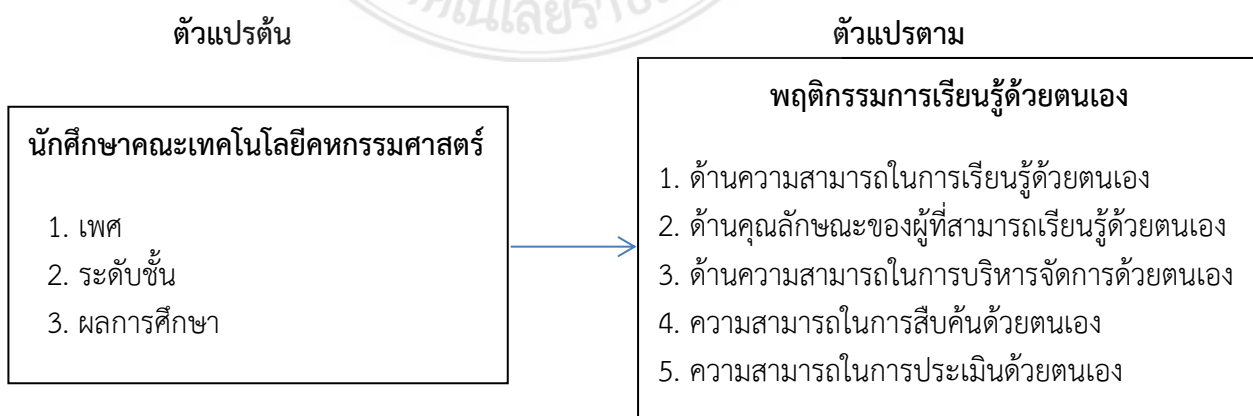
1.5 ตัวแปรที่ศึกษา

1.5.1 ตัวแปรต้น คือ สถานภาพส่วนบุคคลของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นปี และ ผลการศึกษา (ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม)

1.5.2 ตัวแปรตาม คือ ระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ตามองค์ประกอบแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของมณี, รุจิเรศ และยุวดี (2551) ประกอบด้วย

- 1.5.2.1 ด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 1.5.2.2 ด้านคุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 1.5.2.3 ด้านความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง
- 1.5.2.4 ด้านความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเอง
- 1.5.2.5 ความสามารถในการประเมินด้วยตนเอง

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ได้ทราบถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

1.7.2 ได้รับทราบถึงแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา ของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อกระตุ้นและปลูกฝังให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.8 คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

1.8.1 นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ทุกสาขา และทุกระดับชั้น

1.8.2 เพศ หมายถึง เพศของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้แก่ เพศชาย หรือ เพศหญิง

1.8.3 ระดับชั้น หมายถึง ระดับชั้นที่นักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2558

1.8.4 ผลการเรียนรู้ หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

1.8.5 การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง กระบวนการที่บุคคลมีความริเริ่มในการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ มีการกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ แจกแจงแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นคนและอุปกรณ์ คัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการเรียนรู้ และประเมินผล โดยจะอาศัยความช่วยเหลือของผู้อื่นหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้การเรียนรู้ด้วยตนเองประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 ข้อ ดังต่อไปนี้

1.8.5.1 ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การมีความสามารถในการนำความรู้เดิมมาสนับสนุน การตั้งประเด็นที่สำคัญของปัญหาของการเรียนได้ การนำความรู้ที่มีอยู่เดิม และที่มีใหม่กับเพื่อนได้ สามารถเปรียบเทียบข้อมูลที่ไม่ว่าง แล้วนำมาสรุปความที่เป็นของตนเองได้ สามารถบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน สามารถจับประเด็นความรู้ที่ไม่ทราบ รวมถึงการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

1.8.5.2 คุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การประเมินตนเอง อยู่เสมอ การวิเคราะห์ความรู้และเรื่องต่างๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น การกระตุ้นตัวเองให้เรียนรู้สิ่งต่างๆ อยู่ตลอดเวลา

1.8.5.3 ความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง หมายถึง การจัดลำดับความสำคัญของงานที่ทำว่าทำอะไรก่อน – หลัง การบริหารจัดการกับเวลาของตนเองทั้งเวลาเรียน และเวลาส่วนตัวได้ การวางแผนก่อนจะกระทำการใดๆ เช่น การวางแผนก่อนเรียน การกำหนดเป้าหมายในการเรียนของตนเอง รวบรวมข้อมูลหรือข้อเท็จจริงก่อนการตัดสินใจ

1.8.5.4 ความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเอง หมายถึง การพัฒนาวิธีการสืบค้นหา
ความรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง การเรียนรู้ทักษะการสืบค้นหาความรู้ สามารถสืบค้นความรู้ได้หลายวิธี

1.8.5.5 ความสามารถในการประเมินด้วยตนเอง หมายถึง การรับฟังการติชมจาก
เพื่อนหรืออาจารย์เพื่อปรับปรุงตนเอง รวมถึงการรู้ข้อดีและข้อด้อยของตนเองในการเรียน

บทที่ 2

เอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิด และทฤษฎีการเรียนรู้
- 2.2 แนวคิด และทฤษฎีของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 2.3 แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด และทฤษฎีการเรียนรู้

2.1.1 ความหมายของการเรียนรู้

ความหมายของ การเรียนรู้ มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ดังนี้

Bower G,H and Hilgard, E.R. (1981) ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันเกิดจากประสบการณ์และการฝึก ซึ่งไม่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เกิดจากการตอบสนองตามสัญชาตญาณ ฤทธิ์ของยา หรือสารเคมี หรือปฏิกิริยาสะท้อนตามธรรมชาติของมนุษย์

สุรางค์ (2544) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัด รวมทั้งการเปลี่ยนปริมาณความรู้ของผู้เรียน

สุชา (2542) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเจริญงอกงามของอินทรีย์หรือพัฒนาการของอินทรีย์ ทำให้อินทรีย์สามารถแก้ปัญหาต่างๆได้ดีขึ้น หรือปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆได้อย่างดี

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2558) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ หมายถึง การได้รับความรู้ พฤติกรรมทักษะ คุณค่า หรือความพึงใจ ที่เป็นสิ่งแปลกใหม่หรือปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่ และอาจเกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์สารสนเทศชนิดต่าง ๆ ผู้ประมวลทักษะของการเรียนรู้เป็นได้ทั้งมนุษย์ สัตว์ และเครื่องจักรบางชนิด ความก้าวหน้าในการเรียนรู้เมื่อเทียบกับเวลามีแนวโน้มเป็นเส้นโค้งแห่งการเรียนรู้ (learning curve)

จิราภา และคณะ (2554) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์และการฝึกหัด พฤติกรรมที่เป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงชั่วคราวไม่จัดว่าเกิดจากการเรียนรู้ เช่น ความเหน็ดเหนื่อย ผลจากการกินยา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากภาวะ

สรุป การเรียนรู้ หมายถึง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ การฝึกหัดหรือปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่โดยพฤติกรรมที่เป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงชั่วคราวไม่จัดว่าเกิดจากการเรียนรู้ เช่น ความเหน็ดเหนื่อย หรือการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เกิดจากการตอบสนองตามสัญชาตญาณ หรือฤทธิ์ของยา

2.1.2 ความสำคัญของการเรียนรู้

การเรียนรู้ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เพื่อให้เกิดความรู้อย่างต่อเนื่องถาวร เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีจุดมุ่งหมาย ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต การเรียนรู้จึงมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคมในด้านต่างๆ ดังนี้ (วรรณิ, 2540)

1. การเรียนรู้มีความสำคัญต่อการมีชีวิตรอด ได้แก่ การเรียนรู้การแสวงหาอาหาร เรียนรู้วิธีการรักษาผู้ป่วยด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูง เรียนรู้ที่จะหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นอันตรายต่อชีวิตและร่างกาย หรือเรียนรู้การรวมกลุ่มทางสังคม และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นในสังคมเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันยามเกิดเหตุคับขัน หรือเมื่อมีอันตรายเกิดขึ้น

2. การเรียนรู้มีความสำคัญต่อการปรับตัว ช่วยให้สามารถเลือกวิธีการปรับให้อยู่กับสังคมได้อย่างมีความสุข โดยการรู้จัก เอาใจเขามาใส่ใจเรา ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคม

3. การเรียนรู้มีความสำคัญต่อบุคคล คือช่วยให้บุคคลไม่ตกเป็นเครื่องมือของบุคคลอื่น ไม่ถูกหลอกลวงได้ง่าย

4. การเรียนรู้มีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพ เนื่องจากอาชีพแต่ละอาชีพมีวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างกันไป การเรียนรู้จะช่วยให้บุคคลประสบผลสำเร็จในอาชีพงายขึ้น ในสังคมปัจจุบัน การศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความจำเป็นมากต่อการประกอบอาชีพ

5. การเรียนรู้มีความสำคัญต่อการส่งเสริม ปรับปรุง และแก้ไขบุคลิกภาพ เช่น การรู้จักการเลือกชุดสวมใส่ให้เหมาะสมกับร่างกายและฤดูกาลละเทศะ ดังนั้น การเรียนรู้จึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต

6. การเรียนรู้มีความสำคัญต่อความเจริญของบ้านเมืองและประเทศชาติ ดังคำขวัญวันเด็กที่รัฐบาลพยายามสรรหาคำขวัญที่สร้างสรรค์มาประชาสัมพันธ์เพื่อต้องการให้เด็กได้คิดและอยากเป็น

สรุป การเรียนรู้มีความสำคัญและเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาตนเอง ให้มีชีวิตรอด รู้จักปรับตัวทั้งในการทำงานและการอยู่ในสังคมนอกจากนั้นการเรียนรู้ยังส่งผลต่อการพัฒนาชาติการที่ประเทศชาติจะพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า

2.1.3 องค์ประกอบของการเรียนรู้

สิ่งสำคัญพื้นฐานที่จะช่วยให้เข้าใจและเกิดการเรียนรู้อย่างชัดเจน คือการเข้าใจในองค์ประกอบของการเรียนรู้ ซึ่งมีหน่วยงานและนักวิชาการกล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้ไว้ดังนี้

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2558) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้จากแนวคิดนักการศึกษา กาเย่ (Gagne) ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียน (Learner) มีระบบสัมผัสและ ระบบประสาทในการรับรู้
2. สิ่งเร้า (Stimulus) คือ สถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3. การตอบสนอง (Response) คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ การสอนด้วยสื่อตามแนวคิดของกาเย่ (Gagne)

4. ได้รับความสนใจ มีโปรแกรมที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เช่น ใช้ การ์ตูน หรือ กราฟิกที่ดึงดูดสายตา

5. ความอยากรู้อยากเห็นจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน การตั้งคำถามก็เป็นอีกสิ่งหนึ่ง

6. บอกวัตถุประสงค์ ผู้เรียนควรทราบถึงวัตถุประสงค์ ให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน เพื่อให้ทราบว่าบทเรียนเกี่ยวกับอะไร

7. กระตุ้นความจำผู้เรียน สร้างความสัมพันธ์ในการโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่ก่อน เพราะสิ่งนี้สามารถทำให้เกิดความทรงจำในระยะยาวได้เมื่อได้โยงถึงประสบการณ์ผู้เรียน โดยการตั้งคำถาม เกี่ยวกับแนวคิด หรือเนื้อหานั้นๆ

8. เสนอเนื้อหา ขั้นตอนนี้จะเป็นการอธิบายเนื้อหาให้กับผู้เรียน โดยใช้สื่อชนิดต่างๆ ในรูป กราฟิก หรือ เสียง วิดีโอ

9. การยกตัวอย่าง การยกตัวอย่างสามารถทำได้โดยยกกรณีศึกษา การเปรียบเทียบ เพื่อให้เข้าใจได้ซาบซึ้ง

10. การฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะหรือพฤติกรรม เป็นการวัดความเข้าใจว่าผู้เรียนได้เรียนถูกต้อง เพื่อให้เกิดการอธิบายซ้ำเมื่อรับสิ่งที่ผิด

11. การให้คำแนะนำเพิ่มเติม เช่น การทำแบบฝึกหัด โดยมีคำแนะนำ

12. การสอบ เพื่อวัดระดับความเข้าใจ

13. การนำไปใช้กับงานที่ทำการทำสื่อควรมี เนื้อหาเพิ่มเติม หรือหัวข้อต่างๆ ที่ควร จะรู้เพิ่มเติม

อุบลรัตน์ (2541) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ลักษณะ สำคัญคือ

1. แรงขับ (Drive) เป็นสิ่งเร้าที่มีผลทำให้เกิดการเคลื่อนไหว แรงขับจะเกิดขึ้นได้เมื่อร่างกายมีสภาวะที่ขาดความสมดุลในตัวบุคคล สภาวะร่างกายที่ขาดความสมดุลจะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม เช่น ร่างกายขาดน้ำ ขาดอาหาร ขาดการพักผ่อน ภาวะเช่นนี้จะกระตุ้นให้ร่างกาย แสดงพฤติกรรม

2. สิ่งเร้า (Stimulus) เป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลมีปฏิกิริยาโต้ตอบออกมาและเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมตอบสนองต่อร่างกาย โดย สิ่งเร้าอาจเป็นเหตุการณ์หรือวัตถุและอาจเกิดขึ้นจากภายในหรือภายนอกร่างกายก็ได้

3. การตอบสนอง (Response) อาการตอบสนองหรือพฤติกรรมต่างๆเกิดขึ้นเมื่อได้รับการตอบสนองจากสิ่งเร้า

4. การเสริมแรง (Reinforcement) คือ สิ่งที่มาเพิ่มความสามารถในการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองให้มีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น เช่น ครูเสริมแรงด้วยการกล่าวชมเชย ให้รางวัล สำหรับ ผู้เรียนที่ทำงานดี และเรียบร้อย การเสริมแรงนี้จะช่วยให้ผู้เรียนอยากทำงานให้ดี และเรียบร้อยในครั้งต่อไป

บุญศรี (2547) กล่าวว่าการเรียนรู้ของบุคคลแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ คือ

1. ระบบประสาท การเรียนรู้เกิดจากกระบวนการทำงานที่ซับซ้อนของระบบประสาทที่ทำงานอย่างต่อเนื่องและประสานกันเริ่มตั้งแต่การรับรู้ของประสาทสัมผัสที่ใช้เชื่อมโยงข้อมูลใหม่ที่ได้รับกับประสบการณ์เดิม บันทึกเก็บไว้เป็นร่องรอยความทรงจำในสมอง หากบุคคลใดมีความบกพร่องของระบบประสาท เช่น จากอุบัติเหตุ หรือโรคบางโรค จะทำให้การเรียนรู้ไม่เป็นไปตามปกติ

2. ระดับสติปัญญา บุคคลที่มีระดับสติปัญญาสูงมักมีความสามารถในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากกว่าบุคคลที่มีระดับสติปัญญาต่ำ เพราะสามารถจดจำและพิจารณาสิ่งต่างๆ ได้รวดเร็วและถูกต้องมากกว่าผู้ที่มีสติปัญญาต่ำ

3. แรงจูงใจในการเรียนรู้ การเรียนรู้ใดๆ หากผู้เรียนมีความรู้สึกต้องการ เต็มใจและพร้อมที่จะเรียนแล้ว แสดงว่าผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ สิ่งที่มา คือ ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วแรงจูงใจจึงเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จนบรรลุวัตถุประสงค์

4. วิธีเรียนที่ถูกต้อง เช่น เด็กเล็กเรียนจากของจริงในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมย่อมส่งผลดีต่อการเรียนรู้

5. ความตั้งใจและความสนใจ ผู้เรียนที่มีความตั้งใจและความสนใจสูง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ง่าย

6. สถานการณ์ที่เรียนรู้ สถานการณ์ บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมที่ที่เหมาะสม และเอื้ออำนวยเช่น เหมาะสมกับความถนัด และความสนใจ ของผู้เรียนสามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้น

7. อายุ ผลการศึกษาทางจิตวิทยาโดยทั่วไปพบว่า เด็กมีอัตราการเรียนรู้เร็วที่สุด ส่วนวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น มีการเรียนรู้ได้เร็วกว่าผู้ใหญ่ตอนกลางและผู้สูงอายุ

8. อารมณ์ อารมณ์มีผลต่อการใช้สติปัญญา คนมีอารมณ์รุนแรง เช่น มีความกลัว ความวิตกกังวล มักจะเกิดความล้มเหลวในการเรียนรู้

9. เนื้อหาของสิ่งที่เรียนรู้ เนื้อหาของสิ่งที่เรียนรู้ต้องเหมาะสมกับอายุและระดับสติปัญญาของผู้เรียน และความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสถานการณ์จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้น

นอกจากนี้บุญศรี (2547) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้ จากแนวคิดของ Lee J. Cronbach ไว้ดังนี้

1. สถานการณ์ คือ สิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศรอบตัวผู้เรียน

2. ลักษณะประจำตัวบุคคล คือ ส่วนช่วยให้การเรียนรู้สำเร็จหรือล้มเหลว ได้แก่ ความสามารถส่วนตัว ความสนใจ ความถนัด

3. จุดมุ่งหมาย การที่ผู้เรียนทราบจุดมุ่งหมายของสิ่งที่เรียนจะส่งผลให้การเรียนบรรลุผลสำเร็จได้ง่าย

4. การแปลความหมาย คือการนำตัวเองเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ เพื่อแปลความหมายของสิ่งที่พบเพื่อการแก้ปัญหา

5. การกระทำ คือการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่พบหลังจากแปลความหมาย

6. ผลการปฏิบัติ คือ ผลลัพธ์จากการกระทำ หากเป็นผลดีจะนำไปสู่การใช้ใน

สถานการณ์อื่นๆได้ แต่หากผลที่ได้ไม่เป็นที่พึงพอใจหรือล้มเหลว จะต้องมีการแก้ไข ปรับปรุง หรือ
 กระทำใหม่ หรืออาจต้องเริ่มการแปลความหมายในสถานการณ์นั้นใหม่

7. ปฏิบัติการต่อการล้มเหลว คือการตอบสนองต่อการล้มเหลว บางคนอาจแก้ไขหรือ
 ปรับปรุงวิธีการเพื่อให้ได้วิธีที่ดีที่สุด ขณะที่ บางคนอาจเลิกล้มเหลว ความตั้งใจเดิม

สำหรับนิติพล (2556) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้
 ประกอบด้วย

1. การตั้งใจ ระดับการตั้งใจของบุคคลมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจสูงจะ
 เกิดความสนใจในการเรียนรู้ ตั้งใจเรียนเพื่อให้ประสบความสำเร็จ โดยปัจจัยในการตั้งใจสำหรับการ
 เรียนรู้ ประกอบด้วย

1.1 ความตั้งใจ เป็นตัวผลักดันและเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดความต้องการในการเรียนรู้
 ในสิ่งนั้นๆ และจะนำไปสู่ความสนใจ และมีพฤติกรรมที่ดีใฝ่หาความรู้ เตรียมความพร้อมก่อนการ
 เรียน เป็นต้น

1.2 การตั้งใจภายใน เป็นตัวกระตุ้นภายในตัวผู้เรียน เช่น ความสนใจ ความ
 กระตือรือร้น การรักและชอบในการเรียนรู้ ฯลฯ ตัวกระตุ้นภายในจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรม
 ที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อการเรียนรู้

1.3 การตั้งใจภายนอก คือ ตัวกระตุ้นที่อยู่ภายนอกตัวผู้เรียน เช่น คำชมเชย
 ปรณญา เกียรตินิยม ฯลฯ เป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการจึงเกิดความพยายาม หมั่นเพียร
 ในการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

1.4 รางวัลและการลงโทษ มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมาก เช่น การให้กำลังใจ
 การกล่าวคำชมเชย แก่ผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนพึงพอใจ และต้องการจะเรียนให้ดีขึ้น นอกจากนี้ การ
 ลงโทษอาจมีผลให้ผู้เรียนเพิ่มความสนใจต่อการเรียนมากขึ้น เพื่อต้องการหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา

1.5 ประโยชน์จากการเรียนรู้ ผลประโยชน์ที่จะได้ในระยะยาวของการเรียนรู้จะ
 เป็นสิ่งจูงใจให้ผู้เรียนใช้ความพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

2. ลักษณะของสิ่งที่ต้องเรียน เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ โดยลักษณะของสิ่งที่
 ต้องเรียน แบ่งได้ดังนี้

2.1 ปริมาณที่ต้องเรียน เนื้อหาสาระที่ต้องเรียนหากมีปริมาณที่มากจนเกินไปจะ
 เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของคนบางคน เนื่องจากความสามารถในการเรียนรู้ของบุคคลมีความ
 แตกต่างกัน ดังนั้นการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่พอดี เหมาะสม จะทำให้บุคคลเรียนรู้ได้ดีกว่า

2.2 ความคุ้นเคยกับสิ่งที่เรียน หากผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับสิ่งที่เรียน จะส่งผลให้
 ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น แต่หากเป็นสิ่งที่ใหม่สำหรับผู้เรียนไม่เคยรู้มาก่อนก็จะทำให้การเรียนรู้เกิด
 ความล่าช้า

2.3 การฝึกฝนอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้วิธีการฝึกฝนที่ถูกต้อง และมี
 ประสิทธิภาพจะทำให้การเรียนรู้ได้ผลดี เช่น การใช้เวลาฝึกฝนเป็นระยะเวลาสั้นๆจะทำให้การลึ้มมี
 น้อยกว่าใช้เวลาฝึกฝนเป็นเวลานาน

สรุป บุคคลมีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันด้วยองค์ประกอบหลายประการ ทั้งจากตัวผู้เรียน
 และสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆตัว เช่น ด้วยความสมบูรณ์ของระบบประสาท ระดับสติปัญญา อายุ

แรงขับ สิ่งเร้า แรงจูงใจทั้งจากสิ่งเร้าภายในและสิ่งเร้าภายนอก สภาพแวดล้อมที่เรียน ความเหมาะสมของเนื้อหาที่ระดับสติปัญญาและอายุของผู้เรียน เป็นต้น

2.1.4 วิธีการเรียนรู้

นักวิชาการได้กล่าวถึงวิธีการเรียนรู้ไว้ดังนี้

Burman, Arthur C. (1969) อ้างถึงใน สมคิด (2543) ได้กล่าวถึงวิธีการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้โดยบังเอิญ (Random of incidental learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งโดยที่ผู้เรียนมิได้ตั้งใจที่จะเรียน แต่มีโอกาสดูประสบหรือพบเห็นจึงเกิดการเรียนรู้

2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning) เป็นการ เรียนรู้ด้วยความตั้งใจของผู้เรียน ซึ่งมีความปรารถนาจะรู้ในเรื่องนั้น ผู้เรียนจึงคิดหาวิธีการเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ หลังจากนั้นจะมีการประเมิน ผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. การเรียนรู้โดยกลุ่ม (collaborative learning) การเรียนรู้ แบบนี้เกิดจากการที่ผู้เรียนรวมกลุ่มกันแล้วเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย ให้กับสมาชิกทำให้สมาชิกมีความรู้เรื่องที่วิทยากรพูด

4. การเรียนรู้จากสถาบันการศึกษา (formal learning) เป็นการเรียนแบบเป็นทางการ มีหลักสูตร การประเมินผล มีระเบียบการเข้าศึกษาที่ชัดเจน โดยผู้เรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนด เมื่อปฏิบัติครบถ้วน ตามเกณฑ์ที่กำหนดก็จะได้รับปริญญา หรือประกาศนียบัตร นิติพล (2556) ได้แบ่งลักษณะหรือวิธีการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้โดยการท่องจำ จากการศึกษาด้านจิตวิทยาพบว่าการเรียนรู้เกี่ยวกับการจดจำ หรือข้อความหรือคำพูดจะได้ผลดีและเป็นไปอย่างรวดเร็วเมื่อใช้การฝึกฝนเป็นช่วงสั้นๆ แต่ต้องทำบ่อย แต่ถ้าเป็นการเรียนรู้ที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนเป็นเวลาช้านาน หลายๆ ครั้ง การฝึกฝนแบบต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนานจะได้ผลดีกว่า

2. การเรียนรู้ด้านความคิด หลักการหรือความคิดรวบยอดจากผลการวิจัยของนักจิตวิทยา พบว่า วิธีที่ดีที่สุดคือการฝึกฝนติดต่อกันเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง จากนั้นจึงทำการฝึกฝนเป็นช่วงเวลาสั้นๆสลับกันไปกับการฝึกฝนติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง จะทำให้การเรียนรู้ได้ผลดี

3. การเรียนรู้ด้านทักษะ เป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้กล้ามเนื้อส่วนต่างๆ อาจก่อให้เกิดความเหนื่อยล้า ดังนั้นจึงต้องกระจายการฝึกฝนออกเป็นช่วงสั้นๆ สำหรับช่วงเวลาการพัก ควรสัมพันธ์กับช่วงการฝึก เช่น หากช่วงเวลาการฝึกฝนยาว ช่วงเวลาการพักก็ควรจะยาวตาม เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผลมากที่สุด

สรุป จากแนวความคิดที่ได้กล่าวมา เห็นได้ว่าการเรียนรู้มิได้เกิดจากการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาเท่านั้น แต่สามารถเกิดขึ้นได้จากสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างหลากหลายรูปแบบ ทั้งโดยบังเอิญหรือด้วยความตั้งใจ

2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี 2542 (2542) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ในมาตรา 24 ว่าด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

2.2 แนวคิด และทฤษฎีของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.2.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ความหมายของคำว่า “การเรียนรู้ด้วยตนเอง” (Self-directed Learning) ได้มีผู้ให้คำจำกัดความ ดังนี้

รุ่งฟ้า (2552) การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง กระบวนการซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง โดยอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรือไม่ต้องก็ได้ โดยผู้เรียนจะทำการวิเคราะห์ความต้องการที่จะเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เลือกวิธีการเรียนรู้ การแสวงหาแหล่งความรู้ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลรวมทั้งประเมินตนเองโดยอาจารย์ทำหน้าที่กระตุ้นและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน

Knowles.M (1975) การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง กระบวนการในการริเริ่มวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ด้วยตนเองของบุคคล โดยมีการกำหนดเป้าหมาย วางแผนในการเรียนรู้ การแสวงหาแหล่งข้อมูล เลือกและนำแหล่งข้อมูลมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเป็นระบบ อีกทั้งมีการประเมินผลการเรียน ทั้งการได้รับหรือไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นอาศัยก็ตาม

สมคิด (2541) การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสมัครใจ มีเจตนาที่จะเรียนรู้ด้วยความอยากรู้อยากเรียน หรือต้องการจะเรียนในสิ่งนั้นโดยมิได้ถูกบังคับ

ภมรศรี (2549) การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง ในการวินิจฉัยความต้องการการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้รับผิดชอบในการวางแผน ปฏิบัติ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยจะได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นหรือไม่ก็ตาม

สรุปการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนมีความคิดริเริ่ม หรือเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ ในสิ่งหนึ่งสิ่งใด ด้วยการวางแผน กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยอาจปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น

2.2.2 ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

พัชรี (2544) อ้างจาก เกียรติวรรณ (2530) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการจัดการศึกษา ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ดังนี้

1. วิชาการและความรู้ต่างๆในโลกปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นคำจำกัดความของการศึกษาจะต้องไม่เพียงแต่เพียงการถ่ายทอดหรือส่งผ่านความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียนเท่านั้น จุดประสงค์หลักของการศึกษาจะต้องเป็นการพัฒนาทักษะของการแสวงหาความรู้ ผู้ที่มีการศึกษาจะต้องมีผู้ใช้ที่มีความรู้พื้นฐานทางวิชาการหรือวิชาชีพเท่านั้น แต่จะต้องมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อย่างชำนาญไปตลอดชีวิต

2. การศึกษาไม่จำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้นเฉพาะในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น เพราะการเรียนรู้ในชีวิตคนเราจะต้องเรียนจากสิ่งที่เราทำ ทุกประสบการณ์ของเราคือประสบการณ์ การเรียนรู้ ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตเราคือแหล่งเรียนรู้ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นจากโรงเรียน ร้านค้า หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เพื่อน พ่อ แม่ พี่ น้อง เพราะการเรียนรู้หมายถึง การรู้จักใช้ประโยชน์ของทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นในหรือนอกสถาบันการศึกษาเป็นไปเพื่อการพัฒนาการทั้งด้านร่างกายและจิตใจของแต่ละบุคคล

3. การศึกษาจะต้องไม่จำกัดอยู่เฉพาะในวัยเด็กเท่านั้น การศึกษาคือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต สิ่งที่เราเรียนตอนเด็กๆควรจะเป็นทักษะการแสวงหาความรู้ การใช้ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติ และคุณค่าจำเป็นแก่การดำรงชีวิตที่มีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

4. การเรียนรู้ในแบบที่ผู้เรียนมีอิสระและชี้นำตัวเอง สอดคล้องกับกระบวนการจิตวิทยาธรรมชาติของมนุษย์ คือ มนุษย์มีความต้องการส่วนลึกที่จะเป็นอิสระชี้นำตัวเอง และสิ่งหนึ่งดรรชนีของการบรรลุวุฒิภาวะของบุคคลคือ ความสามารถในการรับผิดชอบชีวิตของตนเองและการชี้นำตัวเองได้มากขึ้น

5. การที่ผู้เรียนมีส่วนในการเลือกเรียนสิ่งที่ต้องการเรียนและมีส่วนในการกำหนดวิธีเรียนเอง ย่อมจะต้องเรียนได้ดีและเรียนรู้ได้มากกว่าผู้เรียนที่ต้องเรียนในแบบที่ถูกกำหนดให้เรียน คือ ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์มาใช้ในการเรียนรู้ และสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้มาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้มากกว่า

6. การเรียนการสอนแบบเน้นให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นของตัวเอง รู้จักตัดสินใจและมีความรับผิดชอบในตัวเองอันเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษา

สำหรับ Knowles.M (1975) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไว้ ดังนี้

1. ผู้ที่เรียนรู้จากการเริ่มต้นด้วยตนเองเองจะเรียนได้มากกว่า และดีกว่าผู้ที่เพียงผู้รับ หรือรอการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือครู โดยผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะเรียนอย่างตั้งใจ มีแรงจูงใจและมีจุดมุ่งหมายสูง และนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ดีและยาวนานกว่าผู้ที่รับคำสอนแต่เพียงอย่างเดียว

2. การเรียนรู้ด้วยตนเองสอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยาและกระบวนการทางธรรมชาติมากกว่า คือ วัยเด็กเป็นธรรมชาติที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ต้องการผู้ปกครอง ครู หรือบุคคล ดูแลช่วยตัดสินใจ เมื่อเติบโตต้องการเป็นอิสระ และจะลดการพึ่งพาผู้ปกครอง ครู หรือบุคคล เกิดการพัฒนาในลักษณะความเป็นตัวของตัวเอง มีการขึ้นนำตนเองมากขึ้น

3. นวัตกรรมทางการศึกษาเพิ่มขึ้นมาก เช่น มีหลักสูตรใหม่ ห้องเรียนแบบเปิดศูนย์วิทยบริการ การศึกษาอย่างอิสระ โปรแกรมการเรียน ที่จัดสำหรับบุคคล ภายนอก การเรียนการสอนด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เป็นต้น รูปแบบของนวัตกรรมเหล่านี้ล้วนผลัดการระควมรับผิดชอบ ไปสู่ผู้เรียนโดยมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ

4. การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นความอยู่รอดของชีวิตในฐานะที่เป็นบุคคล เนื่องจากโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและตลอดเวลาจึงนำไปสู่ความจำเป็นในการเรียนรู้ และเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต อีกทั้งได้เกิดแนวคิดใหม่ในการศึกษา ได้แก่

4.1 ความรู้ต่าง ๆ ที่มนุษย์เรียนรู้ และสะสมไว้จะค่อย ๆ ล้าสมัยและหมดไป ดังนั้นจึงต้องพัฒนาทักษะดังกล่าวเมื่อบุคคลจบการศึกษาไปแล้วก็ยังสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ใหม่เท่าทันโลก

4.2 การเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้เรียนเริ่มเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน เช่น เรียนรู้จากบิดา มารดา เพื่อน ครู สถาบันต่าง ๆ หรือจากสื่อมวลชน เป็นต้น นั่นก็คือ การเรียนรู้จะเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต และบุคคลสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

4.3 การเรียนรู้ด้วยตนเอง จะไม่จำกัดอายุผู้เรียน ผู้เรียนมีโอกาที่จะตัดสินใจเลือกเรียนตามความสนใจ และความต้องการที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนที่อยู่ในวัยเยาว์ควรเน้นทักษะ การเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อจะได้ใช้ทักษะนี้ในการแสวงหาความรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก

การเรียนรู้ด้วยตนเองมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งต่อผู้ที่กำลังศึกษาในสถานศึกษา และต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันเนื่องจากวิชาความรู้มิได้จำกัดเฉพาะภายในห้องเรียนอีกทั้งพัฒนาการของการศึกษาในปัจจุบันจะผลัดการระควมรับผิดชอบให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การศึกษาอย่างอิสระ การเรียนรู้จากปัญหา เป็นต้น อีกทั้งวิชาความรู้ณวินนี้มีารเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตลอดเวลาการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญเพื่อความอยู่รอด เพื่อการนำประสบการณ์การเรียนรู้มาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

2.2.3 แรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สุจินดา (2554) ได้กล่าวถึง แรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ ไว้ว่าแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ หมายถึง ความต้องการและความพึงพอใจที่จะแสดงพฤติกรรมต่างๆเกี่ยวกับการเรียนรู้ เกิดจากแรงผลักดันภายในของตนเอง โดยมีได้อาศัยการชักจูงและสิ่งเร้าจากภายนอก ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ความต้องการ สิ่งที่ทำทหาย ความสนใจเพลิตเพลิต ความเป็นตัวของตนเอง ความต้องการมีความสามารถ และความมุ่งมั่น

1. ความต้องการสิ่งทำทหาย หมายถึง นักศึกษามีความชอบหรือมีความต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ทำทหาย และมีความอยากง่ายพอเหมาะกับความสามารถของผู้เรียน

2. ความสนใจเพลิดเพลิน หมายถึง นักศึกษามีความกระตือรือร้น มีความอยากรู้ อยากเห็น มีความพอใจ และเพลิดเพลินในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ

3. ความเป็นตัวของตัวเอง หมายถึง นักศึกษาชอบคิดริเริ่มทำสิ่งต่างๆในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสระในการคิดและการกระทำในการเรียนรู้

4. ความต้องการมีความสามารถ หมายถึง นักศึกษามีความต้องการที่จะมีประสิทธิผลในการจัดการกับการเรียนรู้ ต้องการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง

5. ความมุ่งมั่น หมายถึง นักศึกษามีความมุ่งมั่นเรียนรู้ให้บรรลุผลด้วยความสามารถของตนเอง และมีความยึดมั่นทุ่มเทให้กับการเรียนรู้โดยไม่หวังผลตอบแทนภายนอก

2.2.4 ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สุจินดา (2554) ได้กล่าวถึง ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไว้ว่า ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง ความมั่นใจและความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การระบุแหล่งทรัพยากรในการเรียนรู้ การเลือกและประยุกต์ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม และการประเมินผลการเรียนรู้

1. การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง หมายถึง นักศึกษามั่นใจและเชื่อมั่นในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยการสำรวจความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง และการระบุความต้องการของตนเองออกมาเป็นสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน

2. การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ หมายถึง นักศึกษามั่นใจและเชื่อมั่นในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยการระบุเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเอง และการเข้าใจประโยชน์ของเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเอง

3. การระบุแหล่งทรัพยากรในการเรียนรู้ หมายถึง นักศึกษามั่นใจและเชื่อมั่นในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยการแสวงหาแหล่งทรัพยากรในการเรียนรู้ และการกำหนดแหล่งทรัพยากรที่ใช้ให้เหมาะสมกับเป้าหมายที่ต้องการเรียนรู้ของตนเอง

4. การเลือกและประยุกต์ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม หมายถึง นักศึกษามั่นใจและเชื่อมั่นในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยการกำหนดวิธีการเรียนรู้ของตนเอง และการเลือกใช้วิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเอง

5. การประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง นักศึกษามั่นใจและเชื่อมั่นในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยการตั้งเกณฑ์การประเมินการเรียนรู้ที่เชื่อถือได้ การใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ต่างๆที่เหมาะสม และการวัดผลการเรียนรู้ของตนเองว่าบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด

2.2.5 องค์ประกอบที่มีผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Downing . J and D. Thackerey (1971) ได้แบ่งองค์ประกอบที่มีผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางกาย ได้แก่ การบรรลุวุฒิภาวะทางด้านร่างกายทั่วไป เช่นการมองเห็น การได้ยิน

2. องค์ประกอบทางสติปัญญา ได้แก่ ความพร้อมด้านสติปัญญา ความสามารถในการรับรู้และความสามารถในการแก้ปัญหา การคิดอย่างมีเหตุผล

3. องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ ได้แก่ ความมั่นคงทางด้านอารมณ์และความต้องการที่จะเรียนรู้

4. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสารที่ได้จากครอบครัว ประสบการณ์ด้านสังคม

พงษ์พันธ์ (2542) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนรู้ไว้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. วุฒิภาวะ (Maturity) หมายถึง ลำดับขั้นของความเจริญงอกงาม หรือพัฒนาการของบุคคลที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ โดยไม่ต้องอาศัยสิ่งเร้าหรือการฝึกฝนใดๆ วุฒิภาวะจะพัฒนาไปตามวัยทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์เป็นภาวะสุขถึงขีด หรือการบรรลุขั้นสุดยอดของการเจริญเติบโตในระยะใดระยะหนึ่ง และพร้อมที่จะประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้เหมาะสม

2. ความพร้อมในการเรียนรู้ (Readiness) เป็นสภาวะของบุคคลที่จะเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างบังเกิดผล ซึ่งความพร้อมนี้จะขึ้นกับวุฒิภาวะทางร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ความพร้อมในการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับ การฝึกฝน การเตรียมตัว ตลอดถึงความสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งนั้น

3. แรงจูงใจ (Motivation) เป็นความปรารถนาที่จะเรียนรู้ของบุคคล ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรม เนื่องจากมีแรงผลักดันเกิดขึ้น

4. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก เพราะพฤติกรรมมนุษย์เป็นระบบของความเกี่ยวเนื่องระหว่างสิ่งเร้า การประสานสัมพันธ์ และปฏิกิริยาตอบสนอง การเสริมแรงจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองมากขึ้น

5. การถ่ายทอดโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) เป็นการเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างโดยอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน จะช่วยให้การเรียนรู้สิ่งใหม่ดีขึ้น เพราะการเชื่อมโยงความรู้ก่อนมาใช้กับการเรียนรู้ครั้งใหม่จึงทำให้การเรียนรู้สิ่งใหม่ได้อย่างรวดเร็ว

โดยมีความพยายามที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขไม่ให้อดอย ยอมแพ้ หรือยกเลิก เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน มีความรักในการเรียน มองอนาคตในแง่ดี และมีความสามารถใช้ทักษะทางการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ไขปัญหา

วิทยาการ (2549) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ดังนี้

1. แรงจูงใจ (Motivation) ของผู้เรียน คือ เหตุผลที่ผู้เรียนอยากรู้ เป็นปัจจัยที่สำคัญในกระบวนการเรียนรู้โดยเฉพาะการมีแรงจูงใจจากภายในตัวเขาเอง เช่น เป็นคนอยากรู้อยากเห็น ชอบอ่าน ชอบฟัง อยากฉลาด สนุกพอได้เรียนรู้ แรงจูงใจจากภายนอก ก็มีส่วนช่วย เช่น มีความทะเยอทะยาน มีความตั้งใจพัฒนาตนเอง อยากเรียนให้สูงจะได้มีงานดีๆ ทำ อยากช่วยเหลือพ่อแม่ อยากทำให้พ่อแม่พี่น้องดีใจ อยากให้ตัวเองเป็นที่ยอมรับในสังคม อยากเรียนได้คะแนนดี ฯลฯ

2. การกระทำอะไรอย่างมีเป้าหมายในชีวิต (Goal Orientation) ความคิดจิตใจของคนเรามีผลต่อการกระทำตน เจตจำนงความมุ่งมั่นที่จะทำอะไรของคนเรา มีส่วนในการผลักดันวิถีชีวิตของคนนั้นให้เกิดความสำเร็จจริงๆ ได้อยู่มาก คนที่ตั้งเป้าหมายในชีวิตในระดับสูงขึ้นไปทำท่าย และพยายามที่จะฝ่าฟันอุปสรรคหรือการทำท่ายเพื่อบรรลุเป้าหมาย จะมีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ และ

พัฒนาตนเองได้ดีกว่าคนที่ไม่เคยคิดเรื่องเป้าหมายในชีวิต แม้ในชีวิตจริงเขาอาจจะไม่ได้ไปไกลถึงเป้าหมายที่สูงที่สุดเสมอไป แต่เขาก็จะไปได้ไกลกว่าคนที่ไม่มีเป้าหมาย หรือตั้งเป้าหมายได้ต่ำอยู่นั่นเอง

3. การตระหนักถึงความสามารถของตัวเอง (Self Efficacy) คือ การรู้จักประเมินความสามารถของตนเองในการจัดการ และลงมือทำกิจกรรม เพื่อให้ได้ผลงานตามที่วางแผนไว้ Self Efficacy เป็นเรื่องของการประเมินความสามารถของตนเอง ต่างจาก Self Esteem ความชอบพอ ความภูมิใจในตัวเอง ซึ่งหมายถึงปฏิกิริยาทางอารมณ์ของเราต่อผลงานต่างๆ ที่ได้เกิดแล้ว หรือการพอใจภูมิใจในสิ่งที่เราได้ทำมา Self Efficacy หมายถึง การตระหนักถึงความสามารถที่เฉพาะเจาะจง/ เช่น “ฉันสามารถคำนวณเรื่องเศษส่วนได้อย่างถูกต้อง” มากกว่าการตระหนักถึงความสามารถทั่วไป เช่น “ฉันเก่งคณิตศาสตร์”

4. การรู้จักประเมินว่าตนเองสามารถควบคุมปัจจัยอะไรได้บ้าง หมายถึง การที่นักเรียนนักศึกษาประเมินได้ว่าความสำเร็จความล้มเหลวของงานหนึ่งๆ นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในตัวเอง (Internal Factors) เช่น ความพยายาม ความสามารถ แรงจูงใจที่เขาสามารถควบคุมได้ หรือขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกที่อยู่นอกเหนือการควบคุม เช่น โอกาส โชค การกระทำของคนอื่น ผู้เรียนที่กำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ คือคนที่ตระหนัก และสามารถควบคุมปัจจัยภายในตัวเองได้ดี ขณะที่บางคนซึ่งแยกแยะว่าเงื่อนไขเกิดจากปัจจัยตัวใด (ภายในหรือภายนอก) ไม่ค่อยออก อาจจะทำหรือโทษปัจจัยภายนอก มากกว่าจะควบคุม และพัฒนาปัจจัยภายในตัวเขาเอง

5. การรู้จักคิด (Metacognition) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนนักศึกษาในการวิเคราะห์ (Analyze) พินิจพิเคราะห์ (Reflection) เพื่อเข้าใจระบบการรู้จักคิด และการเรียนรู้ของตัวเอง รวมทั้งจุดแข็ง และจุดอ่อนของตัวเอง การมีความสามารถนี้จะทำให้นักเรียนนักศึกษารู้จักเลือกใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ (Learning Strategies) ในบริบทหรือสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

6. การเป็นคนรู้จักดูแลวินัยของตนเอง (Self Regulation) โดยไม่ต้องพึ่งคนอื่น หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่จะควบคุมความสนใจ ทศนคติ และความพยายามของตัวเองเพื่อทำงานให้สำเร็จ หรือบรรลุเป้าหมายบางอย่าง กฎแห่งความสามารถชนิดนี้คือ การที่ผู้เรียนเข้าใจว่างาน หรือเป้าหมายนั้นต้องการอย่างไร และรู้จักติดตามและปรับความพยายามของตนเองโดยไม่ต้องให้ครู พ่อแม่ หรือเพื่อนมาเตือน หรือมาเร่ง ผู้ที่เข้าใจงานที่ได้รับมอบหมายอย่างชัดเจน เช่น “ฉันจะต้องเขียนรายงานให้ได้ 2 หน้า ในคืนนี้”

องค์ประกอบของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย องค์ประกอบทางกาย คือ ภาวะความสมบูรณ์ด้านร่างกายทั่วไป เช่น การได้ยีน การมองเห็น องค์ประกอบทางสติปัญญา คือความสามารถในการรับรู้การคิดวิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจ สิ่งเร้า การเสริมแรง การมีเป้าหมายในชีวิต และบุคลิกภาพ มั่นคงทางด้านอารมณ์และความต้องการที่จะเรียนรู้ องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมเป็นประสบการณ์ด้านสังคม รวมทั้งพฤติกรรมกาควบคุม ความมีวินัยในตัวเอง ทั้งหมดนี้มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.2.6 ประเภทของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สุจินดา (2557) อ้างจาก วนิดา (2546) ได้ศึกษาประเภทของการเรียนรู้ด้วยตนเองจากนักวิชาการต่างๆ และได้สรุป ประเภทของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ ดังนี้

1. การเรียนแบบใช้สัญญาการเรียนรู้ (Learning Contracts) คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนวางแผนด้วยการเขียนสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งวิธีการวัดประเมินผลซึ่งจะมีการตรวจสอบความถูกต้องของผลงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในสัญญาจากผู้ร่วมงาน

2. การเรียนแบบการทำงานตัวต่อตัว (one-to-one learning)) คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทำงานเป็นคู่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กันและกันในการทำงาน

3. การเรียนแบบวางแผนการทำงานโดยผู้เรียน (student planned courses) คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทำงานกลุ่มในการเริ่มโครงการ และนำมาสู่การปฏิบัติ

4. การเรียนแบบมีระบบการสนับสนุนจากเพื่อน (peer support systems) คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนที่เริ่มใหม่จะได้รับความช่วยเหลือจากผู้เรียนที่มีประสบการณ์มากกว่า

5. การเรียนแบบร่วมมือกันประเมิน (collaborative assessment) คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนร่วมมือกันกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน และตัดสินผู้เรียนด้วยกัน

6. การเรียนแบบใช้โครงการเรียนรู้ (supermarket) คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนในการเรียนรู้ด้วยการทำตนเองตามแนวคิดโครงการเรียนแบบผู้ใหญ่

7. การเรียนแบบตลาดสรรพสินค้า (supermarket) คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถร่วมทำกิจกรรมเหมือนเดินซื้อของในตลาดสรรพสินค้า กิจกรรมต่างๆ จะแบ่งหมวดหมู่ตามรหัสไว้ชัดเจน

8. การเรียนแบบเรียนจากรายการในคอมพิวเตอร์ (menu drive) คือการเรียนรู้ที่เอกสารกิจกรรมทุกชิ้นจัดเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ ดังนั้นผู้เรียนต้องเรียกรายการ (menu) เพื่อเลือกใช้กิจกรรมที่ต้องการ

9. การเรียนแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามขั้นตอนของ Grow (staged self-directed learning model: SSDL) ได้แก่

9.1 ครูนำโดยการชักจูงด้วยการบรรยาย หรือให้ลองฝึกหัด

9.2 ครูจูงใจให้นักเรียนสนใจโดยการบรรยาย การอภิปรายโดยครูเป็นผู้นำให้ตั้งเป้าหมายและกำหนดยุทธวิธีการเรียน

9.3 นักเรียนเรียนโดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน การอภิปรายกลุ่มหรือจัดสัมมนา

9.4 นักเรียนเรียนโดยครูด้วยการนำตนเอง โดยครูเป็นที่ปรึกษา ทำได้โดยการลองฝึกด้วย

สำหรับ Gagne, Robert M. and Briggs, Lestic (1984) ได้แบ่งประเภทของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ ดังนี้

1. แผนการเรียนอิสระ เป็นการเรียนรู้ที่ครูกับผู้เรียนตกลงกันในเรื่องของจุดมุ่งหมายของการเรียนจากนั้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าให้บรรลุจุดมุ่งหมายโดยผู้สอนอาจแนะนำการอ่านและจัดเตรียมวัสดุไว้ให้

2. ศึกษาด้วยการควบคุมตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าจากทรัพยากรการเรียนรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง โดยผู้สอนจะช่วยแนะนำหรือจัดหาเอกสาร วัสดุ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้

3. โปรแกรมการเรียน การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโปรแกรมการเรียนการสอนจะจัดขึ้นกว้างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนโดยวิชาหลัก วิชาเสริม และวิชาเลือก

4. การเรียนตามความเร็วของตนเอง เป็นการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเรียนตามอัตราความเร็วหรือความสามารถของตนเองมีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ ตลอดจนเกณฑ์ต่างๆ ไว้เหมือนกันจะต่างกันที่เวลาที่ใช้ในการเรียน

5. การเรียนที่ผู้เรียนกำหนดเอง เป็นการเรียนการสอนที่ให้อิสระแก่ผู้เรียนในการเลือกจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง เลือกวัสดุ เลือกทรัพยากรการเรียนรู้ มีการทดสอบด้วยตนเอง มีเสรีในการเลือกจุดมุ่งหมาย

ประเภทของการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องการที่จะเรียนรู้ มีหลากหลายรูปแบบ เช่น การเรียนแบบใช้สัญญาการเรียนรู้ การเรียนแบบการทำงานตัวต่อตัว การเรียนแบบวางแผนการทำงานโดยผู้เรียนการเรียนแบบมีระบบการสนับสนุนจากเพื่อน การเรียนแบบร่วมมือกันประเมิน การเรียนแบบการใช้โครงการเรียนรู้ การเรียนแบบตลาดสรรพสินค้า การเรียนแบบเรียนจากรายการในคอมพิวเตอร์ และการเรียนแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามขั้นตอน Grow (staged self-directed learning model: SSDL) การเรียนที่ผู้เรียนกำหนดเอง เป็นต้น

2.2.7 ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Tough, A (1979) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้

1. การตัดสินใจว่า ในกระบวนการเรียนรู้นั้น อะไรเป็นความรู้อะไรที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนจะมองหาข้อผิดพลาด และจุดอ่อนของความรู้ที่มีอยู่ปัจจุบัน

2. การตัดสินใจว่าจะรู้กิจกรรมเฉพาะ วิธีการ แหล่งวิชาการ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนมีอะไรบ้าง ดังนั้นผู้เรียนควรศึกษาตนเองว่า มีความต้องการเฉพาะด้านอะไร เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกแหล่งวิชาการเรียนรู้ การรวบรวมความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อได้เปรียบเสียเปรียบการเข้าถึงระดับและความเหมาะสมของแหล่งวิชาการ หรือกิจกรรมเฉพาะด้าน โดยผู้เรียนอาจใช้แหล่งวิชาการจากหนังสือหรือบทความในห้องสมุด ร้านขายหนังสือ ก่อนการเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุดในกรณีที่เป็นแหล่งวิชาการบุคคล ต้องตัดสินใจว่าบุคคลประเภทใดที่สามารถให้ เนื้อหาวิชาการที่ต้องการได้ และพยายามเลือกสรรบุคคลที่เหมาะสมที่สุด

3. ตัดสินใจว่าจะเรียนที่ใด ผู้เรียนอาจเลือกบริเวณที่เงียบสงบ สะดวกสบาย และไม่มีผู้ใดมารบกวน หรืออาจจะต้องการสถานที่ ซึ่งมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกหรือแหล่งวิชาการ

4. วางเป้าหมายหรือกำหนดระยะเวลาการทำงานที่แน่นอน

5. ตัดสินใจว่าจะเริ่มเรียนเรื่องใด เมื่อใด

6. ตัดสินใจว่าช่วงระยะเวลาใด เนื้อหาควรจะไปเท่าใด

7. พยายามหาเหตุผลเหตุที่เป็นอุปสรรคที่จะทำให้การเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จ หรือเนื้อหาขั้นตอนส่วนที่ทำให้กระบวนการเรียนรู้อาจในปัจจุบันไม่มีประสิทธิภาพ

8. การหาเวลาสำหรับการเรียนรู้ที่เหมาะสม ขั้นตอนนี้จะเกี่ยวข้องกับการลดเวลาหรือจัดเวลาให้เหมาะสมกับการทำงาน กิจกรรมในครอบครัว หรือการพักผ่อน โดยจะขอร้องไม่ให้บุคคลอื่นรบกวนในเวลาที่กำลังศึกษาหรือขอร้องให้ผู้อื่นมาทำงานแทนเป็นครั้งคราว

9. คำนวณระดับความรู้และทักษะหรือความก้าวหน้าของตนในด้านความรู้หรือทักษะที่ต้องการ

10. การเข้าถึงแหล่งวิทยาการที่เหมาะสมหรืออุปกรณ์ที่เหมาะสมในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนนี้ ผู้เรียนอาจหาเวลาว่างไปในที่ต่างๆ พยายามหาหนังสือที่เหมาะสมในห้องสมุด ตลอดจนการเข้าพบบุคคลสำคัญที่เอื้อต่อการเรียน

11. การสะสมหรือหาเงินที่จำเป็นสำหรับประโยชน์ในการหาแหล่งวิทยาการ การซื้อหนังสือ การเช่าอุปกรณ์บางอย่าง ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการศึกษา

12. เตรียมสถานที่หรือตัดแปลงห้องเรียนที่เหมาะสมสำหรับการเรียน โดยคำนึงถึงความร้อนหนาว อากาศถ่ายเทและแสงสว่าง

13. เพิ่มขั้นตอนที่จะเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ผู้เรียนอาจหาวิธีเพิ่มแรงจูงใจเพื่อที่จะเพิ่มความก้าวหน้าในการเรียนหรือเพิ่มความพอใจ พยายามเน้นความสำคัญของการเรียน ซึ่งสิ่งที่จะทำได้มีดังนี้

13.1 หาสาเหตุของการขาดแรงจูงใจ

13.2 พยายามเพิ่มความสุขและความยินดีในการเรียนรู้หรือเพิ่มความสนใจ กิจกรรมการเรียนรู้

13.3 จัดการกับการขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนที่จะเรียนรู้หรือจัดการกับความสงสัยในความสำเร็จของโครงการที่เรียนรู้

13.4 การเอาชนะความรู้สึกผิดหวังโทษที่มีสาเหตุมาจากความยากลำบากต่างๆ

13.5 บอกกล่าวผู้อื่นถึงความสำเร็จของตนเอง

สำหรับ สุกมาส (2536) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ดังต่อไปนี้

1. สสำรวจตนเอง คือการศึกษาทำความเข้าใจจักตนเอง สสำรวจว่าตนเองสนใจ หรือความสามารถเฉพาะเรื่องใดมากที่สุด อีกทั้งสนใจในนวัตกรรมหรือสิ่งใหม่ๆ อะไรบ้าง

2. ทำสมุดบันทึกส่วนตัว เพื่อใช้บันทึกข้อมูลความคิดในสิ่งต่างๆที่ได้เรียนรู้หรือเกิดขึ้นในสมอง สมุดบันทึกนี้จะช่วยเก็บสะสมความคิดที่ละนิดละน้อยเข้าไว้ด้วยกันเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมให้กว้างไกลออกไป

3. กำหนดโครงการที่จะเรียน จากการศึกษาได้สำรวจความต้องการไว้ให้ นำมาขยายเป็นโครงการ เป็นแผนการเรียนว่าจะเรียนอย่างไร โดยพิจารณาความรู้ ต้องการจะแสวงหานั้น ช่วยให้เราบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด ทำให้เกิดความพอใจ ความสนุกสนานที่จะเรียนหรือไม่ ประหยัดเงินและใช้เวลาอย่างน้อยแค่ไหน

4. สร้างห้องสมุดของตนเอง หมายถึง การรวบรวมรายชื่อ ข้อมูล แหล่งความรู้ต่างๆที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์กับความสนใจ เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

5. มองแหล่งความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนนั้น เช่น ผู้รู้ ผู้ชำนาญการในอาชีพต่างๆ ห้องสมุด สยามม สถานข้าราชการ ฯลฯ ซึ่งแหล่งความรู้เหล่านี้ จะเป็นแหล่งในการค้นคว้า

6. หาเพื่อนร่วมเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กัน

7. การเลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจจากสถานศึกษาที่เปิดสอนในเวลาเย็นหรือวันหยุดหรืออาจเรียนตามวิทยุ โทรทัศน์ ไปรษณีย์จากมหาวิทยาลัยเปิด เป็นต้น โดยลักษณะของการเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียน

8. การเรียนรู้จากการฝึกและการปฏิบัติซึ่งก่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์

ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือการที่ผู้เรียนการตัดสินใจกำหนดกิจกรรมของการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ อาจเริ่มจากการกำหนดเป้าหมาย วิธีการที่จะเรียน ช่วงเวลาที่จะเริ่มเรียน จะเรียนเรื่องใด อีกทั้งความพยายามในการหามูลเหตุที่เป็นอุปสรรคที่จะทำให้การเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จ การเข้าถึงแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ตลอดจนการควบคุมกำกับดูแลเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.8 ลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

คุณลักษณะ หรือมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมีส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไว้ดังนี้

Knowles.M (1975) ได้กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของ ไว้ดังนี้

1. มีความเข้าใจและ เข้าถึง ความแตกต่างของบุคคลด้านความคิด และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้

2. มีความสามารถในการนำตนเองและมีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ถูกขี้นำหรือขึ้นกับผู้ใดผู้หนึ่ง

3. มีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น เพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือหรือได้ช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้น

4. มีความสามารถในการวิเคราะห์ วินิจฉัยความต้องการการเรียนรู้ของตนเอง

5. มีความสามารถกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้จากความต้องการการเรียนรู้ของตนเองโดยเป็นวัตถุประสงค์ที่สามารถประเมินผลได้

6. มีความสามารถติดต่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้สอน เพื่อรับการปรึกษาและช่วยเหลือ

7. มีความสามารถในการแสวงหาแหล่งทรัพยากร และแหล่งวิทยาการการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

8. มีความสามารถเลือกแผนการเรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้ประโยชน์ จากแหล่งทรัพยากรและวิทยาการต่าง ๆ มีความคิดริเริ่มและมีทักษะในการวางแผน

9. มีความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำผลจากข้อมูลไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

Guglielmino, Lucy Madsen. (1977) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 8 ประการ คือ

1. การเปิดโอกาสสู่การเรียนรู้ (Openness to learning opportunities) หมายถึง ความสนใจในการเรียนรู้เพื่อจะได้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความพึงพอใจและมีความริเริ่มในการเรียนรู้ด้วยตนเองและมุ่งหวังจะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีความพยายามและความอดทนต่อการค้นหาคำตอบในสิ่งที่สงสัยและพร้อมการยอมรับคำวิจารณ์ และนำคำวิจารณ์ไปใช้ประโยชน์

2. การมีอัตมโนทัศน์ในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Self Concept as an effective learner) หมายถึง มีความมั่นใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้ต้องการเรียนรู้ สามารถจัดเวลาในการเรียนรู้ มีระเบียบวินัยต่อตนเอง รู้จักวิธีเลือกการเรียนรู้แบบต่างๆ รู้ความต้องการในการเรียนของตนเอง มีความสามารถในการค้นหาแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น มีความสุขและสนุกสนานในการค้นหาคำตอบ

3. ความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ (Initiative and independence in learning) หมายถึง ความสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ความสามารถติดตามปัญหาที่ยากๆ ได้ อย่างคล่องแคล่ว ความปรารถนาต่อการเรียนอยู่เสมอ การยอมรับในความผิดพลาดของตนเอง ซึ่งชอบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ความมั่นใจในความสามารถที่จะทำงานด้วยตนเอง ความสามารถในการวางแผนสำหรับการทำงานของตนเอง ความพึงพอใจต่อความเข้าใจในทักษะการอ่านเกี่ยวกับแหล่งความรู้ต่างๆ และมีความริเริ่มในการสร้างงานใหม่ๆ ได้

4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง (Informed acceptance of responsibility for one's own learning) หมายถึง การยอมรับจากผลการเรียนของตนเอง ในด้านสติปัญญาว่าอยู่ในระดับปานกลางหรือสูงกว่า ไม่ย่อท้อต่อ และเต็มใจที่จะศึกษาในเรื่องที่ยากและมีความสามารถในการตัดสินใจความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเองได้

5. รักการเรียนรู้ (Love of learning) หมายถึง ความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ รักและมีความปรารถนาในการเรียนรู้อยู่เสมอ มีความชื่นชอบผู้ที่มีการรักการเรียนรู้ใหม่ๆ ชอบแก้ปัญหาที่มีแนวคิดได้หลายทาง เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ และเห็นว่าการสอบไม่ใช่ประเด็นสำคัญ หากแต่ความเข้าใจต่อเรื่องที่ศึกษามีความสำคัญกว่า มีความสนุกสนานกับการเสาะแสวงหาความรู้

6. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) หมายถึง เป็นผู้ที่มีรู้จักตัวเองดีในด้านการเรียน ปรารถนาที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องทราบบทเรียนจากผู้สอนทุกเรื่อง เมื่อมีปัญหาที่ไม่เข้าใจจะไม่หลีกเลี่ยงไปจากสิ่งนั้น เป็นผู้ที่สามารถทำงานตามลำพังได้ สามารถนำความคิดไปปฏิบัติให้เกิดผลได้ มีความคิดที่จะทำให้สิ่งต่างๆ ได้ดีด้วยค้นคว้าวิธีแปลกๆ ใหม่ๆ และสามารถคิดได้หลายวิธีสำหรับเรื่องนี้

7. การมองอนาคตในแง่ดี (Positive orientation to the future) หมายถึง มีความพยายามเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังเรียนรู้กับเป้าหมายระยะยาวที่ตั้งไว้ ความเข้าใจตนเองว่าเป็นผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสนุกสนานในการคิดถึงเรื่องในอนาคต มีแนวโน้มในการมองปัญหาว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายไม่ใช่อุปสรรค (สัญญาณให้หยุดกระทำ)

8. ความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา (Ability to use basic study skill and problem-solving skills) หมายถึง มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างมาก มีความสามารถในการใช้ทักษะพื้นฐานในการศึกษา ได้แก่ ทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน และการจำ มีทักษะในการแก้ปัญหาได้

ทองจันทร์ (2548) อ้างถึงใน สุรรัตน์ (2550) ได้อธิบายคุณลักษณะพฤติกรรมของผู้เรียนรู้ด้วยตนเองไว้ประการ 9 ประการ ดังนี้

1. ความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้โดยพึ่งครูกับการเรียนรู้โดยพึ่งตนเอง
2. มีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถทำงาน หรือเรียนได้โดยพึ่งตนเอง
3. สามารถสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนที่ร่วมเรียนด้วยกันได้ เพื่อให้เข้าช่วยวินิจฉัยความจำเป็นของการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ และร่วมเรียนไปด้วยกันโดยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
4. สามารถวินิจฉัยตนเองได้ว่าจะเรียนรู้อะไร
5. สามารถแปลความจำเป็น ของการเรียนรู้ เป็นวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้
6. สร้างความสัมพันธ์กับครูในฐานะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้และกัลยาณมิตร
7. สามารถหาแหล่งความรู้ได้ด้วยตนเอง
8. เลือกวิธีการเรียนของตนเอง
9. ประเมินตนเองได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้หรือไม่

สมคิด (2541) ได้กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ดังนี้

1. สมัยครใจที่จะเรียนด้วยตนเอง (voluntarily to learn) การเรียนรู้ต้องมีได้เกิดจากการบังคับ แต่เกิดจากเจตนาหรือประสงค์ที่จะเรียนด้วยความอยากรู้
2. ตนเองเป็นแหล่งข้อมูลของตัวเอง (self-resourceful) คือ ผู้เรียนสามารถบอกถึงสิ่งที่ตนจะเรียนได้ รู้ว่าทักษะและข้อมูลที่ต้องการ และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องเป็นผู้จัดการการเปลี่ยนแปลงต่างๆด้วยตนเอง (manager of change) ผู้เรียนต้องมีความตระหนักในความสามารถ สามารถตัดสินใจได้ มีการรับผิดชอบหน้าที่และบทบาทในการเป็นผู้เรียนที่ดี
3. ผู้เรียนต้องรู้ “วิธีจัดการเรียน” (know how to know) คือ ผู้เรียนต้องทราบขั้นตอนการเรียนรู้ของตนเอง รู้ว่าจะไปสู่จุดที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร หรือด้วยวิธีการใด

สุนทรา (2546) ได้สังเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมของผู้เรียนด้วยการนำตนเองประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ดังนี้

1. ริเริ่มการเรียนด้วยตนเอง โดยมีพฤติกรรมแสดงออกถึงความสนใจกระตือรือร้นในการเรียน สมัยครใจเรียนด้วยความต้องการรู้ วิเคราะห์ความต้องการและกำหนดเป้าหมายที่จะเรียนของตนเอง คัดเลือกวิธีการเรียนและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม
2. การควบคุมตนเอง โดยมีพฤติกรรมหรือลักษณะนิสัยที่แสดงถึงความรับผิดชอบผูกพันกับเป้าหมายการทำงานที่ตั้งไว้ มุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จตามเวลา กล้ารับผิดชอบในผลงาน และมีการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ มีความคิดทางบวกต่อตนเอง เชื่อว่าสามารถปฏิบัติได้ในเรื่องที่ตนเองกำหนด

3. มีทักษะการแสวงหาความรู้หรือสามารถเข้าถึงสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ โดยมีความสามารถเลือกใช้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม มีการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและมีความมุ่งมั่นพยายามที่จะพัฒนาศักยภาพที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัว

จากลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแนวคิดของนักวิชาการ สรุปได้ว่า พฤติกรรมของผู้ที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองจะมีลักษณะมั่นใจในตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถวินิจฉัยวิเคราะห์ความต้องการของตนเองได้ มีความปรารถนา มีแรงจูงใจที่จะเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพของตน มีแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้ โดยปราศจากสิ่งควบคุมภายนอก มีอิสระในการริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความต้องการใฝ่รู้ เข้าใจและยอมรับในลักษณะของตนเอง นอกจากนั้นมีความเป็นตัวของตัวเอง ตระหนักถึงความสามารถของตน มุ่งมั่นที่จะพัฒนาศักยภาพ มีความรับผิดชอบ มีการวางแผนและควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนอาจารย์ผู้สอนเพื่อขอความช่วยเหลือหรือเป็นที่ปรึกษา และสามารถประเมินตนเองได้

2.2.9 เครื่องมือวัดพฤติกรรมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

นักวิชาการได้มีการศึกษาและสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไว้ดังนี้

Guglielmino, Lucy Madsen (1977) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสร้างแบบวัดพฤติกรรมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เรียกว่า SDLRS (Self-Directed Learning Readiness Scale) เป็นเครื่องมือที่เป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า (Likert-type item) จำนวน 58 ข้อคำถาม ประกอบด้วยแนวโน้มของการเรียนรู้และเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 8 ด้าน คือ การเปิดโอกาสสู่การเรียนรู้ การมีอัตมโนทัศน์ในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ความรักในการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ การมองอนาคตในแง่ดี ความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา โดย Guglielmino ได้แปลความหมายของผู้ที่มีพฤติกรรมความพร้อมในการเรียนรู้ตนเองเป็น 3 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 ผู้ที่เรียนที่มีผลการเรียนคะแนนต่ำสุดถึงปานกลาง ค่อนข้างจะเป็นผู้เรียนที่มีพฤติกรรมความพร้อมในการเรียนรู้ในลักษณะชอบการเรียนแบบผู้สอนชี้แนะ

แบบที่ 2 ผู้เรียนที่มีผลการเรียนคะแนนระดับสูง ค่อนข้างจะเป็นผู้เรียนที่มีพฤติกรรมความพร้อมในการเรียนรู้ในลักษณะชอบสถานการณ์การเรียนรู้ที่เป็นอิสระแต่ไม่ถึงกับพึงพอใจที่จะระบุ หรือกำหนดวางแผนการเรียน และกระบวนการเรียนทั้งหมดด้วยตนเอง

แบบที่ 3 ผู้เรียนที่มีผลการเรียนคะแนนระดับสูง ค่อนข้างจะเป็นผู้เรียนที่มีพฤติกรรมความพร้อมในการเรียนรู้ในลักษณะพึงพอใจในการวางแผนการเรียนด้วยตนเอง มีการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในสภาพจริง ชอบการเรียนการสอนที่บทบาทของผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะหรือนำมากกว่าการเรียนการสอนที่มาจากผู้สอน

นรินทร์ (2532) ได้นำแบบวัดพฤติกรรมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง SDLRS ของ Guglielmino มาดัดแปลงเป็นภาษาไทย และปรับปรุงใหม่เนื่องจากแบบวัดดังกล่าวเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นสำหรับกลุ่มคนในวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งมีความแตกต่างกับวัฒนธรรมตะวันออก โดยเฉพาะ

วัฒนธรรมไทย ได้แบบวัดซึ่งมีความเชื่อมั่น 0.84 โดยทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดองค์ประกอบใหม่ นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) สกัดตัวประกอบด้วยวิธีองค์ประกอบสำคัญ (Principle axes method) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบอโรทอนอลด้วยวิธีแวนริเมกซ์ (Varimax orthogonal rotation) ได้องค์ประกอบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง 8 ด้าน คล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ Guglilelmino

Fisher, M. King, J. and Tague, G. (2001) ได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อทดสอบทัศนคติ ความสามารถและลักษณะของบุคคลที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีองค์ประกอบหลักที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3 ด้าน คือ 1) การบริหารการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2)ความต้องการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง และ3) การควบคุมตนเอง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 52 ข้อ เริ่มตั้งแต่ความเป็นจริงมากที่สุดจนถึงไม่เป็นความจริงเลย โดยมีคะแนนรวมต่ำสุดเท่ากับ 52 คะแนน คะแนนรวมสูงสุดเท่ากับ 260 คะแนน ได้กำหนดการแปลความหมายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า คะแนนรวมต่ำ หมายถึง มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับต่ำ คะแนนรวมสูง หมายถึงมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับสูง ซึ่งแสดงถึงระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองในภาพรวมเพียงอย่างเดียว

มณี, รุจิเรศ และยุวดี (2551) ได้พัฒนาเครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลไทยระดับปริญญาตรี ด้วยการทบทวนข้อมูลทางวิชาการ เพื่อนำมาพัฒนากรอบแนวคิด จากนั้นสร้างเครื่องมือวัดจากกรอบแนวคิด โดยเครื่องมือวัดความพร้อมที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่1 คุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 18 ข้อ องค์ประกอบที่2 ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 25 ข้อ องค์ประกอบที่3 ด้านความสามารถในการบริหาร จำนวน 7 ข้อ รวม 3 องค์ประกอบ 50 ข้อ ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เริ่มตั้งแต่เป็นความจริงมากที่สุด จนถึงไม่เป็นความจริงเลย เมื่อนำไปตรวจสอบคุณสมบัติและคุณภาพของเครื่องมือพบว่า ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาพร้อมทั้งภาษาที่ใช้จากผู้ทรงคุณวุฒิได้ค่าดัชนีความตรงเท่ากับ .97 ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือกับนักศึกษาจำนวน 30 คน ได้ค่าสัมฤทธิ์ความเที่ยงแอลฟา เท่ากับ .92 และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบวัดซ้ำ เท่ากับ .90 ผลการวิเคราะห์หาความเป็นมิติเดียวกันของข้อคำถามเหลือ 48 ข้อ ที่ไม่ซ้ำซึ่งกันและกัน ผลการตรวจสอบหาความจริงเชิงโครงสร้างโดยวิเคราะห์องค์ประกอบกับนักศึกษาจำนวน 333 คน พบว่า จำนวนองค์ประกอบที่เหมาะสมมี 5 องค์ประกอบ (31 ข้อคำถาม) โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 44.89 องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบมีจำนวนข้อคำถาม ดังนี้ 1) ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองมี 13 ข้อ 2) คุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองมี 7 ข้อ 3) ความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเองมี 5 ข้อ 4) ความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเองมี 3 ข้อ 5) ความสามารถในการประเมินด้วยตนเองมี 3 ข้อ เมื่อตรวจสอบค่าความสอดคล้องภายในของแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งชุด (31 ข้อคำถาม) ได้ค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .93 และผลการตรวจสอบค่าความตรงตามสภาพโดยการนำเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นนี้เปรียบเทียบกับเครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองที่พัฒนาโดยพิซเซอร์และคณะ พบว่า คะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล

ของแบบวัดทั้ง 2 แบบมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .62, p = 0.01$) เครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองที่พัฒนาขึ้นนี้มีคุณสมบัติ และคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี และเครื่องมือนี้สามารถนำไปใช้ในการศึกษาทุกสาขา ซึ่งรายละเอียดขององค์ประกอบทั้ง 5 ด้านมีดังนี้

ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การมีความสามารถในการนำความรู้เดิมมาสนับสนุน การตั้งประเด็นที่สำคัญของปัญหาของการเรียนได้ การนำความรู้ที่มีอยู่เดิมและที่มีใหม่กับเพื่อนได้ สามารถเปรียบเทียบข้อมูลที่ไม่รู้ แล้วนำมาสรุปความที่เป็นของตนเองได้ สามารถบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน สามารถจับประเด็นความรู้ที่ไม่ทราบ รวมถึงการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

คุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การประเมินตนเองอยู่เสมอ การวิเคราะห์ความรู้และเรื่องต่างๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น การกระตุ้นตัวเองให้เรียนรู้สิ่งต่างๆ อยู่ตลอดเวลา

ความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง หมายถึง การจัดลำดับความสำคัญของงานที่ทำว่าทำอะไรก่อน – หลัง การบริหารจัดการกับเวลาของตัวเองทั้งเวลาเรียนและเวลาส่วนตัวได้ การวางแผนก่อนจะกระทำการใดๆ เช่น การวางแผนก่อนเรียน การกำหนดเป้าหมายในการเรียนของตนเอง รวบรวมข้อมูลหรือข้อเท็จจริงก่อนการตัดสินใจ

ความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเอง หมายถึง การพัฒนาวิธีการสืบค้นหาความรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง การเรียนรู้ทักษะการสืบค้นหาความรู้ สามารถสืบค้นความรู้ได้หลายวิธี

ความสามารถในการประเมินด้วยตนเอง หมายถึง การรับฟังการติชมจากเพื่อนหรืออาจารย์เพื่อปรับปรุงตนเอง รวมถึงการรู้ข้อดีและข้อด้อยของตนเองในการเรียน

สรุป ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ เครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองที่พัฒนาจาก โดย มณี, รุจิเรศ และยุวดี (2551) มาใช้ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยผู้วิจัยและคณะได้ทำหนังสือราชการถึง รองศาสตราจารย์มณี อภานันท์กุล เพื่อขออนุญาตใช้เครื่องมือดังกล่าว

2.3 แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.3.1 สถานศึกษากับส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา

ความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น มีพื้นฐานมาจากพฤติกรรม ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นสำคัญ การให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน การเรียนที่เหมาะสมกับบุคลิกภาวะ และสอดคล้องกับเทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ การศึกษาในปัจจุบันการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นบุคคลลักษณะที่มีอยู่ในตัวบุคคลในระดับมากน้อยแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเรียนรู้และศักยภาพในตัวบุคคล (อติพล, 2557) นอกเหนือจากพฤติกรรมความพร้อมในตัวนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ด้วยตนเอง แล้วสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี ดังที่ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา (2558) ได้กำหนด ระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในองค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ไว้ว่า การดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถาบันการศึกษา

ระดับอุดมศึกษา จะต้องมียุทธศาสตร์สำคัญอีกประการหนึ่งคือ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยความพร้อมทางกายภาพ เช่น ความพร้อมด้านอุปกรณ์ ความพร้อมด้านเทคโนโลยี ความพร้อมด้านการให้บริการ เช่น ห้องเรียนห้องปฏิบัติการ ห้องทำวิจัยอุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด หนังสือ ตำรา วารสาร ฐานข้อมูลการสืบค้น แหล่งเรียนรู้ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ Wi-Fi และอื่นๆ สิ่งสนับสนุนเหล่านี้ต้องมีปริมาณที่เพียงพอ มีคุณภาพพร้อมใช้งาน รวมทั้งการบำรุงรักษาที่ส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ

ขณะที่ มาริสสา (2545) ได้กล่าวว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการในการเรียนรู้ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับ อาคารประกอบการ รวมทั้ง วัสดุอุปกรณ์ ที่อยู่โดยรอบตัวผู้เรียนซึ่งอิทธิพลต่อพฤติกรรม และการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากสภาพแวดล้อมทุกอย่างต่างมีผลต่อจิตใจ ในการสร้างเสริม หรือบั่นทอนขวัญ และกำลังใจ ในการเรียนการสอน การเรียนรู้ของผู้เรียน

สำหรับวัฒนาพร (2545) ได้เสนอหลักการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้

1. ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสามารถในการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ เจตคติ เป็นต้น ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความสามารถในการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ โดยจัดการเรียนรู้ เนื้อหา และสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้รายบุคคล รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเอาประสบการณ์ของตนมาใช้ในการเรียนรู้ด้วย

2. จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาท ตั้งแต่การวางแผน กำหนดเป้าหมายการเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของตน หรือกลุ่มการ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียน การเลือกใช้วิธีการเรียนรู้ การใช้แหล่งข้อมูล ตลอดจนถึงการ ประเมินผลการเรียนของตน

3. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ด้วยตนเองจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะและยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่ จำเป็นต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การบันทึกข้อความ การจัดประเภทหมวดหมู่ การสังเกต การ แสวงหาและใช้แหล่งความรู้ เทคโนโลยีและสื่อที่สนับสนุนการเรียน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มี ประสบการณ์ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา กำหนดแนวทางการเรียนรู้ และเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับตนเอง

4. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ได้หมายความว่า ผู้เรียนต้องเรียนคนเดียว โดยไม่มีชั้นเรียนหรือเพื่อนเรียน ยกเว้นการเรียนแบบรายบุคคล โดยทั่วไป แล้วในการเรียนรู้ด้วยตนเองผู้เรียนจะได้ทำงานร่วมกับเพื่อน กับครูและบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นให้กับผู้เรียนเพื่อให้รู้จักการทำงานเป็นทีม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะเจตคติที่แตกต่างกัน เพื่อให้ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนรู้

5. พัฒนาทักษะการประเมินตนเอง และการร่วมมือกันประเมิน ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการประเมินการเรียนรู้ ดังนั้น จึงต้องพัฒนาทักษะการประเมินให้แก่ผู้เรียน และสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนว่าการประเมินตนเองเป็นส่วนหนึ่งของระบบประเมินผล รวมทั้งยอมรับผลการประเมินจากผู้อื่นด้วย นอกจากนี้ต้องจัดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การประเมินผลหลาย ๆ รูปแบบ

6. จัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น บริเวณโรงเรียนจึงต้องจัดให้เป็นแหล่งความรู้ที่นักเรียนจะค้นคว้าด้วยตนเองได้ เช่น ศูนย์วิทยากร บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน ฯลฯ รวมทั้งบุคลากร เช่น ครูประจำศูนย์วิทยบริการที่ช่วยอำนวยความสะดวกและแนะนำเมื่อผู้เรียนต้องการ

ดังนั้น หลักการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้จัดการต้องศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียน พัฒนาทักษะการประเมินตนเอง และการร่วมมือกันประเมินและจัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน

2.3.2 การปรับตัวเพื่อการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย

การปรับตัวเพื่อการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย เป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนและส่งผลถึงหน้าที่การทำงานในอนาคต ดังที่ Eduzones (2553) ได้กล่าวว่า ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยนับเป็นช่วงชีวิตหนึ่งที่นักศึกษาจะได้เรียนรู้การใช้ชีวิตในอีกด้านหนึ่งที่มีความเป็นอิสระ ทั้งด้านเวลา การแสดงความคิดเห็น การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นโอกาสสำคัญใน สร้างการเรียนรู้ การใช้เวลา การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การทำงานหลังจบการศึกษา นักศึกษาจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ในการปรับตัวเพื่อรองรับกับการใช้ชีวิตในรูปแบบใหม่ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาในโรงเรียน การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยจะประสบความสำเร็จได้นั้น ส่วนหนึ่งมาจากลักษณะชีวิตส่วนตัวของนักศึกษาโดยมีแนวทางการปรับตัวเพื่อการเรียนรู้และใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยให้อย่างประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. ฝึกเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้นักศึกษามีความรู้แตกฉานลึกซึ้งในสาขาวิชาที่เรียน ดังนั้นจึงมีการกำหนดเวลาเรียนในห้องเรียนน้อย เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาใช้เวลาที่เหลือในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง วิธีการเรียนการสอนในห้องจึงเน้นการส่งเสริมหลักการดังกล่าวข้างต้น เช่น การสอนโดยเน้นการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อาจารย์จะเพียงทำหน้าที่สรุปแก่นสาระความรู้หลักของแต่ละรายวิชา นักศึกษาทำหน้าที่ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในรายละเอียดของเนื้อหา หรือการมอบหมายให้นักศึกษาทำรายงานเพิ่มเติมเป็นอีกวิธีหนึ่งในการเรียนการสอนที่ส่งเสริมหลักการเรียนรู้ด้วยตนเองเช่นกัน ดังนั้นนักศึกษาที่มีความใฝ่รู้และพยายามศึกษาด้วยตนเองมาก ระดับความลึกซึ้งในสาระความรู้ของแต่ละรายวิชา ก็จะมากขึ้นตามไปด้วย

2. ฝึกยั้งคิดก่อนตัดสินใจ หลายครอบครัวเมื่อลูกเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ่อแม่จะยอมให้ลูกได้ดูแลรับผิดชอบตนเองมากขึ้น มีอิสระในการคิดและตัดสินใจเรื่องต่างๆมากขึ้น ดังนั้นนักศึกษาที่สามารถจัดการตนเองได้เป็นอย่างดีก็จะเกิดพัฒนาการหรือช่วยให้ตนเองเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นในทางกลับกัน หากนักศึกษาใช้ชีวิตที่มีอิสระมากขึ้นแต่ขาดการยั้งคิด ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและพ่อแม่ผู้ปกครอง จะทำให้เสี่ยงต่อการเดินในทางที่ผิด เสียเวลาในช่วงชีวิตหนึ่งไปโดยไม่

สามารถเรียกกลับคืนมาได้อีกบางเส้นทางอาจส่งผลเป็นอันตรายต่ออนาคตอย่างที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ นักศึกษาจึงต้องเตือนตนเอง มีสติและมีความรับผิดชอบต่อตนเองอย่างมาก ตลอดจนต้องเรียนรู้ที่จะคบหาเพื่อนที่ดี เพื่อชักชวนทำสิ่งที่ดี และเรียนรู้ที่จะปรึกษาอาจารย์ในปัญหาที่เผชิญอยู่ เพื่อขอคำแนะนำและความช่วยเหลืออย่างถูกวิธี

3. ฝึกสร้างวินัยรับผิดชอบ การเรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นการเริ่มสร้างนิสัยความรับผิดชอบต่อส่วนตัวแก่นักศึกษา เพราะรูปแบบการเรียนการสอน ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ต่างเน้นให้นักศึกษาถูกฝึกฝนให้รับผิดชอบในหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ โดยต้องจัดระบบ วางตารางเวลาในการเรียน การอ่านหนังสือ การทำรายงาน การค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อลงลึกในรายละเอียดที่เราสนใจในแต่ละวิชา และนอกจากจัดเวลาสำหรับการเรียนแล้ว ยังต้องแบ่งเวลาสำหรับการทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ในมหาวิทยาลัย และแบ่งเวลาสำหรับครอบครัวด้วย แต่ที่สำคัญที่สุด คือ ต้องควบคุมตนเองให้สามารถทำตามแผนที่ได้ตั้งเป้าไว้ด้วย

สำหรับ อังคณา (2553) ได้กล่าวว่า นักศึกษาต้องปรับตัวปรับใจในการเรียนระดับอุดมศึกษาเป็นการเรียนที่มีลักษณะกว้างขึ้น คือ ผู้เรียนต้องมีการศึกษาหาความรู้จากหลายแหล่ง ทั้งจากตำราในห้องสมุดหรือข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ไม่ใช่รอฟังเพียงสิ่งที่อาจารย์สอนในห้องเท่านั้น นอกจากนี้ยังต้องเรียนแบบลึกขึ้น นั่นคือ มีการวิเคราะห์ ตั้งคำถาม หาข้อมูลเปรียบเทียบสังเคราะห์หาข้อสรุปเพื่อจะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ไม่ใช่แค่อ่าน จำ แล้วนำไปตอบเหมือนสมัยมัธยม ดังนั้น จะต้องฝึกตัวเองให้มีความรับผิดชอบ มีความใฝ่รู้ มีการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน และปฏิบัติตามแผนอย่างมีวินัย นอกจากนี้การฟังคำแนะนำจากรุ่นพี่ที่เคยมีประสบการณ์ตรง จะช่วยให้เราทราบแนวทางการเรียนและวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3.3 สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นสภาวะที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ที่ส่งผลถึงความรู้สึก และการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะส่งผลให้เกิดสภาพบรรยากาศที่ดีก็คือ สถานศึกษาควรมีการ จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย ธเนศ (มปป.) และ กรมสามัญศึกษา (2552) ได้แบ่งสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ ครุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สิ่งชี้วัดถึงลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ได้แก่ ความชุ่มชื้น การถูกสุขลักษณะ ความร่มรื่น ความสวยงาม ความสะอาด ความเป็นระเบียบ ความสะดวก ฯลฯ ทั้งนี้การจัดและสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแต่ละสถานศึกษาจะมีความแตกต่างกันตามสภาพ ปัญหาและความจำเป็น แต่ทั้งนี้ควรอยู่ภายใต้หลักการของ "การร่วมคิด ร่วมทำ" ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความรู้สึที่ดี ความรู้สึกของการมีส่วนร่วม และความรู้สึกของความเป็นเจ้าของ ดังนั้น จึงควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นตัดสินใจร่วมวางแผน ภายใต้การแนะนำของผู้บริหารและอาจารย์

2. สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ได้แก่ การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริม สนับสนุนทางวิชาการต่างๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ให้มากที่สุด ภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา แจ่มใส น่าเรียนรู้ สอนสนุก

เรียนสนุก ไม่มีบรรยากาศแห่งความกลัว หวาดผวา วิตกกังวล เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ด้วยการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นกันเอง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่งเสริมการเรียนเป็นกลุ่ม ช่วยกันคิด ช่วยกันทำระหว่างผู้สอนและผู้เรียน สภาพแวดล้อมดังกล่าวจะทำให้ทุกคนมีความสุข มีความมั่นใจ และตระหนักในคุณค่าของตนเอง

3. สภาพแวดล้อมทางการบริหารการจัดการ ได้แก่ การดำเนินการใดๆ ภายในสถานศึกษาให้การปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ซึ่งสังเกตได้จากการดำเนินงานอย่างมีระบบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันของบุคลากร ทุกคนในโรงเรียนยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรต่อกัน รักใคร่กลมเกลียวกัน ฯลฯ

2.3.4 ความสำคัญของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

วิชิต (2552) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันได้ถูกกล่าวถึงกันมากในบริบทของการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นระบบ E-Learning ระบบเทคโนโลยีการจัดการความรู้ e-Library และระบบอันเกี่ยวเนื่องอื่นๆ แต่สิ่งหนึ่งที่ผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนต้องให้ความสำคัญไปไม่น้อยกว่าการใช้เทคโนโลยีก็คือ การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ซึ่งในปัจจุบัน หลายแหล่งเห็นความสำคัญของมุมวิชาการ ศูนย์วิชาการ มุมสื่อการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาที่ต้องการ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้อย่างดี นอกจากนี้แหล่งทรัพยากรการเรียนจะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตลอดจนเป็นการสร้างนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองไม่ยึดติดอยู่เฉพาะความรู้ที่ได้จากผู้สอนอย่างเดียว การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่ จะเป็นสิ่งที่สนับสนุนทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่อยากเรียนและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ความสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีหลายประการได้แก่

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ห้องเรียนมีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนก็มีความสุขในการสอน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น สะดวก รวดเร็ว ตามแผนที่วางไว้

2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้หลายด้านเช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ เป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนเปลี่ยนเจตคติไปในทางที่ดี มีความพึงพอใจในการเรียนช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนก็คือความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้เรียน ความรู้สึกพึงพอใจ สนใจ อยากเรียน อยากรู้ ซึ่งจะเป็นตัวนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในที่สุด ดังนั้นถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านกายภาพ จิตภาพ และทางด้านสังคมภาพแล้ว จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกดังกล่าวได้

3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน ประสบการณ์การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ตามปกติแล้วการรับรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนจะ

เกิดขึ้นหลังจากที่ได้ปะทะสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกที่มากระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียน การปะทะสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ เป็นการสร้างประสบการณ์ ดังนั้นถ้าเราต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีก็ต้องจัดให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีก่อนแล้วสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของผู้เรียนภายหลัง

4. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาประการหนึ่งก็คือมุ่งให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพดี มีการแสดงออกทางกาย วาจาและใจตามแบบอย่างที่ดีที่สังคมยอมรับกล่าวคือมีคุณธรรม และจริยธรรมที่เป็นเครื่องหมายของคนดี มีการประพฤติ ปฏิบัติสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี การที่จะหล่อหลอมพฤติกรรม หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์นั้นต้องใช้เวลา และอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน จึงจะสามารถกล่อมเกล่าผู้เรียนได้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยปรับหรือโน้มน้าวพฤติกรรมของผู้เรียนโดยเฉพาะสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้จะค่อย ๆ แทรกซึมเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน สะสมทีละน้อยจนในที่สุดก็จะแสดงออกในลักษณะของบุคลิกภาพรูปแบบในการรับรู้ ตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ ของผู้เรียน

5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีส่วนช่วยในการควบคุมชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดอาณาเขตของการเรียน ทำให้มีบรรยากาศที่แตกต่างไปจากกิจกรรมอื่น ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะของสภาพแวดล้อมในสถานเริงรมย์ ผู้เรียนเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่จัดไว้อย่างเหมาะสม ก็จะรู้จักสำรวมอยู่ในระเบียบวินัยมากขึ้น โดยเฉพาะถ้ามีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ ของนักเรียนอย่างมีวัตถุประสงค์ จะช่วยให้การควบคุมชั้นเรียนมีระบบระเบียบ และง่ายสำหรับผู้สอนมากขึ้น

6. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียน การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นไปอย่างกว้างขวาง หลายแหล่งเห็นความสำคัญของมุมวิชาการ ศูนย์วิชาการ มุมสื่อการเรียนการสอน ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน สามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาที่ต้องการ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางได้อย่างดี นอกจากนี้แหล่งทรัพยากรการเรียนจะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตลอดจนเป็นการสร้างนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่ยึดติดอยู่เฉพาะความรู้ที่ได้จากผู้สอน

7. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสริมสร้างบรรยากาศในการเรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะทำให้บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสะดวกสบาย สงบ ปราศจากสิ่งรบกวน จะช่วยสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้หรือทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ อย่างตั้งใจและมีสมาธิ ยิ่งถ้าผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นซึ่งจัดว่าเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านจิตภาพมีบุคลิกลักษณะที่อบอุ่น เป็นมิตร ก็จะทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

8. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน การจัดสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ง่ายต่อการเคลื่อนไหวโยกย้าย ทำให้ผู้สอนไปถึงตัวผู้เรียนได้สะดวก ตำแหน่งของผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่หน้าชั้นเสมอไป ผู้สอนอาจนั่งอยู่ท่ามกลางผู้เรียนเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางสภาพแวดล้อมเช่นนี้ช่วยให้ผู้สอนมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้น ทำให้ได้รู้จักอุปนิสัย ตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ดี ส่วนผู้เรียนจะลดความกลัว และมีความกล้ามากขึ้น กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น มีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน

9. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเมื่อยล้า หรือความอ่อนเพลียทางด้านสรีระของผู้เรียนเช่นการจัดโต๊ะเก้าอี้ที่มีขนาดพอเหมาะกับร่างกายของผู้เรียนช่วยให้การนั่งสบายสามารถนั่งได้นาน ๆ โดยไม่ปวดหลัง การให้แสงสว่างในห้องเรียนที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนคลายความเมื่อยล้าของสายตา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาด้วย

2.3.5 แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ

สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ได้แก่ บริเวณสถานศึกษา อาคารสถานที่ ห้องเรียนหรือห้องประกอบอื่น ๆ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนระบบแสงสว่างและการถ่ายเทอากาศ โดย ศิริบุญ สมพร และวรรณภา (2547) อ้างจาก สุปรียา (2524) ได้แบ่งสภาพแวดล้อมด้านกายภาพภายในสถานศึกษาออกเป็น 4 บริเวณ ดังนี้

1. บริเวณสถานศึกษา (study area) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1.1 ห้องเรียนทั่วไป (General classroom) หมายถึง ห้องเรียนโดยทั่วไปที่ใช้สอนตามปกติ

1.2 ห้องเรียนวิชาเฉพาะ (Specialized classroom) หมายถึง บริเวณเพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือห้องเรียนประจำวิชาที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งต้องการอุปกรณ์ เครื่องใช้พิเศษแตกต่างจากห้องเรียนอื่น ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนวิชาดนตรี เป็นต้น

2. บริเวณบริการและสนับสนุนการเรียน (Auxiliary Spaces) หมายถึง พื้นที่ที่จัดขึ้นเพื่อกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากกิจกรรมภายในห้องเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกโดยการให้บริการแก่อาจารย์และนักศึกษา ช่วยให้การดำเนินการของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความราบรื่น ได้แก่ บริเวณบริหารและธุรการ ห้องพักอาจารย์ ห้องแนะแนว ห้องสมุด ห้องน้ำ บริเวณเอนกประสงค์ ซึ่งใช้จัดกิจกรรมได้หลาย ๆ อย่างเช่น ประชุม ฝึกซ้อมพลศึกษา เป็นต้น

3. บริเวณพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation area) หมายถึง บริเวณที่ใช้พักผ่อนอิริยาบถ พบปะสังสรรค์ระหว่างเพื่อนฝูง เล่นกีฬา ฟังดนตรี เช่น สโมสรนักศึกษา สนามกีฬา สวนหย่อม เป็นต้น

4. บริเวณที่พักอาศัย (Residential area) หมายถึง บริเวณที่ใช้เป็นที่พักของนักศึกษา อาจารย์ นักการภารโรง เป็นต้น

ศิริบุญ สมพร และวรรณภา (2547) อ้างจาก วิจิตร (2524) ได้ให้ข้อเสนอแนะการจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพภายในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ ดังนี้

1. การจัดบริเวณและความสวยงามของบริเวณ ปัจจุบันนักการศึกษาให้ความสนใจการจัดบริเวณเพื่อการเรียนรู้มากขึ้น อาคารเรียนที่ไม่สวยงามเป็นตัวทำลายสภาพภายนอกและ

ภายในของอาคารให้หมดไป นอกจากนี้อาคารเรียนยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับการรักสวยรักงาม เพราะนักศึกษาจะต้องใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษาถึง 4 ปี ในช่วงเวลานี้ นักศึกษาจะได้พบเห็นและซาบซึ้งกับความงามของสถาบัน เมื่อจบการศึกษาแล้วนักศึกษาก็จะสร้างสิ่งแวดล้อมของตนเองโดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้รับจากสถาบันเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นสถาบันจึงควรได้รับการกระตุ้นและพัฒนาความซาบซึ้งในสิ่งที่สวยงามของนักศึกษาทุกคน

2. แสง สี การมองเห็นและแสงสว่าง เนื่องจากแสงสว่างมีบทบาทสำคัญในการสื่อความรู้จึงจำเป็นต้องจัดให้แสงสว่างในอาคารเรียน และห้องเรียนมีความเหมาะสมคือสามารถมองเห็นได้ดี หมายถึง มองเห็นได้เร็ว สบายตาและชัดเจน การพรางความจ้าของแสงและความเด่นหรือตัดกันระหว่างวัตถุกับสีพื้น จะช่วยให้มองเห็นชัดเจนและสบายตาได้เช่นเดียวกัน

3. เสียง เสียงภายในห้องเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก เสียงดังรบกวนจากบริเวณรอบ ๆ หรือภายนอกห้องเรียน จะทำให้รู้สึกรำคาญ หงุดหงิด เครียด และเหน็ดเหนื่อย เสียงรบกวนจะเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา การพูดตั้ง ๆ เพื่อแข่งกับเสียงรบกวนอาจทำให้เหนื่อยและเครียดได้

4. อุณหภูมิและการถ่ายเทอากาศ สิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดความสุขสบายทางร่างกาย คือ อุณหภูมิและความชื้นในอากาศ

สุนันท์ (2552) ได้เสนอหลักการจัดอาคารสถานที่และการการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานศึกษา 4 ดังนี้

1. แบ่งสัดส่วนพื้นที่ของกิจกรรมต่างๆ ในสถาบันการศึกษาไว้อย่างชัดเจน เช่น พื้นที่อาคารสำหรับการเรียนการสอน พื้นที่สำหรับการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ พื้นที่สำหรับการฝึกงาน เป็นต้น

2. วางผังบริเวณปลูกสร้างอาคารเรียนและอาคารประกอบให้เหมาะสม เช่น ถูกต้องตามทิศทางลม เพื่อเอื้อต่อการรับแสงสว่าง หรือป้องกัน เสียงรบกวนได้

3. จัดให้มีทางเดินเท้าเชื่อมระหว่างอาคาร เพื่อความสะดวก

4. อนุรักษ์สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ให้มีความสดชื่นและมีร่มเงาแก่นักศึกษา เช่น ปลูกต้นไม้ สนามหญ้า ไม้ดอก ไม้ประดับ เป็นต้น

สำหรับ สมาน (2548) ได้กล่าวถึงการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในส่วนของอาคารสถานที่ ไว้ว่า ผู้บริหารต้อง ใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารจึงจะทำให้การจัดสภาพแวดล้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย ซึ่งต้องครอบคลุมทั้งการจัดหาและ การดูแลรักษาความปลอดภัย การใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนและ สภาวะจิตใจของผู้ใช้อาคารสถานที่และผู้เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ผู้เรียน ครูอาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน ในสถานศึกษา และรวมถึงบุคคลภายนอกที่มาเยี่ยมเยือน สถานศึกษาโดยมีแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพดังนี้

1. วางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า โดยให้บุคลากรใน สถานศึกษามีส่วนร่วม

2. จัดให้มีแผนผังบริเวณอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียนและห้องพิเศษ

3. จัดให้มีการทำตารางและแสดงการใช้อาคารสถานที่รวมถึงห้องพิเศษต่างๆ

4. ตรวจสอบสภาพและซ่อมบำรุงอาคารสถานที่ให้พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา
5. จัดบุคลากรดูแล รับผิดชอบอาคารอย่างเหมาะสม
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมรับผิดชอบ ดูแลรักษาอาคารสถานที่
7. จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้ สะอาด สวยงาม ร่มรื่น และมีความปลอดภัย
8. จัดบริเวณอาคารเรียน อาคารประกอบ และบริเวณอื่นๆ ให้มีความแข็งแรง สะอาด และมีแสงสว่างที่เพียงพอ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ คือสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา เช่น อาคารสำหรับการเรียนการสอนที่เหมาะสม การมีพื้นที่สำหรับการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ ห้องสมุดที่มีปริมาณหนังสือพอเพียงต่อการสืบค้นและ มีความทันสมัย ศูนย์ปฏิบัติการ มุมหรือซุ้มอ่านหนังสือ รวมถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

2.3.6 สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ

สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งใน และนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างสมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน การจัดการเรียนการสอนเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ถ้าผู้สอนกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยผู้สอนสร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นที่กันเอง สนุกสนาน น่าสนใจ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามแสดงความคิดเห็นและความสามารถ และมีส่วนในกิจกรรมการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น กระตือรือร้น ในการเรียนซึ่งจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ดังที่ ปวีชญา (2554) ได้กล่าวว่า ในขณะที่เราให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้สอนก็จะต้องมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการสอนให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบตนเองมากขึ้น อีกทั้งยังต้องให้ความช่วยเหลือผู้เรียนอย่างมาก เพราะเกิดการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการที่ครูเป็นศูนย์กลางเน้นที่ผู้เรียนเป็นหลัก พัฒนาการของการเรียนขั้นต่อมา คือ การอาศัยตนเองในการแก้ไขข้อผิดพลาด และขั้นสุดท้ายไม่ต้องอาศัยสิ่งอื่นใด เพราะการเรียนรู้ภาษา สามารถเกิดขึ้นภายในตนเองเป็นกลไกอัตโนมัติ ซึ่งสอดคล้องกับ โดยมีนักการศึกษาเสนอแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมด้านวิชาการหรือการจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้

สุนันท์ (2552) ได้เสนอแนวทางการสภาพแวดล้อมด้านวิชาการ ด้วยการสร้างบรรยากาศที่ช่วยกระตุ้น ให้ผู้เรียนมี ความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียน ไว้ดังนี้

1. การสร้างความเป็นกันเองระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน เช่น การจัดที่นั่งเป็นกลุ่ม
2. การยิ้มแย้มแจ่มใส การแสดงความเป็นมิตร แสดงอารมณ์ดี
3. การใช้คำพูด หรือวาจาที่แสดงถึงความเมตตา หรือให้คำชมเชยเพื่อสร้างกำลังใจ โดยละเว้นหรือหลีกเลี่ยงวาจาที่เยาะเย้ย ถากถาง การวางอำนาจกับผู้เรียน ผู้สอนควรสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทเรียน

4. การให้ความรักความอบอุ่นกับผู้เรียนทุกคน ผู้เรียนควรมีความรู้สึกว่า ตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นที่รักและยอมรับของผู้สอนและเพื่อนๆ และผู้สอนจะต้องพยายามสร้างความสัมพันธ์อันดีโดยการพยายามรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล

5. การให้ความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ โดยผู้สอนต้องเอาใจใส่และสอนผู้เรียนให้อยู่ด้วยกันอย่างราบรื่น ประดอง

6. การให้ความยุติธรรม ด้วยการปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยใจเป็นกลางไม่มีอคติ และต้องควบคุมอารมณ์ และต้องพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนอย่าง เท่าเทียมกัน

7. การให้ความไว้วางใจและยกย่องผู้เรียน ด้วยการให้ผู้เรียนทำงานหรือกิจกรรมตามที่มอบหมายโดยมีผู้สอนเป็นที่ปรึกษา ให้อิสระแก่ผู้เรียนในการทำงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเองรับผิดชอบตนเองและเรียนรู้ด้วยตนเอง

8. การมีความไวในการรับรู้อารมณ์ต่างๆของผู้เรียน เช่น ขณะสอนเมื่อสังเกตเห็นผู้เรียนขาดความ สนใจ ผู้สอนอาจจะต้องเปลี่ยนกิจกรรมหรือเปลี่ยนเทคนิคการสอน เพื่อให้ผู้เรียนหันมาสนใจ บทเรียน

9. การยอมรับนับถือ ผู้สอนต้องเห็นในคุณค่าของผู้เรียน ยอมรับว่าผู้เรียนมีความสำคัญและมีความสามารถในการเรียนรู้ โดยการให้โอกาสแสดงความรู้สึก ด้วยวิธีสอนที่หลากหลาย

10. การให้ผู้เรียนมีบทบาทในการสร้างความดี เช่น ให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนดี เรียนเก่งช่วยสอน ผู้เรียนที่มีผลการเรียนอ่อน

11. การไม่แสดงพฤติกรรมที่ซ้ำ ผู้สอนต้องพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน หลีกเลี่ยงพฤติกรรมการสอนที่ซ้ำกันเป็นประจำเพราะจะก่อให้เกิดหรือสร้างบรรยากาศที่น่าเบื่อหน่าย

12. การให้แรงเสริมหรือรางวัล ผู้สอนควรมีการให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้เรียนที่มีจุดเด่น หรือ ผลงานที่ดีด้านต่างๆอย่างทั่วถึงตามความเหมาะสม

วิชัย (2537) อ้างถึงใน ทรรศนีย์ (2554) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบ ที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีลักษณะที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน ผู้สอนต้องคำนึงถึงอยู่ตลอดเวลาของการจัดกระบวนการเรียนการสอน คือ

1. การร่วมมือและการแข่งขันของผู้เรียนในชั้นเรียน ประกอบด้วย บรรยากาศที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนร่วมมือกันแก้ปัญหา การให้แรงเสริมหรือรางวัล

2. ลักษณะพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้สอน จะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. ความร่วมมือระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ

4. ความรู้สึกและเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อกลุ่มเพื่อน ต่อผู้สอนและต่อโรงเรียนจะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้

Knowles.M (1975) ได้กล่าวว่า ผู้สอน เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการจัดการ เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การเตรียมการเพื่อการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคลของผู้เรียนโดยจัดการเรียนการสอนที่สามารถยืดหยุ่น

ได้ตามความสามารถของผู้เรียน มีการใช้อุปกรณ์และวิธีการสอนที่หลากหลายวิธี การให้งานหรือวิธีการสอนจะต้องคำนึงถึงอุปกรณ์ ขนาดของชั้นเรียน ความสามารถที่แตกต่างกัน ภูมิหลังของผู้เรียน และควรมีการวางแผนการเรียนร่วมกับผู้เรียน ผู้สอนต้องพยายามศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล และต้องพยายามให้ผู้เรียนได้รู้จักกัน มีการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน เอาใจใส่ในผู้เรียนเพื่อทำให้เกิดบรรยากาศในการเรียนที่ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันสนใจ และช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ ในการสอนทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

2. การสนับสนุนการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ (Student-Centered Learning) เพื่อให้ผู้เรียน เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) ตลอดไป ผู้สอนจะต้องปรับปรุงพฤติกรรมการสอน จากการเป็นผู้ให้ความรู้เพียงฝ่ายเดียวมาสู่การเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ (Facilitator) ผู้สอนต้องมีการกระตุ้นให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้ร่วมคิด และเป็นเพื่อนกับผู้เรียน ผู้สอนควรแสดงบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก มากกว่าการเป็นผู้ควบคุมการสอน สร้างบรรยากาศของความเชื่อใจ ไว้วางใจ และเอื้ออาทร นอกจากนี้ ผู้สอนคือผู้ที่มีความรู้ทางวิชาการที่เข้มแข็ง สามารถ ถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี โดยควรถ่ายทอดความรู้ด้วยการใช้คำถามกระตุ้นความคิด เพื่อนำไปสู่การค้นคว้า ด้วยการสร้างคำถามเพื่อจูงใจให้ผู้เรียนอยากตอบ อยากเรียน อีกทั้งผู้สอนต้องสามารถให้คำแนะนำหรือชี้แนะในสิ่งที่ถูกต้อง เมื่อพบว่าผู้เรียนปฏิบัติไม่ถูกต้อง รวมถึงการเฉลยคำตอบ เมื่อมีการซักถาม หรือทดสอบ ควรชมเชย หรือให้กำลังใจ เมื่อผู้เรียนแสดงความคิดเห็น หรือตอบข้อซักถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน แสดงความคิดเห็นมากขึ้น ผู้สอนควรมีการแนะนำแหล่งข้อมูล แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ทางการศึกษา ทั้งที่อยู่ภายใน สถาบัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ เพราะการใช้เวลาในการค้นหาเอกสาร ตำรา ที่มากเกินไป อาจจะมีผลกระทบต่อ ความสนใจ และความตั้งใจในการเรียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนต้องใช้เวลา สำหรับการเรียนรู้ในกิจกรรมอื่นๆ ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ลักษณะบุคลิกภาพทัศนคติของผู้สอนที่มีต่อผู้เรียน และวิชาที่สอน บรรยากาศในชั้นเรียน และทักษะในการสอนยังมีส่วนช่วยให้ประสิทธิภาพการสอนของผู้สอนดีขึ้น ผู้สอนจึงควรสอนให้ผู้เรียนตระหนักสนใจฝึกฝนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ด้วยการสร้างโอกาส อำนวยความสะดวก และจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามแนวทางของตน เพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ที่วางไว้ อีกทั้ง ควรเสริมสร้างบุคลิกภาพผู้เรียน ให้เป็นตัวของตัวเอง มีทัศนคติกว้างขวาง และผู้สอนควรหมั่น ตรวจสอบ และติดตามความก้าวหน้า ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

3. การร่วมกันเรียนรู้ การให้ผู้เรียนมีการเรียนนั้นจะต้องจูงใจให้ผู้เรียนปรับความเชื่อ และการรับรู้ของตนให้รับรู้สิ่งต่างๆ เปลี่ยนไปจากเดิมและแสดงพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจากเดิมเช่นกันการให้ผู้สอนจะโน้มน้าวผู้เรียนให้ปรับความเชื่อ และการรับรู้ที่ผู้สอนจะต้องแสดงให้เห็นว่าผู้สอนให้ความใส่ใจกับความรู้สึกรู้ถึงปัญหาต่างๆ ใส่ใจ และตอบสนองความคิดเห็นของนักศึกษาเพราะการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นร่วมกัน มีการรับผิดชอบร่วมกัน ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ผู้สอนนั้นเป็นทั้งผู้เรียน และผู้สอนในเวลาเดียวกัน ผู้สอนจะเรียนรู้ในขณะที่สอนถ้าผู้สอนจะต้องมีการเตรียมการสอน การคิดวิเคราะห์รวบรวมข้อมูล เลือกใช้วิธีการเสนอความคิดต่อผู้เรียน และเมื่อเสร็จสิ้นการสอนต้องมีการประเมินผลการสอน ซึ่งผู้สอนจะประจักษ์ว่า ตนเองจะมีความรู้เพิ่มมากขึ้น ส่วนทางผู้เรียนนั้นก็จะเป็นทั้งผู้สอน และผู้เรียนด้วยเช่นกัน มีการแลกเปลี่ยน

ประสบการณ์ของตนกับผู้สอน ผู้เรียน และผู้สอนเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน มีการกระตุ้นให้อีกฝ่ายหนึ่งใช้ศักยภาพของตน อย่างเต็มที่การจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนจะต้องตระหนักว่าผู้เรียนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับอย่างเดียวยังจะต้องเป็นผู้ให้ด้วย ผู้สอนจะต้องมีบทบาทผู้เรียนด้วย เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ถึงความต้องการของผู้เรียน เพื่อจะได้จัดการสอนให้ดียิ่งขึ้นนอกจากนี้บรรยากาศของการเรียนการสอน จะต้องเป็นแบบเปิดเผยมีความซื่อสัตย์จริงใจ ใ่ว่างใจ มีการยอมรับความสามารถของตนเอง

4. การส่งเสริมพัฒนาการ ผู้สอนจะต้องสร้างบรรยากาศของการเรียนการสอน ให้เป็นแบบเปิดเผยแสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ การเผชิญปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ไขของผู้สอนต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นแนวทางและสามารถแก้ไขปัญหาได้ มีความซื่อสัตย์จริงใจใ่ว่างใจ มีการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความเชื่อมั่นยอมรับ ความเป็นบุคคลของผู้เรียน และประจักษ์ในความสามารถของตนเอง การมอบหมายงานของผู้สอน ควรจะคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล ผู้สอนควรมีการทักทาย ใต่ถามความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้เรียน ในการเข้าถึงผู้เรียน ผู้เรียนต้องการผู้สอนที่มีความรู้ดี มีประสบการณ์ มีวิธีการสอนดีเป็นกันเอง และเข้าใจผู้เรียน ดังนั้นบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีควรเกิดขึ้น เนื่องจากความสอดคล้องกันนั่นเองคือ ผู้สอนควรสอนด้วยความเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจผู้เรียน ให้ข้อติชมอย่างยุติธรรมตรงไปตรงมา เต็มไปด้วยความหวังดีขณะเดียวกันก็ควรชี้แนะผู้เรียนให้เห็นถึงความเหมาะสม ความถูกต้องวินัยในการเรียนพร้อมกันไปด้วย ผู้สอนต้องยอมรับว่า ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีค่า และความเป็นบุคคลทั้งความรู้สึก และความคิด ให้อิสระผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็นโดยปราศจากความกลัว วิธีการสอนที่เลือกใช้ ก็จะต้องเกี่ยวข้องกับวิธีที่คำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ กระตุ้นให้มีการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งผู้สอนก็ต้องปฏิบัติในแนวเดียวกัน

เนาวรัตน์ (2544) อ้างถึงใน ญัฐตะวัน (2558) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของครูต่อการจัด สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน
2. จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในแหล่งเรียนรู้ที่จูงใจและเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้
3. ปรับสภาพของสถานที่เรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด
4. สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา และชุมชน ดูแลสุขภาพแวดล้อมให้เป็นและเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

ทรศนีย์ (2554) อ้างจาก ชาญชัย (2544) ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมด้านวิชาการ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับบทบาทของผู้สอนไว้ดังนี้

1. เป็นแบบอย่างในเจตคติและพฤติกรรมทางบวกและสร้างสรรค์ทั้งต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้เรียน และผู้ปกครอง
2. ใช้อำนาจอย่างยุติธรรม มีเหตุผล
3. ให้ความอบอุ่นต่อผู้เรียน
4. ส่งเสริมความคิด หรือความร่วมมืออิสระต่อความเหมาะสมของผู้เรียน
5. กระตุ้นผู้เรียนให้เรียนรู้และสร้างมาตรการในการเลือกให้แก่ผู้เรียนในกระบวนการเรียนรู้

6. สร้างหลักประกันความสมดุลที่มีเหตุผลระหว่างผลสะท้อนกลับทั้งในทางบวกและทางลบ

7. หาโอกาสเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุน การยอมรับในคุณค่าและความสำเร็จในการเรียน

พรรณทิพา (2550) อ้างจาก อารมณ์ (2540) ได้กล่าวถึง บทบาทของครูในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ไว้ดังนี้

1. ตอบสนองพฤติกรรมของผู้เรียนโดยใช้เทคนิคการเสริมแรงที่เหมาะสม เช่น ใช้วาจาใช้ท่าทาง ให้รางวัล และสัญลักษณ์ต่างๆ ตลอดจนให้ทำกิจกรรมที่ผู้เรียนชอบผู้สอนควรเสริมแรงให้ทั่วถึงและเหมาะสม

2. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้เรียน แสดงให้ผู้เรียนเห็นว่าความคิดเห็นของเขามีประโยชน์ พยายามนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้

3. ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การให้ทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ใช้ความรู้ความคิดความสามารถที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ฝึกการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และได้ผลงานนำมาสู่ความภาคภูมิใจในกลุ่มและตนเอง ในการมอบหมายงานให้กลุ่มทำนั้น ผู้สอนควรคำนึงถึงความยากง่ายของงาน ความรู้และความสามารถของผู้เรียนในกลุ่ม เพื่อให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ เป็นการสร้างความรู้สึกในทางบวกแก่ผู้เรียน งานใดที่ผู้สอนเห็นว่ายากผู้สอนควรเข้าไปดูแลกระตุ้นให้ผู้เรียนช่วยกันคิดแก้ปัญหาตรง ๆ ต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ใช้วิธีการต่างๆ หลากๆ แบบจนสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จ

4. ใช้เทคนิควิธีสอนที่ไม่ทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายในการเรียน ผู้สอนควรคิดค้นคว้าและแสวงหาแนวทางวิธีการใหม่ๆ มาใช้จัดการเรียนการสอน วิธีการสอนควรเป็นวิธีที่ยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม เช่น วิธีการสอนแบบทดลอง แบบแก้ปัญหา แบบแสดงบทบาทสมมติ แบบสืบสวนสอบสวน แบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม แบบอภิปราย แบบศูนย์การเรียน ตลอดจนนวัตกรรมการสอนที่น่าสนใจการใช้วิธีการสอนแบบใดนั้น ผู้สอนต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียน ระยะเวลา สติปัญญา และวัยของผู้เรียน

นิรมล, ศักดิ์ศรี และระวีวรรณ (2542) ได้กล่าวถึงการ จัดสภาพแวดล้อมของกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างความสนใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียน ประกอบด้วย

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดอิสระ มีความต้องการหรือแรงจูงใจจะศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสนใจที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ และตลอดไป หลีกเลี่ยงการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนต้องท่องจำ

2. ให้โอกาสในการเลือกเรียนกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนการสอนควรจึงต้องมีความหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ เพื่อให้บรรยากาศในการเรียนไม่เป็นที่น่าเบื่อหน่าย

3. จัดระยะเวลาการเรียน การให้ความรู้เนื้อหาวิชา หรือการฝึกปฏิบัติที่พอเหมาะ ไม่ควรใช้เวลานานเกินไปจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้

4. จัดทำอุปกรณ์การสอนและส่วนประกอบอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ควรมีการเปลี่ยนแปลงและนำแนวคิดใหม่ๆมาใช้ในการเรียนการสอน ไม่ควรใช้รูปแบบเดิมที่จำเจเพราะจะสร้างความน่าเบื่อหน่ายให้กับผู้เรียน

5. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และมีโอกาสเปลี่ยนแปลงอิริยาบถในการเสนอความเห็นหรือในการรับความรู้

พรรณิ (2545) ได้รวบรวมแนวคิดของนักจิตวิทยาที่กล่าวถึงบรรยากาศที่จะเอื้อให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ได้ดีนั้นมี 6 ลักษณะ ดังนี้

1. บรรยากาศที่ท้าทาย (challenge) คือการที่ผู้สอนจะต้องกระตุ้นผู้เรียน ให้กำลังใจ และเชื่อในความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

2. บรรยากาศที่อิสระ (freedom) คือการให้อิสระแก่ผู้เรียนในการเลือกและตัดสินใจที่จะศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเองและไม่เกิดความเครียด บรรยากาศเช่นนี้จะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้

3. บรรยากาศการยอมรับนับถือ (respect) คือการที่ผู้สอนให้การยอมรับผู้เรียน สร้างความรู้สึกที่ดีให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่า และมีความมั่นใจในตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีผลต่อการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน

4. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (warmth) คือการที่ผู้สอนมีความเข้าใจ มีความเป็นมิตรให้การยอมรับและให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความอบอุ่น สบายใจ สิ่งเหล่านี้มีส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียน บรรยากาศที่มีความอบอุ่น การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความเอื้ออาทรของผู้สอน จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักสถาบันและรักการเรียน

5. บรรยากาศที่มีการควบคุม (control) คือการที่ผู้สอนต้องฝึกให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยแต่ไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมลงโทษ โดยผู้สอนจะชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจความสำคัญของระเบียบแก่ผู้เรียนก่อน

6. บรรยากาศของความสำเร็จ (success) คือ การที่ผู้สอนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนควรแสดงความเห็นต่องานหรือการทำกิจกรรมของผู้เรียนในส่วนที่ประสบความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลว

สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ คือ ลักษณะสภาพการณ์ ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การให้อิสระในการคิดและการเรียนรู้ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้เรียน การเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) ตำราอิเล็กทรอนิกส์ (e-books) การใช้ สื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการเรียนการสอน การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย การจัดทำอุปกรณ์การสอนและส่วนประกอบอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนซึ่งสภาพการณ์ที่กล่าวมาจะเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริม สนับสนุนให้การเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.7 สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ

การจัดสภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ ภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้วยบุคลากรหลายฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกัน เช่น ผู้บริหาร ผู้สอน บุคลากรสายสนับสนุนการสอนและสายปฏิบัติการต่างๆ เป็นต้น ซึ่งบุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกส่วน จะต้องดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของตนและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

เลิศศักดิ์ (2551) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ ภายในสถานศึกษา คือ การดำเนินการโดยวิธีที่หลากหลายเพื่อให้คณะครู อาจารย์ บุคลากร ได้มีโอกาสใช้ความสามารถอย่างเต็มที่และอุทิศเวลาปฏิบัติหน้าที่ได้มากพอในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิด การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องตระหนัก ต้องมีความรู้ความเข้าใจ และรับรู้ รับผิดชอบต่อ บทบาทหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุน การใช้หลักสูตรในสถานศึกษาให้ มีประสิทธิภาพสูงสุด

พรพจน์ (2548) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ ภายในสถานศึกษา คือ การ ดำเนินการใดๆภายในสถานศึกษาให้การปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของคณะครู อาจารย์บุคลากร ซึ่งสังเกต ได้จากการดำเนินงานอย่างมีระบบคณะครู อาจารย์บุคลากร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูล ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตร รักใคร่กลมเกลียว สิ่งชีวิตสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ ภายในสถานศึกษา ได้แก่ ระบบการทำงานของคณะครู อาจารย์ บุคลากร สายงานการบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง อบอุน เป็นประชาธิปไตย ทุกคนตระหนักและรู้ใน บทบาทหน้าที่ รวมถึงการจัดสวัสดิการ และการจัดการด้านต่างๆด้วยลักษณะการบริหารที่นำไปสู่ สิ่งแวดล้อมที่ดี เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายควรให้สมาชิกในสถานศึกษามีส่วนร่วม มีการนำเสนอ ข้อมูลและปัญหามากำหนดเป็นนโยบายในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา การเปิดโอกาสให้ สมาชิกมีส่วนร่วมในลักษณะต่างๆเช่น การร่วมตัดสินใจ การร่วมแก้ปัญหาจะเป็นการส่งเสริมให้เกิด ความร่วมมือจากกลุ่มสมาชิกในสถานศึกษาและได้เรียนรู้พฤติกรรมและความรู้สึกด้านจิตวิทยาทำให้รู้ ถึงความสามารถ ความคิดเห็นอันจะนำไปสู่การเปิดโอกาสให้ได้ใช้ความรู้ความสามารถของแต่ละ บุคคลได้อย่างเต็มที่

อารียา (2556) ได้กล่าวถึงบรรยากาศการบริหาร และการปฏิบัติงานที่ผู้บริหาร สถานศึกษาสามารถนำมาพิจารณาเลือกใช้ได้ 6 รูปแบบ ดังนี้

1. บรรยากาศแบบเปิด (The Open Climate) คือ บรรยากาศการปฏิบัติงานที่คณะ ครู อาจารย์บุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีขวัญและกำลังใจดี ผู้บริหารกับคณะครู อาจารย์บุคลากรมีความ สามัคคี ช่วยเหลืองานเป็นอย่างดี คณะครู อาจารย์บุคลากรมีงานพอเหมาะกับความสามารถจึงทำให้ ได้ผลงานที่ดี และพึงพอใจในการทำงานแก้ปัญหาต่างๆร่วมกันมีความภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิก ของสถาบันการศึกษานั้น พฤติกรรมของผู้บริหารพบว่า มีบทบาทการบริหารที่ดีเด่นเป็นแบบอย่างที่ดี นำเคารพและเป็นที่ต้องการของคณะครู อาจารย์บุคลากรนอกจากนี้ยังให้การช่วยเหลือคณะครู อาจารย์บุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้โดยสะดวก ผู้บริหารไม่ต้องออกคำสั่ง หรือควบคุมบ่อยนัก ผู้บริหารไม่เน้นผลงานมากนักแต่ใช้วิธีสร้างภาวะเป็นผู้นำและผู้ตามให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้ร่วมงาน ผลผลิตของงานจึงดีมีคุณภาพ บรรยากาศแบบนี้เป็นที่พึงประสงค์ของบุคลากร

2. บรรยากาศอิสระ (The Autonomous Climate) คือ บรรยากาศที่ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครู อาจารย์บุคลากรมีความอิสระในการสร้างสัมพันธ์ฉันท์มิตร บรรยากาศนี้แนวโน้มของคณะครู อาจารย์บุคลากร ได้รับความพึงพอใจในสัมพันธ์ฉันท์มิตรมากกว่าความพึงพอใจที่ได้รับจากความสำเร็จในการทำงาน คณะครู อาจารย์บุคลากรมีความสามัคคีและร่วมมือการทำงานดี ผู้บริหารมีวิธีการ วางระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆพร้อมที่จะอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของคณะครู อาจารย์บุคลากร ขวัญและกำลังใจของคณะครู อาจารย์บุคลากรดี แต่ยังไม่เท่าบรรยากาศแบบเปิด เพราะได้รับความพึงพอใจในเรื่องความสัมพันธ์ฉันท์มิตรมากแต่ได้รับความพึงพอใจจากความสำเร็จของงานน้อย ผู้บริหารงานถือระเบียบกฎเกณฑ์น้อยกว่าตัวบุคคลกับคณะครู อาจารย์บุคลากร มีอิสระในการเลือกงานได้ตามความสามารถผู้บริหาร จะแสดงความเมตตา และให้ความช่วยเหลือคณะครู อาจารย์บุคลากรเป็นครั้งคราว ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการปฏิบัติงานหลักและสร้างแบบอย่างในการทำงานที่ดี ผู้บริหารพยายามส่งเสริมสวัสดิภาพต่อคณะครู อาจารย์บุคลากร พฤติกรรมของผู้บริหารแบบนี้ค่อนข้างจะเข้มงวดกดขี่มากกว่าผู้บริหารแบบบรรยากาศเปิด

3. บรรยากาศควบคุม (The Controlled Climate) คือ บรรยากาศที่ผู้บริหารมุ่งเน้นความสำเร็จของผลงานเป็นสำคัญ ผู้บริหารจะควบคุม ตรวจสอบ ออกคำสั่ง คณะครู อาจารย์บุคลากร ไม่มีเวลาที่จะสร้างความสัมพันธ์ฉันท์มิตร แต่เนื่องจากมีผลงานที่ดี จึงทำให้คณะครู อาจารย์บุคลากร มีความภาคภูมิใจ ขวัญและกำลังใจจึงดีขึ้นเล็กน้อย คณะครู อาจารย์บุคลากร ต้องร่วมมือกันทำงานตลอดเวลาจึงทำให้ความสัมพันธ์ในหมู่คณะดีขึ้นบ้าง แต่สัมพันธ์ฉันท์มิตรมีน้อย แต่จะกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์และวิธีการทำให้คณะครู อาจารย์บุคลากรทำงานตลอดเวลา ผู้บริหารจะไม่สนใจหลักการ ความคิดและเหตุผลของคณะครู อาจารย์บุคลากร

4. บรรยากาศสนิทสนม (The Familiar Climate) คือ บรรยากาศที่ผู้บริหารและผู้สอนมีความสัมพันธ์ฉันท์มิตร ผู้บริหารสนใจผลงานน้อย ละเลยคำสั่ง กฎเกณฑ์ ไม่เคร่งครัดในกฎระเบียบ ทำให้คณะครู อาจารย์บุคลากรขาดความสามัคคีในการทำงาน และไม่ค่อยทำงาน แต่ความสัมพันธ์ด้านส่วนตัวของคณะครู อาจารย์บุคลากรดี ขวัญและกำลังใจอยู่ระดับปานกลาง เพราะได้จากความสัมพันธ์ฉันท์มิตร ผู้บริหารงานบริหารอย่างหละหลวม แต่พยายามแสดงให้เห็นว่าคณะครู อาจารย์บุคลากรทุกคนเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน ผู้บริหารให้ความเมตตาและพยายามหลีกเลี่ยงการทำร้ายจิตใจคณะครู อาจารย์บุคลากร การประเมินผลงาน การสั่งการทั้งทางตรงและทางอ้อมมีน้อย คณะครู อาจารย์บุคลากรจะคอยกระตุ้นผู้บริหารให้ทำหน้าที่เข้มแข็งตลอดเวลา

5. บรรยากาศรวบอำนาจ (The Paternal Climate) คือ บรรยากาศที่ผู้บริหารใช้วิธีการออกคำสั่งควบคุมตรวจสอบตรวจตราการทำงานของคณะครู อาจารย์บุคลากรอย่างใกล้ชิด คณะครู อาจารย์บุคลากรแบ่งออกเป็นกลุ่มๆและไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ฉันท์มิตร เนื่องจากผู้บริหารไม่สามารถที่จะบริหารบุคคลให้อยู่ในระเบียบวินัยได้ ผู้บริหารขอครบถ้วนเวลาปฏิบัติงานของคณะครู อาจารย์บุคลากรมากกว่าที่จะอำนวยความสะดวก ขวัญและกำลังใจของคณะครู ต่ำ เพราะขาดทั้งความสัมพันธ์ฉันท์มิตรและความภาคภูมิใจในผลสำเร็จของการทำงาน อีกทั้งผู้บริหารจะทำตัวเป็นผู้รู้ดีไปทุกเรื่องทั้งที่บางเรื่องรู้เพียงเล็กน้อยหรือรู้อย่างน้อยๆ ปล่อยให้ คณะครู อาจารย์บุคลากรเป็นหน่วยพฤติกรรมของผู้บริหาร

6. บรรยากาศปิด (The Closed Climate) คือ บรรยากาศที่ผู้บริหาร ขาดความรู้ในการบริหารงาน ไม่มีสมรรถภาพในการบริหารงานบุคคล คณะครู อาจารย์บุคลากรเสียขวัญและกำลังใจในการทำงาน เพราะขาดความสามัคคี ขาดความสัมพันธ์ฉันท์มิตร ความภาคภูมิใจในการทำงาน ผู้บริหารไม่อำนวยความสะดวก ไม่คำนึงถึงความต้องการและความสุข ของคณะครู อาจารย์ บุคลากรการบริหารงานจะบริหารโดยใช้กฎ ระเบียบอย่างเคร่งครัด ทำให้ผู้สอนขาดการประสานงานกัน ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมาก อีกทั้งผู้บริหารไม่สามารถปฏิบัติตน และปฏิบัติงานให้เป็นแบบอย่างที่ดี ขาดความเมตตากรุณา ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่เคยแสดงพฤติกรรมของผู้นำที่ดี คณะครู อาจารย์บุคลากรมีขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับต่ำ และมีความห่างเหินกับผู้บริหาร บรรยากาศแบบนี้เป็นบรรยากาศที่ไม่พึงประสงค์และต้องรีบแก้ไขโดยด่วน

สำหรับ พรรณราย (2532) ได้กล่าวถึงบรรยากาศการบริหาร และการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำมาพิจารณาเลือกใช้ได้ 2 ประเภท คือ

1. บรรยากาศที่ไม่เป็นสุข (Defensive Climate) คือบรรยากาศที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ ผู้บริหารจะจู้จี้วิพากษ์วิจารณ์ ตีเตียน สั่งสอน และ ตัดสินผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งไม่ยอมรับฟังคำ อธิบายจากผู้ใต้บังคับบัญชา การควบคุม ผู้บริหารจะสั่งการในลักษณะเผด็จการ และพยายามจะเปลี่ยนแปลงผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปตามความต้องการของตน ผู้บริหารจะมีพฤติกรรมปิดเปื้อนหรือไม่จริงใจ เช่น หลอกใช้ผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อประโยชน์ของตนเอง ไม่ปฏิบัติตามที่พูดหรือไม่ก็ปิดเปื้อน หรือตีความหมายอย่างผิดๆ และผู้บริหารจะไม่ให้ความสนใจ เฉยเมยต่อทุกข์ของบุคลากร การใช้อำนาจผู้บริหารจะแสดงการมีอำนาจที่เหนือกว่า จะคอยควบคุมดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกว่าบกร่องอยู่เสมอ ผู้บริหารในบรรยากาศนี้จะเป็นคนหัวเก่า มีความตื้อดิ่ง ยึดมั่นในกฎระเบียบและไม่เต็มใจที่จะยอมรับ ความผิดต่อคนที่หรือสถานศึกษาที่มีบรรยากาศไม่เป็นสุข บุคลากรจะมีลักษณะตัวใครตัวมัน ชอบแก้ตัว และขาดขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน

2. บรรยากาศที่มีการสนับสนุน (Supportive Climate) คือบรรยากาศที่มีความยืดหยุ่น ผู้บริหารเปิดโอกาสให้มีการทดลองทำสิ่งใหม่ๆ และส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารมีความเข้าใจและรับฟังปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งยอมรับความรู้สึก และค่านิยมของผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านความเสมอภาค ผู้บริหารจะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมหรือการกระทำที่ส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกว่ามีปมด้อย และไม่น่าตาแหน่ง หรือสถานภาพที่สูงกว่าของตนมาควบคุมสถานการณ์ ยอมรับนับถือตำแหน่งของผู้อื่นรวมทั้งมีความเสมอต้นเสมอปลายในการปฏิบัติตนต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารจะต้องมีความจริงใจ เปิดเผยโดยปราศจากแรงจูงใจอื่นๆ ที่ซ่อนเร้น และสนับสนุน ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ อีกทั้งผู้บริหารควรเน้นการแก้ปัญหา และเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับปัญหานั้นร่วมกันโดยต้องไม่บังคับให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นด้วย สถาบันการศึกษาหรือองค์กรใดที่มีบรรยากาศการบริหารสนับสนุนจะส่งผลให้ บุคลากรมีขวัญ และกำลังใจดี เข้าใจกัน และช่วยกันแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

นิรมล, ศักดิ์ศรี และ ระวีวรรณ (2542) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารงานในลักษณะที่เอื้อต่อการสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ให้ความร่วมมือกับผู้สอนในการจัดทำหรือจัดสร้างวัสดุ อุปกรณ์การสอนที่น่าสนใจ
สำหรับการใช้ในชั้นเรียน
2. จัดให้มีบริการการแนะแนวทางการศึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อรับฟังและแก้ปัญหาในด้าน
การเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน
3. ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีโอกาสแสวงหาความรู้เพิ่มเติม จากการศึกษา
แนวคิดและวิธีการสอนที่ทันสมัยจากสถาบันการศึกษาที่สูงกว่า
4. ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยใช้ผู้เรียนเป็นสื่อกลางและ
สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรับความรู้จากชุมชนและช่วยเหลือชุมชนด้วย

สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ คือการสร้างบรรยากาศการบริหารจัดการที่ดี ถือเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมให้ ผู้สอน บุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือ ร่วมใจในการทำงานอย่างเต็ม ประสิทธิภาพ เพิ่มกำลังความสามารถ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรตระหนักและสร้างบรรยากาศที่พึง ประสงค์ โดยเฉพาะการสร้างบรรยากาศเปิดและบรรยากาศอิสระให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งจัดเป็น บรรยากาศที่ผู้บริหารและผู้สอน บุคลากร ในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ มีมิตรไมตรี ให้เกียรติซึ่งกัน และกัน อีกทั้งเป็นบรรยากาศที่ผู้บริหารยอมรับในความสามารถของผู้สอน ผู้สอนมีความสัมพันธ์ที่ดี ต่อกันภายในกลุ่ม บรรยากาศดังกล่าวจึงก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจสูง ผู้สอน บุคลากรมีความพึง พอใจในการทำงาน และภาคภูมิใจในสถาบัน และนำไปสู่ความมุ่งมั่นในพัฒนาการจัดการเรียนการ สอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มณี,รุจิเรศ และยุวดี (2551) การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและทดสอบคุณลักษณะ ทางจิตวิทยาของเครื่องวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาไทยระดับปริญญาตรี โดย เริ่มสร้างเครื่องมือจากกรอบแนวคิดที่ได้มาจากการทบทวน สังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูลทาง วิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อคำถาม 50 ข้อ ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เริ่มตั้งแต่เป็นความจริงมากที่สุด จนถึงไม่เป็นความจริงเลย เมื่อนำไปตรวจสอบคุณสมบัติและคุณภาพ ของเครื่องมือพบว่า ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา รวมทั้งภาษาที่ใช้จาก ผู้ทรงคุณวุฒิได้ค่าดัชนีความตรงเท่ากับ .97 ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือกับนักศึกษา จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมฤทธิ์ความเที่ยงแอลฟา เท่ากับ .92 และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบวัดซ้ำ เท่ากับ .90 ผลการการวิเคราะห์หาความเป็นมิติเดียวกันของข้อคำถามเหลือ 48 ข้อ ที่ไม่ซ้ำซึ่งกันและ กัน ผลการตรวจสอบหาความจริงเชิงโครงสร้างโดยวิเคราะห์องค์ประกอบกับนักศึกษาจำนวน 333 คน พบว่า จำนวนองค์ประกอบที่เหมาะสมมี 5 องค์ประกอบ (31 ข้อคำถาม) อธิบายความแปรปรวน ได้ร้อยละ 44.89 องค์ประกอบทั้งหมดประกอบด้วย 1) ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองมี 13 ข้อ 2) คุณลักษณะของผู้ที่มีสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองมี 7 ข้อ 3) ความสามารถในการบริหารจัดการ ด้วยตนเองมี 5 ข้อ 4) ความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเองมี 3 ข้อ 5) ความสามารถในการประเมิน ด้วยตนเองมี 3 ข้อ เมื่อตรวจสอบค่าความสอดคล้องภายในของแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วย ตนเองทั้งหมด (31 ข้อคำถาม) ได้ค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .93 และผลการตรวจสอบ ค่าความตรงสภาพโดยการนำเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นนี้เปรียบเทียบกับเครื่องมือวัดความพร้อมในการ

เรียนรู้ด้วยตนเองที่พัฒนาโดยพีชเซอร์และคณะ พบว่า คะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลของแบบวัดทั้ง 2 แบบมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .62, p = 0.01$) เครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองที่พัฒนาขึ้นนี้มีคุณสมบัติ และคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี สามารถนำไปใช้การวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

บุครินทร์ และ สุภาภรณ์ (2553) วิจัยเรื่อง ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ผลการวิจัยพบว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง โดยรวมอยู่ในระดับสูงมากที่สุด ($\bar{x} = 3.82, S.D.=0.88$) โดยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับสูงมากที่สุด ($\bar{x} = 4.19, S.D.=0.57$) รองลงมาคือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ($\bar{x} = 3.90, S.D.=0.64$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าโดยรวมนักศึกษาพยาบาลมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการสืบค้นอยู่ในระดับสูงมากที่สุด ($\bar{x} = 4.04, S.D.=0.64$) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง ($\bar{x} = 3.96, S.D.=0.72$) เมื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลทั้ง 4 ชั้นปีมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีความแตกต่างกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 มีความแตกต่างกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ด้านคุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

ปวิษฐา (2554) วิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาภาคปกติมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยตัวเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านความรักในการเรียนรู้, ด้านการมองอนาคตในแง่ดี โดยส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านการเปิดโอกาสสู่การเรียนรู้, ด้านอัตมโนทัศน์ในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ, ด้านความรักในการเรียนรู้, ด้านความคิดสร้างสรรค์และด้านการมองอนาคตในแง่ดีโดยส่งผลบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้ง 8 ด้าน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรรณุช (2548) วิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติของพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย (2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาปริญญาตรีที่มีเพศ และคณะที่เรียนแตกต่างกัน (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย (4) ศึกษาลำดับความสำคัญของปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยสภาพแวดล้อม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียน ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียน และด้านความเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่มี

ประสิทธิภาพ นักศึกษาชาย และหญิงมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาชายมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่านักศึกษาหญิง 2 ด้านคือ ด้านความเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และด้านมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นักศึกษาที่เรียนในคณะต่างกัน มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาที่เรียนคณะต่างกันมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกัน ทางด้านการเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียน ด้านความเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองและด้านมองอนาคตในแง่ดีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย ชุรกิจบัณฑิตย พบว่าปัจจัยส่วนตัว ซึ่งได้แก่ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านการรับรู้ประสิทธิภาพแห่ง ตน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ทางบวก กับพฤติกรรมการ เรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยชุรกิจบัณฑิตยการศึกษาลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยชุรกิจบัณฑิตย พบว่าการรับรู้ประสิทธิภาพแห่งตนมีความสำคัญสูงสุด รองลงมาคือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สุระพรรณ, ศุภกิจ และ นันทิกา (2554) วิจัยเรื่อง การเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษา พยาบาลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการ เรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาลตามการรับรู้ความสามารถของตนเอง แหล่งทุน และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา จำนวน 156 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง และแบบ ประเมินการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาสำหรับอาจารย์ประจำ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ วิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสามทาง (Three - Way MANOVA) สรุปการวิจัยดังนี้ นักศึกษา ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่างกัน มีการเรียนรู้โดยกำกับตนเองโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้ความสามารถของ ตนเองสูงมีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้ความสามารถของ ตนเองปานกลาง นักศึกษาพยาบาลที่มีแหล่งทุนต่างกัน มีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในแต่ละด้าน และโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักศึกษาพยาบาลที่มีแหล่ง ทุนจากภาคเหนือมีการกำกับตนเองสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีแหล่งทุนจากภาคใต้ นักศึกษา พยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในทางยุทธวิธีทาง ปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาพยาบาลที่มีเกรดเฉลี่ยระดับดี มาก มีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีเกรดเฉลี่ยระดับดีและพอใช้ ไม่มี ปฏิสัมพันธ์ของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ที่เกิดจากการส่งผลร่วมกันของตัวแปรการรับรู้ ความสามารถของตนเอง แหล่งทุน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดประชากรในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การสร้างเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ทำการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ประจำเดือน มีนาคม จำนวน 1,585 คน (งานทะเบียน ฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2559)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้ทำวิจัยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยการคำนวณหาขนาดตัวอย่างและความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 5% โดยใช้การคำนวณตามสูตรในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 อ้างถึงใน ธานินทร์, 2555) ดังนี้

$$\text{สูตร } n = N/(1+Ne^2)$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

E = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง

ดังนั้นจะคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ดังนี้

$$\begin{aligned} N &= 1,585 / (1 + (1,585 \times .05^2)) \\ &= 319 \end{aligned}$$

ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 319 คน

ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่าง 319 คน โดยการที่สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ของจำนวนตามระดับชั้น จากนั้นสุ่มครั้งสุดท้ายด้วยวิธีการจับผลอย่างง่าย

ตารางที่ 3.1 แสดงการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้น

ระดับชั้น	ประชากร	ตัวอย่าง
ชั้นปี 1 (รหัส 58)	346	70
ชั้นปี 2 (รหัส 57)	300	60
ชั้นปี 3 (รหัส 56)	510	103
ชั้นปี 4 (รหัส 55)	429	86
รวม	1,585	319

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิชาการ ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตและแนวทางการจัดทำแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้แก่ เพศ ระดับชั้น ผลการศึกษา (ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม) ทั้งหมดจำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง คุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง ความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเอง ความสามารถในการประเมินด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามซึ่งผ่านการทดสอบจากงานวิจัยเรื่องการพัฒนาเครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลไทยระดับปริญญาตรี ของ มณี รุจิเรศ และ ยุวดี (2551) มาใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด
4	หมายถึง	มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมาก
3	หมายถึง	มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองปานกลาง
2	หมายถึง	มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองน้อย
1	หมายถึง	มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย คะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของการแปลความหมายของบุญชม (2535) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างเลือกแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านวิชาการ(อาจารย์,การสอน) และด้านการบริหารจัดการ ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	สามารถส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด
4	หมายถึง	สามารถส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมาก
3	หมายถึง	สามารถส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองปานกลาง
2	หมายถึง	สามารถส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองน้อย
1	หมายถึง	สามารถส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย คะแนนแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของการแปลความหมายของบุญชม (2532) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความสามารถในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความสามารถในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความสามารถในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความสามารถในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความสามารถในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

3.3 การสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

3.3.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎีและหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาและแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้

3.3.2 จัดทำหนังสือราชการถึง รองศาสตราจารย์มณี อภาณันท์กุล เพื่อขออนุญาตใช้เครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลไทยระดับปริญญาตรี

3.3.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบสอบถาม ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.3.4 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับร่าง นำเสนอต่อ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านได้แก่

3.3.4.1 ดร.สุทธภา โขติประดิษฐ์ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3.4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์ หัวหน้าสาขาวิชาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

3.3.4.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงสิริ วิชิรานนท์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

3.3.5 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าเครื่องมือ reliability ของแบบสอบถามโดยใช้ค่า Cronbach's Alpha ได้ค่า reliability ของแบบสอบถามด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและแบบสอบถามแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เท่ากับ 0.94 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นสามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการส่งแบบสอบถามไปยังตัวอย่างที่จะทำการวิจัย คือ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ทุกชั้นปี ในปีการศึกษา 2558 ที่ได้คำนวณการเก็บตัวอย่างไว้ จากนั้นทำการเก็บแบบสอบถามกลับคืน และทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ผลต่อไป

3.4.2 การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยเมื่อได้ตรวจสอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยให้คะแนนตามน้ำหนักแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลไว้ เพื่อวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปต่อไป

3.5 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลของแบบสอบถามที่บันทึกไว้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประเภทของข้อมูล	สถิติที่ใช้
ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา	1. ร้อยละ (Percentage) 2. ค่าความถี่ (Frequency)
ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และข้อมูลแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	1. ค่าเฉลี่ย (Mean) 2. ร้อยละ (Percentage) 3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
การทดสอบสมมติฐาน - นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีเพศต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างกัน	t-test
- นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีระดับชั้นต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างกัน	One-way ANOVA
- นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีผลการเรียนต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างกัน	One-way ANOVA

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวม จำนวน 319 ชุด ที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นมาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์ตามสมมติฐานของการวิจัยโดยมีผลการวิจัยดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบ t
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบ F
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ
SS	แทน	ผลรวมของความแปรปรวน
P	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของความคลาดเคลื่อน
MS	แทน	ค่าความแปรปรวน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานสถานภาพส่วนบุคคลที่มีต่อระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตอนที่ 5 สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	95	29.78
หญิง	224	70.22
รวม	319	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.22 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 29.78

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวน	ร้อยละ
ปี 1	70	21.94
ปี 2	60	18.81
ปี 3	103	32.29
ปี 4	86	26.96
รวม	319	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระดับชั้นปี3 คิดเป็นร้อยละ 32.29 รองลงมาคือ ระดับชั้นปี 4 คิดเป็นร้อยละ 26.96 ระดับชั้นปี1 คิดเป็นร้อยละ 21.94 และระดับชั้นปี2 คิดเป็นร้อยละ 18.81 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครจำแนกตามผลการเรียน (ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม)

ระดับผลการเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งแต่ 2.01 – 2.50	32	10.03
ตั้งแต่ 2.51 – 3.00	90	28.21
ตั้งแต่ 3.01 – 3.50	140	43.89
ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป	57	17.87
รวม	319	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่านักศึกษา ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับผลการเรียน ตั้งแต่ 3.01 – 3.50 คิดเป็นร้อยละ 43.89 รองลงมา คือ ผลการเรียน ตั้งแต่ 2.51 – 3.00 คิดเป็นร้อยละ 28.21 ผลการเรียนตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.87 และผลการเรียน ตั้งแต่ 2.01 – 2.50 คิดเป็นร้อยละ 10.03 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าของระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองจำแนกรายข้อ

พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ระดับพฤติกรรม					n=319		แปลค่า	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	SD		
1. ฉันสามารถวิเคราะห์ปัญหาโดยการนำความรู้เดิมมาสนับสนุน	0 (0)	2 (0.63)	117 (36.68)	158 (49.53)	42 (13.17)	3.75	0.68	มาก	4
2. ฉันสามารถรับรู้ปัญหาตั้งแต่ประเด็นที่สำคัญของปัญหาของการเรียนได้	0 (0)	1 (0.31)	116 (36.36)	171 (53.61)	31 (9.72)	3.73	0.63	มาก	6
3. ฉันสามารถอธิบายความรู้ที่มีอยู่เดิมและที่มีใหม่กับเพื่อนได้	0 (0)	14 (4.39)	114 (35.74)	158 (49.53)	33 (10.34)	3.66	0.72	มาก	9

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

พฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยตัวเอง	ระดับพฤติกรรม					n=319		แปรค่า	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	SD		
4. ฉันสามารถเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้และสามารถเลือกข้อมูลที่เหมาะสมที่สุดไปใช้ได้	0 (0)	5 (1.57)	109 (34.17)	166 (52.04)	39 (12.23)	3.75	0.68	มาก	4
5. ฉันสามารถสืบค้นข้อมูลที่ไม่รู้ แล้วนำมาสรุปความเป็นของตนเองได้	1 (0.31)	6 (1.88)	114 (35.74)	153 (47.96)	45 (14.11)	3.74	0.73	มาก	5
6. ฉันสามารถพิจารณาไตร่ตรอง ความรู้ที่ได้ อย่างรอบคอบและด้วยเหตุผล	0 (0)	6 (1.88)	110 (34.48)	159 (49.84)	44 (13.79)	3.76	0.71	มาก	3
7. ฉันสามารถตัดสินใจเลือกความรู้ที่เหมาะสมกับปัญหาที่ไม่รู้ได้	1 (0.31)	8 (2.51)	114 (35.74)	158 (49.53)	38 (11.91)	3.70	0.72	มาก	7
8. ฉันสามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องไปแก้ปัญหาได้	0 (0)	10 (3.13)	107 (33.54)	161 (50.47)	41 (12.85)	3.73	0.72	มาก	6
9. ฉันสามารถประเมินวิเคราะห์ข้อมูลที่สืบค้นมาได้ว่า มีความเหมาะสม น่าเชื่อถือ	0 (0)	2 (0.63)	112 (35.11)	167 (52.35)	38 (11.91)	3.76	0.66	มาก	3
10. ฉันสามารถจัดเก็บข้อมูลที่ได้มาอย่างเป็นระบบ	0 (0)	6 (1.88)	127 (39.81)	148 (46.39)	38 (11.91)	3.68	0.70	มาก	8
11. ฉันสามารถบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนได้	0 (0)	0 (0)	94 (29.47)	169 (52.98)	56 (17.55)	3.88	0.68	มาก	2
12. ในการเรียนรู้ สามารถชี้ประเด็นความรู้ที่ไม่ทราบได้	2 (0.63)	9 (2.82)	134 (42.01)	133 (41.69)	41 (12.85)	3.63	0.76	มาก	10
13. สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ได้	1 (0.31)	5 (1.57)	80 (25.08)	172 (53.92)	61 (19.12)	3.90	0.90	มาก	1
รวม						3.74	0.70	มาก	

จากตารางที่ 4.4 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$; $S.D. = 0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้าน ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 สามารถนำความรู้ที่ ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ได้ ($\bar{X} = 3.90$; $S.D. = 0.90$) อันดับที่ 2 ฉันทสามารถบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจาก การเรียนได้ ($\bar{X} = 3.88$; $S.D. = 0.68$) อันดับที่ 3 ฉันทสามารถพิจารณาไตร่ตรอง ความรู้ที่ได้ อย่าง รอบคอบและด้วยเหตุผล ($\bar{X} = 3.76$; $S.D. = 0.71$) และ ฉันทสามารถประเมิน วิเคราะห์ข้อมูล ที่ สืบค้นมาได้ว่ามีความเหมาะสมน่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 3.76$; $S.D. = 0.66$) อันดับที่ 4 ฉันทสามารถวิเคราะห์ ปัญหาโดยการนำความรู้เดิมมาสนับสนุน ($\bar{X} = 3.75$; $S.D. = 0.68$) และ ฉันทสามารถเปรียบเทียบ ข้อมูลที่ได้และสามารถเลือกข้อมูลที่เหมาะสมที่สุดไปใช้ได้ ($\bar{X} = 3.75$; $S.D. = 0.68$) อันดับที่ 5 ฉันทสามารถสืบค้นข้อมูลที่ไม่รู้ แล้วนำมาสรุปความที่เป็นของตนเองได้ ($\bar{X} = 3.74$; $S.D. = 0.73$) อันดับที่ 6 ฉันทสามารถรับรู้ปัญหา ตั้งประเด็นที่สำคัญของปัญหาของการเรียนได้ ($\bar{X} = 3.73$; $S.D. = 0.63$) และ ฉันทสามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องไปแก้ปัญหาได้ ($\bar{X} = 3.73$; $S.D. = 0.72$) อันดับ ที่ 7 ฉันทสามารถตัดสินใจเลือกความรู้ที่เหมาะสมกับปัญหาที่ไม่รู้ได้ ($\bar{X} = 3.70$; $S.D. = 0.72$) อันดับ ที่ 8 ฉันทสามารถจัดเก็บข้อมูลที่ได้มาอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.68$; $S.D. = 0.70$) อันดับที่ 9 ฉันทสามารถ อภิปรายความรู้ที่มีอยู่เดิมและที่มีใหม่กับเพื่อนได้ ($\bar{X} = 3.66$; $S.D. = 0.72$) อันดับที่ 10 ในการเรียน สามารถชี้ประเด็นความรู้ที่ไม่ทราบได้ ($\bar{X} = 3.63$; $S.D. = 0.76$)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าระดับพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านคุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง จำแนกรายข้อ

พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ระดับพฤติกรรม					$n=319$		แปลค่า	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	SD		
14. ฉันทประเมินตนเองอยู่เสมอ	0 (0)	24 (7.52)	141 (44.20)	124 (38.87)	30 (9.40)	3.50	0.77	ปานกลาง	6
15. ฉันทวิเคราะห์ความรู้เรื่องต่างๆ	1 (0.31)	21 (6.58)	139 (43.57)	128 (40.13)	30 (9.40)	3.52	0.77	มาก	5
16. ฉันทชอบสะท้อนคิดไตร่ตรองสิ่งที่ได้เรียน อยู่เสมอ	2 (0.63)	13 (4.08)	137 (42.95)	129 (40.44)	38 (11.91)	3.59	0.78	มาก	4
17. ฉันทชอบแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนอื่น	2 (0.63)	19 (5.96)	101 (31.66)	151 (47.34)	46 (14.42)	3.69	0.81	มาก	2

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

พฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยตัวเอง	ระดับพฤติกรรม					n=319		แปรค่า	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	SD		
18. ฉันพยายามหา วิธีการเรียนหลายวิธี มาประกอบกัน เพื่อ การได้มาของความรู้	1 (0.31)	8 (2.51)	115 (36.05)	153 (47.96)	42 (13.17)	3.71	0.73	มาก	1
19. ฉันชอบค้นคว้าหา ความรู้	2 (0.63)	21 (6.58)	150 (47.02)	108 (33.86)	38 (11.91)	3.50	0.81	ปาน กลาง	6
20. ฉันมักกระตุ้นตัวเอง ให้เรียนรู้สิ่งต่างๆ อยู่ ตลอดเวลา	1 (0.31)	8 (2.51)	131 (41.07)	141 (44.20)	38 (11.91)	3.65	0.73	มาก	3
รวม						3.59	0.77	มาก	

จากตารางที่ 4.5 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านคุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$; $S.D. = 0.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านคุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 ฉันพยายามหาวิธีการเรียนหลายวิธีมาประกอบกัน เพื่อการได้มาของความรู้ ($\bar{X} = 3.71$; $S.D. = 0.73$) อันดับที่ 2 ฉันชอบแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนอื่น ($\bar{X} = 3.69$; $S.D. = 0.81$) อันดับที่ 3 ฉันมักกระตุ้นตัวเองให้เรียนรู้สิ่งต่างๆ อยู่ตลอดเวลา ($\bar{X} = 3.65$; $S.D. = 0.73$) อันดับที่ 4 ฉันชอบสะท้อนคิด ไตร่ตรองสิ่งที่ได้เรียนรู้อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.59$; $S.D. = 0.78$) อันดับที่ 5 ฉันชอบวิเคราะห์ความรู้และเรื่องต่างๆ ($\bar{X} = 3.52$; $S.D. = 0.77$) อันดับที่ 6 ฉันประเมินตนเองอยู่ เสมอ ($\bar{X} = 3.50$; $S.D. = 0.77$) และ ฉันชอบค้นคว้าหาความรู้ ($\bar{X} = 3.50$; $S.D. = 0.81$)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าระดับพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง จำแนกรายข้อ

พฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยตัวเอง	ระดับพฤติกรรม					n=319		แปรค่า	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	SD		
21. ฉันจัดลำดับความ สำคัญของงานที่ทำว่า อะไรทำก่อน-หลังได้	2 (0.63)	7 (2.19)	93 (29.15)	163 (51.10)	54 (16.93)	3.82	0.76	มาก	1

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตัวเอง	ระดับพฤติกรรม					n=319		แปรค่า	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	SD		
22. ฉันบริหารจัดการกับเวลาของตัวเองทั้งเวลาเรียนและเวลาส่วนตัวได้	0 (0)	11 (3.43)	98 (30.72)	159 (49.54)	51 (15.99)	3.78	0.75	มาก	2
23. ฉันมักวางแผนก่อนจะกระทำการใดๆ เช่นวางแผนก่อนการเรียน	3 (0.94)	13 (4.08)	109 (34.17)	150 (47.02)	44 (13.79)	3.69	0.79	มาก	5
24. ฉันกำหนดเป้าหมายในการเรียนของตนเอง	0 (0)	13 (4.08)	106 (33.23)	157 (49.22)	43 (13.48)	3.72	0.74	มาก	4
25. ฉันมักรวบรวมข้อมูลหรือข้อเท็จจริงก่อนการตัดสินใจ	1 (0.31)	11 (3.45)	104 (32.60)	156 (48.90)	47 (14.73)	3.74	0.76	มาก	3
รวม						3.75	0.76	มาก	

จากตารางที่ 4.6 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$; $S.D. = 0.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 ฉันจัดลำดับความสำคัญของงานที่ทำว่าอะไรทำก่อน-หลังได้ ($\bar{X} = 3.82$; $S.D. = 0.76$) อันดับที่ 2 ฉันบริหารจัดการกับเวลาของตัวเองทั้งเวลาเรียนและเวลาส่วนตัวได้ ($\bar{X} = 3.78$; $S.D. = 0.75$) อันดับที่ 3 ฉันมักรวบรวมข้อมูลหรือข้อเท็จจริงก่อนการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.74$; $S.D. = 0.76$) อันดับที่ 4 ฉันกำหนดเป้าหมายในการเรียนของตนเอง ($\bar{X} = 3.72$; $S.D. = 0.74$) และอันดับที่ 5 ฉันมักวางแผนก่อนจะกระทำการใดๆ เช่นวางแผนก่อนการเรียน ($\bar{X} = 3.69$; $S.D. = 0.79$)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าระดับพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเอง จำแนกรายข้อ

พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตัวเอง	ระดับพฤติกรรม					n=319		แปรค่า	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	SD		
26. ฉันสามารถพัฒนาวิธีการสืบค้นหาความรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง	1 (0.31)	8 (2.51)	102 (31.97)	168 (52.66)	40 (12.54)	3.75	0.71	มาก	1

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

พฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยตัวเอง	ระดับพฤติกรรม					n=319		แปรค่า	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	SD		
27. ฉันสนใจที่จะเรียนรู้ ทักษะการสืบค้นหา ความรู้	0 (0)	11 (3.45)	112 (35.11)	157 (49.22)	39 (12.23)	3.70	0.72	มาก	3
28. ฉันสามารถสืบค้นหา ความรู้ได้หลายวิธี	1 (0.31)	11 (3.45)	105 (32.92)	164 (51.41)	38 (11.91)	3.71	0.73	มาก	2
รวม						3.72	0.72	มาก	

จากตารางที่ 4.7 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเอง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$; $S.D. = 0.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้าน ความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 ฉันสามารถ พัฒนาวิธีการสืบค้นหาความรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ($\bar{X} = 3.75$; $S.D. = 0.71$) อันดับที่ 2 ฉันสามารถ สืบค้นหาความรู้ได้หลายวิธี ($\bar{X} = 3.71$; $S.D. = 0.73$) และ อันดับที่ 3 ฉันสนใจที่จะเรียนรู้ทักษะการ สืบค้นหาความรู้ ($\bar{X} = 3.70$; $S.D. = 0.72$)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าระดับพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านความสามารถในการประเมินตนเอง จำแนกรายข้อ

พฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยตัวเอง	ระดับพฤติกรรม					n=319		แปรค่า	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	SD		
29. ฉันรับฟังคำติชมจาก เพื่อนเพื่อการปรับปรุง ตนเอง	1 (0.31)	4 (1.25)	91 (28.53)	168 (52.66)	55 (17.24)	3.85	0.72	มาก	3
30. ฉันรับฟังคำติชมจาก อาจารย์เพื่อการ ปรับปรุงตนเอง	0 (0)	8 (2.51)	81 (25.39)	158 (49.53)	72 (22.57)	3.92	0.76	มาก	1
31. ฉันรู้ข้อดีและข้อด้อย ของตนเองในการเรียน	1 (0.31)	7 (2.19)	77 (24.14)	172 (53.92)	62 (19.44)	3.90	0.74	มาก	2
รวม						3.89	0.74	มาก	

จากตารางที่ 4.8 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านความสามารถในการประเมินตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$; $S.D. = 0.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านความสามารถ

ในการประเมินตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อดังนี้ อันดับที่ 1 ฉันรับฟังคำติชมจากอาจารย์เพื่อปรับปรุงตนเอง ($\bar{X}=3.92$; $S.D.=0.76$) อันดับที่ 2 ฉันรู้ข้อดีและข้อด้อยของตนเองในการเรียน ($\bar{X}=3.90$; $S.D.=0.74$) และ อันดับที่ 3 ฉันรับฟังคำติชมจากเพื่อนเพื่อการปรับปรุงตนเอง ($\bar{X}=3.85$; $S.D.=0.72$)

ตารางที่ 4.9 สรุป ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าระดับพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

พฤติกรรมการณ์เรียนรู้ด้วยตนเอง	$\bar{X}$	SD	แปลค่า	อันดับ
1. ด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.74	0.70	มาก	3
2. ด้านคุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.59	0.77	มาก	5
3. ด้านความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง	3.75	0.76	มาก	2
4. ด้านความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเอง	3.72	0.72	มาก	4
5. ด้านความสามารถในการประเมินตนเอง	3.89	0.74	มาก	1
รวม	3.74	0.74	มาก	

จากตารางที่ 4.9 สรุปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า มีระดับพฤติกรรมการณ์เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$; $S.D.=0.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีระดับพฤติกรรมการณ์เรียนรู้ด้วยตนเองเรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านความสามารถในการประเมินตนเอง ($\bar{X}=3.89$; $S.D.=0.74$) ลำดับที่ 2 ด้านความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง ($\bar{X}=3.75$; $S.D.=0.76$) ลำดับที่ 3 ด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}=3.74$; $S.D.=0.70$) ลำดับที่ 4 ด้านความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเอง ($\bar{X}=3.72$; $S.D.=0.72$) และลำดับสุดท้าย ด้านคุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}=3.59$; $S.D.=0.77$)

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานสถานภาพส่วนบุคคลที่มีต่อระดับพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าสถิติเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามเพศ

พฤติกรรม	เพศชาย		เพศหญิง		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.79	0.46	3.72	0.48	1.30	0.19

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าสถิติเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามระดับชั้น

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	0.73	0.25	1.08	0.36
ภายในกลุ่ม	315	71.14	0.22		
รวม	318	71.87			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามระดับชั้น พบว่า นักศึกษาที่อยู่ระดับชั้นแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าสถิติเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามผลการเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	2.06	0.69	3.11	0.03
ภายในกลุ่ม	315	69.80	0.22		
รวม	318	71.87			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตาม ผลการเรียน พบว่า นักศึกษาที่มีผลการเรียนแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เปรียบเทียบรายคู่จำแนกตามผลการเรียน

ผลการเรียน	$\bar{X}$	ตั้งแต่	ตั้งแต่	ตั้งแต่	ตั้งแต่
		2.01 – 2.50	2.51 – 3.00	3.01 – 3.50	3.51 ขึ้นไป
		3.56	3.67	3.79	3.82
ตั้งแต่ 2.01 – 2.50	3.56	-	-0.11	-0.23*	-0.26*
ตั้งแต่ 2.51 – 3.00	3.67	-	-	-0.12	-0.15
ตั้งแต่ 3.01 – 3.50	3.79	-	-	-	-0.03
ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป	3.82	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 ผลทดสอบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นรายคู่ จำแนกตามผลการเรียน พบว่า นักศึกษาที่ระดับผลการเรียนแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ นักศึกษาที่มีระดับผลการเรียน ตั้งแต่ 2.01 – 2.50 มีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกับ นักศึกษากลุ่มที่มีผลการเรียน 3.01 – 3.50 และ นักศึกษากลุ่มที่มีผลการเรียนตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

ตารางที่ 4.14 สรุปสมมติฐานผลการเปรียบเทียบสถานภาพส่วนบุคคล กับระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. นักศึกษาที่อยู่ระดับชั้นแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. นักศึกษาที่มีผลการเรียนแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 สรุปสมมติฐานเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และระดับชั้น ไม่มีผลต่อระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของ นักศึกษา สำหรับ ผลการเรียนรู้มีผลต่อระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าแนวทางการส่งเสริม การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านกายภาพ จำแนกรายข้อ

แนวทางการส่งเสริม การเรียนรู้ด้วยตนเอง	ระดับการส่งเสริม					N=319		แปลค่า	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	SD		
1. หนังสือ เอกสาร วารสาร ในห้องสมุดมี ความหลากหลาย ทันสมัย และมีจำนวน ที่เพียงพอต่อความ ต้องการของผู้ใช้บริการ	8 (2.51)	28 (8.78)	114 (35.74)	131 (41.07)	38 (11.91)	3.51	0.90	มาก	2
2. ระบบสืบค้นของ ห้องสมุดมีความ ทันสมัยและสะดวกใน การใช้งาน	4 (1.25)	22 (6.90)	115 (36.05)	135 (42.32)	43 (13.48)	3.60	0.85	มาก	1
3. โต้ะ แก้อั้ว เพียงพอต่อ การจัดการเรียนการ สอนและการจัด กิจกรรมสำหรับ นักศึกษา	10 (3.13)	35 (10.97)	126 (39.50)	115 (36.05)	33 (10.34)	3.40	0.93	ปาน กลาง	6
4. เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์สำหรับ สืบค้นข้อมูลมีความ เพียงพอต่อความ ต้องการของผู้ใช้บริการ	18 (5.64)	45 (14.11)	100 (31.35)	126 (39.50)	30 (9.40)	3.33	1.02	ปาน กลาง	8
5. คณะมีการจัดบรรยาย ภาศการเรียนรู้ด้วย ตนเอง (บอร์ดการให้ ความรู้/เสียงตามสาย)	9 (2.82)	39 (12.23)	127 (39.81)	118 (36.99)	26 (8.15)	3.35	0.90	ปาน กลาง	7

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ระดับการส่งเสริม					N=319		แปรค่า	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	SD		
6. มีระบบ E-Learning ที่มีประสิทธิภาพ	4 (1.25)	27 (8.46)	133 (41.69)	126 (39.50)	29 (9.09)	3.47	0.82	ปานกลาง	3
7. ไวไฟย (WIFI) มีประสิทธิภาพและครอบคลุมพื้นที่ในคณะ	14 (4.39)	37 (11.60)	113 (35.42)	109 (34.17)	46 (14.42)	3.43	1.02	ปานกลาง	5
8. มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และครุภัณฑ์ที่มีความทันสมัยเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ	18 (5.64)	45 (14.11)	121 (37.93)	108 (33.86)	27 (8.46)	3.25	0.99	ปานกลาง	10
9. เว็บไซต์ของคณะ มีความทันสมัย และสามารถเป็นแหล่งการเรียนรู้ของนักศึกษา	9 (2.82)	34 (10.66)	117 (36.68)	125 (39.18)	34 (10.66)	3.44	0.92	ปานกลาง	4
10. ขนาดและพื้นที่ห้องสมุด เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา	17 (5.33)	37 (11.60)	127 (39.81)	108 (33.86)	30 (9.40)	3.30	0.98	ปานกลาง	9
รวม						3.41	0.98	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.15 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา ด้านกายภาพ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.41 ; $S.D.$ = 0.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านกายภาพ อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อและ ระดับปานกลางจำนวน 8 ข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 ระบบสืบค้นของห้องสมุดความทันสมัยและสะดวกในการใช้งาน ($\bar{X}$ = 3.60 ; $S.D.$ = 0.85 อันดับที่ 2 หนังสือ เอกสาร วารสาร ในห้องสมุดมีความหลากหลาย ทันสมัย และมีจำนวนที่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ ($\bar{X}$ = 3.51 ; $S.D.$ = 0.90) อันดับที่ 3 มีระบบ E-Learning ที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X}$ = 3.47 ; $S.D.$ = 0.82) อันดับที่ 4 เว็บไซต์ของคณะ มีความทันสมัย และสามารถเป็นแหล่งการเรียนรู้ของนักศึกษา ($\bar{X}$ = 3.44 ; $S.D.$ = 0.92) อันดับที่ 5 ไวไฟย (WIFI) มีประสิทธิภาพและครอบคลุมพื้นที่ในคณะ ($\bar{X}$ = 3.43 ; $S.D.$ = 1.02) อันดับที่ 6 โต๊ะ เก้าอี้ เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษา ($\bar{X}$ = 3.40 ; $S.D.$ = 0.93) อันดับที่ 7 คณะมีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ด้วยตนเอง (บอร์ดการให้ความรู้/เสียงตามสาย) ($\bar{X}$ = 3.35 ; $S.D.$ = 0.90) อันดับที่ 8 เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์สำหรับสืบค้นข้อมูลมีความเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ ($\bar{X}$ = 3.33 ; $S.D.$ = 1.02) อันดับที่ 9 ขนาดและพื้นที่ห้องสมุด เพียงพอต่อจำนวน

นักศึกษา และผู้ใช้บริการ ($\bar{X}=3.30$; $S.D. =0.98$) และ อันดับที่ 10 มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และครุภัณฑ์ที่มีความทันสมัย เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=3.25$; $S.D.= 0.99$)

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านวิชาการ (อาจารย์,การสอน) จำแนกรายข้อ

แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ระดับการส่งเสริม					N=319		แปลค่า	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	SD		
11. อาจารย์ให้นักศึกษาที่มีส่วนร่วมในการกำหนดหัวข้อการเรียนรู้	3 (0.94)	11 (3.45)	121 (37.93)	134 (42.01)	50 (15.67)	3.68	0.81	มาก	7
12. การจัดการเรียนการสอนควรยืดหยุ่นตามความสามารถของผู้เรียน	1 (0.31)	14 (4.39)	116 (36.36)	151 (47.34)	37 (11.60)	3.66	0.75	มาก	8
13. อาจารย์ตั้งคำถามที่กระตุ้นให้เกิดการค้นหาคำตอบ	0 (0.00)	13 (4.08)	100 (31.35)	144 (45.14)	62 (19.44)	3.80	0.80	มาก	1
14. อาจารย์ให้กำลังใจ คำชมเชย เมื่อนักศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็น	2 (0.63)	12 (3.76)	109 (34.17)	143 (44.83)	53 (16.61)	3.73	0.80	มาก	6
15. อาจารย์สร้างสัมพันธภาพและบรรยากาศการเรียนที่ดีกับนักศึกษา	1 (0.31)	11 (3.45)	98 (30.72)	155 (48.59)	54 (16.93)	3.78	0.77	มาก	2
16. อาจารย์แนะนำแหล่งข้อมูลทางการศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย	0 (0.00)	12 (3.76)	106 (33.23)	153 (47.96)	48 (15.05)	3.74	0.75	มาก	5
17. อาจารย์ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นแก่นักศึกษา	3 (0.94)	11 (3.45)	103 (32.29)	143 (44.83)	59 (18.50)	3.76	0.82	มาก	4
18. อาจารย์ตั้งคำถามที่จูงใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากตอบ อยากเรียน	3 (0.94)	11 (3.45)	104 (32.60)	153 (47.96)	48 (15.05)	3.73	0.79	มาก	6
19. การยอมรับ เชื่อมมั่นในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา	2 (0.63)	11 (3.45)	101 (31.66)	152 (47.65)	53 (16.61)	3.76	0.79	มาก	4

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ระดับการส่งเสริม					N=319		แปรค่า	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	SD		
20. การประเมินผลการเรียน และงานที่มอบหมายให้นักศึกษาอย่างยุติธรรม	4 (1.25)	20 (6.27)	87 (27.27)	142 (44.51)	66 (20.69)	3.77	0.89	มาก	3
รวม						3.74	0.76	มาก	

จากตารางที่ 4.16 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา ด้านวิชาการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$; $S.D.=0.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 10 ข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 อาจารย์ตั้งคำถามที่กระตุ้นให้เกิดการค้นหาคำตอบ ($\bar{X}=3.80$; $S.D.=0.80$) อันดับที่ 2 อาจารย์สร้างสัมพันธภาพและบรรยากาศการเรียนที่ดีกับนักศึกษา ($\bar{X}=3.78$; $S.D.=0.77$) อันดับที่ 3 การประเมินผลการเรียน และงานที่มอบหมายให้นักศึกษาอย่างยุติธรรม ($\bar{X}=3.77$; $S.D.=0.89$) อันดับที่ 4 อาจารย์ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นแก่นักศึกษา ($\bar{X}=3.76$; $S.D.=0.82$) และ การยอมรับ เชื่อมั่นในความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ($\bar{X}=3.76$; $S.D.=0.79$) อันดับที่ 5 อาจารย์แนะนำแหล่งข้อมูลทางการศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ($\bar{X}=3.74$; $S.D.=0.75$) อันดับที่ 6 อาจารย์ให้กำลังใจ คำชมเชย เมื่อนักศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็น ($\bar{X}=3.73$; $S.D.=0.80$) และอาจารย์ตั้งคำถามที่จูงใจ กระตุ้นให้ผู้เรียน อยากรู้ อยากรเรียน ($\bar{X}=3.73$; $S.D.=0.79$) อันดับที่ 7 อาจารย์ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดหัวข้อการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.68$; $S.D.=0.81$) และ อันดับที่ 8 การจัดการเรียนการสอนควรยืดหยุ่นตามความสามารถของผู้เรียน ($\bar{X}=3.66$; $S.D.=0.75$)

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านการบริหารจัดการ จำแนกรายข้อ

แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ระดับการส่งเสริม					N=319		แปรค่า	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	SD		
21. มีเจ้าหน้าที่ในการติดต่อสอบถามข้อมูลที่เพียงพอและมีประสิทธิภาพ	5 (1.57)	31 (9.72)	146 (45.77)	105 (32.92)	32 (10.03)	3.40	0.86	ปานกลาง	5
22. ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและนักศึกษา	5 (1.57)	39 (12.23)	137 (42.95)	116 (36.36)	22 (6.90)	3.35	0.84	ปานกลาง	7

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

แนวทางการส่งเสริมการ เรียนรู้ด้วยตนเอง	ระดับการส่งเสริม					N=319		แปรค่า	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{X}$	SD		
23. มีการประชาสัมพันธ์ ข่าวสารของมหาวิทยาลัย คณะฯ และข่าวสาร วิชาการที่ทันสมัย	5 (1.57)	31 (9.72)	131 (41.07)	118 (36.99)	34 (10.66)	3.45	0.87	ปาน กลาง	3
24. มีกิจกรรมส่งเสริมการ เรียนรู้ด้วยตนเองให้ กับ นักศึกษา	3 (0.94)	27 (8.46)	131 (41.07)	136 (42.63)	22 (6.90)	3.46	0.78	ปาน กลาง	2
25. มีนโยบายและงบ ประมาณสนับสนุนการ เรียนรู้ด้วยตนเองของ นักศึกษา	8 (2.50)	35 (11.00)	141 (44.20)	102 (32.00)	33 (10.30)	3.37	0.90	ปาน กลาง	6
26. คณะฯ มีนโยบาย จัดทำ VCD คำบรรยาย ในทุกรายวิชา	9 (2.82)	35 (10.97)	142 (44.51)	108 (33.86)	25 (7.84)	3.33	0.88	ปาน กลาง	8
27. จัดพื้นที่สำหรับสืบค้น ข้อมูล และการทำ กิจกรรมทางการศึกษา (อ่านหนังสือ,ทำราย งาน) ตลอด 24 ชั่วโมง	20 (6.27)	32 (10.03)	136 (42.63)	108 (33.86)	23 (7.21)	3.26	0.96	ปาน กลาง	9
28. เปิดโอกาสให้นักศึกษา มีส่วนร่วมในการ ออกแบบและกำหนด กิจกรรมเสริมความรู้	10 (3.13)	32 (10.03)	117 (36.68)	137 (42.95)	23 (7.21)	3.41	0.88	ปาน กลาง	4
29. จัดกิจกรรมอบรมให้ ความรู้เกี่ยวกับการ สืบค้น และแนะนำแหล่ง ค้นคว้าความรู้ และการ ใช้ฐานข้อมูลต่างๆ ให้กับ นักศึกษา	8 (2.51)	28 (8.78)	127 (39.81)	124 (38.87)	32 (10.03)	3.45	0.88	ปาน กลาง	3
30. จัดหาวิทยากรที่ ประสบความสำเร็จ หลากหลายสาขาอาชีพ มาให้ความรู้และสร้าง บันดาลใจในการใช้ชีวิต ให้กับนักศึกษา	8 (2.51)	19 (5.96)	118 (36.99)	130 (40.75)	44 (13.79)	3.57	0.89	มาก	1
รวม						3.40	0.87	ปาน กลาง	

จากตารางที่ 4.17 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา ด้านการบริหารจัดการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$; $S.D. = 0.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน 9 ข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 จัดหาวิทยากรที่ประสบความสำเร็จหลากหลายสาขาอาชีพมาให้ความรู้และสร้างบันดาลใจในการใช้ชีวิตให้กับนักศึกษา ($\bar{X} = 3.57$; $S.D. = .89$) อันดับที่ 2 มีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองให้กับนักศึกษา ($\bar{X} = 3.46$; $S.D. = 0.78$) อันดับที่ 3 มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของมหาวิทยาลัย คณะฯ และข่าวสารวิชาการที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.45$; $S.D. = 0.87$) และ จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการสืบค้น และแนะนำแหล่งค้นคว้าความรู้และการฐานข้อมูลต่างๆ ให้กับนักศึกษา ($\bar{X} = 3.45$; $S.D. = 0.88$) อันดับที่ 4 เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบ และกำหนดกิจกรรมเสริมความรู้ ($\bar{X} = 3.41$; $S.D. = 0.88$) อันดับที่ 5 มีเจ้าหน้าที่ในการติดต่อสอบถามข้อมูลที่เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.40$; $S.D. = 0.86$) อันดับที่ 6 มีนโยบายและงบประมาณสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.37$; $S.D. = 0.90$) อันดับที่ 7 ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและนักศึกษา ($\bar{X} = 3.35$; $S.D. = 0.84$) อันดับที่ 8 คณะฯ มีนโยบายจัดทำ VCD คำบรรยายในทุกรายวิชา ($\bar{X} = 3.33$; $S.D. = 0.88$) อันดับที่ 9 จัดพื้นที่สำหรับสืบค้นข้อมูล และการทำกิจกรรมทางการศึกษา (อ่านหนังสือ, ทำรายงาน) ตลอด 24 ชั่วโมง ($\bar{X} = 3.26$; $S.D. = 0.96$)

ตารางที่ 4.18 สรุป ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	$\bar{X}$	SD	แปลค่า	อันดับ
1. ด้านกายภาพ	3.41	0.98	ปานกลาง	2
2. ด้านวิชาการ (อาจารย์, การสอน)	3.74	0.76	มาก	1
3. ด้านบริหารจัดการ	3.40	0.87	ปานกลาง	3
รวม	3.52	0.87	มาก	

จากตารางที่ 4.18 สรุปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรวมมีความสามารถในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$; $S.D. = 0.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีระดับความสามารถในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองเรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.74$; $S.D. = 0.76$) ลำดับที่ 2 ด้านกายภาพ ($\bar{X} = 3.41$; $S.D. = 0.98$) และลำดับสุดท้าย ด้านบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.40$; $S.D. = 0.87$)

ตอนที่ 5 สรุปข้อเสนอแนะการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

จากการรวบรวมข้อมูลจากข้อคำถามแบบปลายเปิด ที่ใช้สอบถามความคิดเห็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครได้รับข้อเสนอแนะดังนี้

- เพิ่มและปรับปรุงพื้นที่สำหรับทำกิจกรรม การทำการบ้าน
- เพิ่มจุดกระจาย WIFI
- ปรับปรุงเทคโนโลยีในการสื่อสารที่ดีขึ้น
- ปรับปรุงห้องสมุดเพิ่มจำนวนและประเภทหนังสือที่ให้บริการ
- ปรับปรุงการให้บริการคอมพิวเตอร์ทั้งจำนวน และคุณภาพ
- อาคารเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 5.2 สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

5.1 วัตถุประสงค์ สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

5.1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

5.1.1.3 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

5.1.2 สมมติฐานการวิจัย

5.1.2.1 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีเพศต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างกัน

5.1.2.2 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีระดับชั้นต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างกัน

5.1.2.3 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีผลการศึกษา (ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม) ต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างกัน

5.1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

5.1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ประจำเดือน มีนาคม จำนวน 1,585 คน (งานทะเบียน ฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2559)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 319 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) โดยการคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 5% ใช้การคำนวณตามสูตรในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 อ้างถึงใน ธาณินทร์, 2555)

5.1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับชั้น ผลการศึกษา (ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 5 ด้าน รวม 31 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 3 ด้าน รวม 30 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

5.1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ตามระดับชั้น ที่ได้คำนวณการเก็บตัวอย่างไว้ จากนั้นทำการเก็บแบบสอบถามกลับคืนได้จำนวน 319 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ และทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปและทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

5.2 สรุปและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

5.2.1 เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผลการวิจัยพบว่าระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยรวมมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$; $S.D. = 0.74$) โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองในทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านความสามารถในการประเมินตนเอง ($\bar{X} = 3.89$; $S.D. = 0.74$) ลำดับที่ 2 คือ ด้านความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.75$; $S.D. = 0.76$) ลำดับที่ 3 คือ ด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.74$; $S.D. = 0.70$) ลำดับที่ 4 คือ ด้านความสามารถในการสืบค้นด้วย

ตนเอง ($\bar{X} = 3.72$; $S.D.=0.72$) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านคุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.59$; $S.D.=0.77$) โดยในแต่ละด้านมีรายชื่อกำหนดคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และน้อยที่สุด ดังนี้

ด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$; $S.D.=0.70$) โดยรายชื่อกำหนดคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ได้ ($\bar{X} = 3.90$; $S.D.= 0.90$) และรายชื่อกำหนดคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือในการเรียนสามารถเข้าใจประเด็นความรู้ที่ไม่ทราบได้ ($\bar{X} = 3.63$; $S.D.= 0.76$)

ด้านคุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$; $S.D.=0.77$) โดยรายชื่อกำหนดคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ฉันพยายามหาวิธีการเรียนหลายวิธีมาประกอบกันเพื่อการได้มาของความรู้ ($\bar{X} = 3.71$; $S.D.=0.73$) และรายชื่อกำหนดคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ฉันประเมินตนเองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.50$; $S.D.= 0.77$)และ ฉันชอบค้นคว้าหาความรู้ ($\bar{X} = 3.50$; $S.D.=0.81$)

ด้านความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$; $S.D.=0.76$) โดยรายชื่อกำหนดคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ฉันจัดลำดับความสำคัญของงานที่ทำว่าอะไรทำก่อน - หลังได้ ($\bar{X} = 3.82$; $S.D.=0.76$) และรายชื่อกำหนดคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ฉันมักวางแผนก่อนจะกระทำการใดๆ เช่นวางแผนก่อนการเรียน ($\bar{X} = 3.69$; $S.D.= 0.79$)

ด้านความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$; $S.D.=0.72$) โดยรายชื่อกำหนดคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ฉันสามารถพัฒนาวิธีการสืบค้นหาความรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ($\bar{X} = 3.75$; $S.D.= 0.71$) และรายชื่อกำหนดคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ฉันสนใจที่จะเรียนรู้ทักษะการสืบค้นหาความรู้ ($\bar{X} = 3.70$; $S.D.= 0.72$)

ด้านความสามารถในการประเมินตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$; $S.D.=0.74$) โดยรายชื่อกำหนดคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ฉันรับฟังคำติชมจากอาจารย์เพื่อการปรับปรุงตนเอง ($\bar{X} = 3.92$; $S.D.= 0.76$) และรายชื่อกำหนดคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ฉันรับฟังคำติชมจากเพื่อนเพื่อการปรับปรุงตนเอง ($\bar{X} = 3.85$; $S.D.= 0.72$)

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

จากการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยรวมมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$; $S.D.= 0.74$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาซึ่งเป็นวัยรุ่นตอนปลาย จะมีคุณลักษณะที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูง รักอิสระ มีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น มีความสามารถในการดูแล ควบคุม ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง เรียนรู้ที่จะจัดการปัญหาต่างๆในการดำเนินชีวิตและเตรียมตัวเข้าสู่โลกอาชีพ หารายได้เพื่อสร้างฐานะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรนุช (2548) วิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โดยผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Eduzones (2553) ที่กล่าวว่า การใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยนับเป็นช่วงชีวิตที่นิสิตนักศึกษาจะได้เรียนรู้การใช้ชีวิตในอีกด้านหนึ่ง ซึ่งมีความอิสระทั้งด้านเวลา การแสดงความคิดเห็น การร่วมกิจกรรมต่างๆ เป็นโอกาสสำคัญในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่การทำงานในอนาคต ซึ่งทำให้นิสิตนักศึกษา

ต้องเรียนรู้ในการปรับตัวเพื่อรองรับการใช้ชีวิตในรูปแบบใหม่ซึ่งแตกต่างจากในโรงเรียน การเรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นการก่อสร้างนิสัยความรับผิดชอบส่วนตัวแก่นิสิตนักศึกษาเพราะรูปแบบการเรียนการสอน ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาต่างเน้นให้นิสิต นักศึกษาถูกฝึกฝนให้รับผิดชอบในหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ โดยต้องจัดระบบ วางตารางเวลาในการเรียน การอ่านหนังสือ การทำรายงาน การค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อลงลึกรายละเอียดที่สนใจในแต่ละวิชา และนอกจากจัดเวลาสำหรับการเรียนแล้ว ยังต้องแบ่งเวลาสำหรับการทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ ในมหาวิทยาลัย และแบ่งเวลาสำหรับครอบครัวด้วย แต่ที่สำคัญที่สุดคือ ต้องควบคุมตนเองให้สามารถทำตามแผนที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ดังนั้นเมื่อนักศึกษาเข้ามาเรียนในรั้วมหาวิทยาลัยย่อมเกิดการเรียนรู้และปรับตัวให้มีความรับผิดชอบ และมีความเป็นผู้ใหญ่มากยิ่งขึ้น และ สอดคล้องกับ อังคณา (2553) ได้กล่าวว่า นักศึกษาต้องปรับตัวปรับใจในการเรียนระดับอุดมศึกษาเป็นการเรียนที่มีลักษณะกว้างขึ้น คือ ผู้เรียนต้องมีการศึกษาหาความรู้จากหลายแหล่ง ทั้งจากตำราในห้องสมุดหรือข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ไม่ใช่รอฟังเพียงสิ่งที่อาจารย์สอนในห้องเท่านั้น นอกจากนี้ยังต้องเรียนแบบลึกขึ้น นั่นคือ มีการวิเคราะห์ ตั้งคำถาม หาข้อมูลเปรียบเทียบ สังเคราะห์หาข้อสรุปเพื่อจะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ไม่ใช่แค่อ่าน จำ แล้วนำไปตอบเหมือนสมัยมัธยม ดังนั้น จะต้องฝึกตัวเองให้มีความรับผิดชอบ มีความใฝ่รู้ มีการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน และปฏิบัติตามแผนอย่างมีวินัย นอกจากนี้การฟังคำแนะนำจากรุ่นพี่ที่เคยมีประสบการณ์ตรง จะช่วยให้เราทราบแนวทางการเรียนและวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นจึงส่งผลให้พฤติกรรมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์อยู่ในระดับมากตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

5.2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

จากเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลโดยมีสมมติฐานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ข้อ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1.1 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีเพศต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างกัน

ผลการทดสอบ พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 1.2 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่อยู่ระดับชั้นต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างกัน

ผลการทดสอบ พบว่านักศึกษาที่อยู่ระดับชั้นต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 1.3 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีผลการเรียนต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างกัน

ผลการทดสอบ พบว่านักศึกษาที่มีผลการเรียนต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกัน

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

จากการวิจัยสามารถอภิปรายผลตามสมมติฐาน ได้ดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีเพศต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน

จากการวิจัย นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีเพศต่างกันมีระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สภาพสังคมในปัจจุบัน เปิดโอกาสให้หญิงและชายมีความทัดเทียมกัน อีกทั้งเทคโนโลยี การสื่อสารได้เปิดกว้าง และสะดวกต่อการเรียนรู้ ค้นหาข้อมูล องค์ความรู้และสิ่งที่น่าสนใจได้โดยง่ายโดยไม่ถูกจำกัดด้วยเวลา หรือสถานที่ จึงส่งผลให้นักศึกษาชายและหญิง ต่างมีความคิด และมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมือนกัน คือมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ รวมถึงนักศึกษาทั้งสองเพศมีความถนัดในวิชาชีพคหกรรมศาสตร์และรับรู้ถึงประโยชน์ของการศึกษาซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์สร้างรายได้และอาชีพให้กับตนในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณุช (2548) วิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชาย และหญิงมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่อยู่ระดับชั้นต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน

จากการวิจัย นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่อยู่ระดับชั้นต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการศึกษาของ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่เข้มแข็ง กล่าวคือ มีการกำหนดชั่วโมง Hoom Room ให้นักศึกษาได้พบอาจารย์ที่ปรึกษาในทุกสัปดาห์ และอาจารย์ที่ปรึกษาจะติดตามนักศึกษาจากชั้นปริญญาตรีปีที่ 1 ถึง ปริญญาตรีปีที่ 4 รวมทั้งมีการวางแผนการผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของบุศรินทร์ และ สุภาพรณ (2553) วิจัยเรื่อง ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ผลการวิจัยพบว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีความแตกต่างกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 มีความแตกต่างกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ด้านคุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

สมมติฐานข้อที่ 3 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีผลการเรียนต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกัน

จากการวิจัย นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีผลการเรียนต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกัน อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นส่วนหนึ่ง que แสดงคุณภาพของสติปัญญา ความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้ ผู้ที่มีผลการเรียนสูงส่วนใหญ่จะสนใจ ใฝ่เรียนรู้ มีระเบียบ มีวินัย และมีความรับผิดชอบในการเรียนมากกว่า รวมทั้งมีความเป็นผู้นำสูง จึงมีศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดีกว่ากลุ่มอื่นๆ ที่มีคะแนนแตกต่างกันตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุระพรรณ (2554) วิจัยเรื่อง การเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในด้านยุทธวิธีทางปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 โดยนักศึกษาพยาบาลที่มีเกรดเฉลี่ยระดับดีมาก มีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีเกรดเฉลี่ยระดับดี และพอใช้ และสอดคล้องกับงาน วิจัยของ Guglilelmino.M (1977) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมความร่วมมือในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสร้างแบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า (Likert-type item) จำนวน 58 ข้อ คำถาม ประกอบด้วยแนวโน้มของการเรียนรู้และเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง 8 ด้าน คือ การเปิดโอกาสตนเองในการเรียนรู้ มีมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ความรักในการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ การมองอนาคตในแง่ดี ความสามารถให้ทักษะทางการศึกษาหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา โดยได้กำหนดการแปลความหมายของผู้ที่มีพฤติกรรมความร่วมมือในการเรียนรู้ตนเองเป็น 3 แบบ คือ แบบที่ 1 ผู้ที่เรียนที่มีผลการเรียนคะแนนต่ำสุดถึงปานกลาง ค่อนข้างจะเป็นผู้เรียนที่มีพฤติกรรมความร่วมมือในการเรียนรู้ลักษณะชอบการเรียนรู้แบบผู้สอนชี้แนะ แบบที่ 2 ผู้เรียนที่มีผลการเรียนคะแนนระดับสูง ค่อนข้างจะเป็นผู้เรียนที่มีพฤติกรรมความร่วมมือในการเรียนรู้ลักษณะชอบสถานการณ์การเรียนรู้ที่เป็นอิสระแต่ไม่ถึงกับพึงพอใจที่จะระบุ หรือกำหนดวางแผนการเรียน และกระบวนการเรียนทั้งหมดด้วยตนเอง แบบที่ 3 ผู้เรียนที่มีผลการเรียนคะแนนระดับสูง ค่อนข้างจะเป็นผู้เรียนที่มีพฤติกรรมความร่วมมือในการเรียนรู้ลักษณะพึงพอใจในการวางแผนการเรียนด้วยตนเอง มีการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในสภาพจริง ชอบการเรียนการสอนที่บทบาทของผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะหรือแนะนำมากกว่าการเรียนการสอนที่มาจากผู้สอน ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่นักศึกษาที่มีผลการเรียนสูงกว่ามีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่านักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำกว่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเองว่าส่งผลให้นักศึกษามีผลการเรียนที่ดีเนื่องจากสามารถแสวงหาความรู้ได้เองจากแหล่งอื่นๆ เพื่อนำมาพัฒนาความรู้และความสามารถของตนเอง

5.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

จากการวิจัยพบว่านักศึกษามีระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$; $S.D. = 0.87$) โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยของแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองในอยู่ในระดับมากจำนวน 1 ด้าน ระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน ตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.74$; $S.D. = 0.76$) ลำดับที่ 2 ด้านกายภาพ ($\bar{X} = 3.41$; $S.D. = 0.98$) และ ลำดับสุดท้าย ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.40$; $S.D. = 0.87$) โดยในแต่ละด้านมีรายข้อค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และน้อยที่สุด ดังนี้

ด้านกายภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$; $S.D.=0.98$) โดยรายชื่อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ระบบสืบค้นของห้องสมุดมีความทันสมัย และสะดวกในการใช้งาน ($\bar{X} = 3.60$; $S.D.= 0.85$) และ รายชื่อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และครุภัณฑ์ที่มีความทันสมัย เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.25$; $S.D.= 0.99$)

ด้านวิชาการ (อาจารย์และการสอน) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$; $S.D.=0.76$) โดยรายชื่อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ อาจารย์ตั้งคำถามที่กระตุ้นให้เกิดการค้นหาคำตอบ ($\bar{X} = 3.80$; $S.D.= 0.80$) และ รายชื่อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนควรยืดหยุ่นตามความสามารถของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.66$; $S.D.= 0.75$)

ด้านบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$; $S.D.=0.87$) โดยรายชื่อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดวิทยากรที่ประสบความสำเร็จหลากหลายสาขาอาชีพมาให้ความรู้ และสร้างแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตให้กับนักศึกษา ($\bar{X} = 3.57$; $S.D.= 0.89$) และรายชื่อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดพื้นที่สำหรับสืบค้นข้อมูล และการทำกิจกรรมทางการศึกษา (อ่านหนังสือ, ทำรายงาน) ตลอด 24 ชั่วโมง ($\bar{X} = 3.26$; $S.D.= 0.96$)

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ต่อแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรวมสามารถส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$; $S.D.= 0.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีลำดับความสามารถในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.74$; $S.D.=0.76$) ลำดับที่ 2 ด้านกายภาพ ($\bar{X} = 3.41$; $S.D.=0.98$) และลำดับสุดท้าย ด้านบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.40$; $S.D.=0.87$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายการจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีราชมงคลพระนครเน้นการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพรายวิชาและธรรมชาติของผู้เรียน และใช้วิธีการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงเพื่อให้นักศึกษาได้ปรับปรุงตนเอง นอกจากนี้ได้จัดหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเพียงพอและจัดสภาพแวดล้อมภายในคณะให้เหมาะสมกับการเป็นแหล่งเรียนรู้รวมทั้งเน้นการบริการที่ให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย มีระบบช่วยเหลือและเอื้อต่อการแก้ปัญหาซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามกำหนดระยะเวลา 4 ปี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Knowles.M (1975) ที่กล่าวว่าผู้สอนเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการจัดการให้ผู้เรียน เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) โดย ผู้สอนจะต้องปรับปรุงพฤติกรรมการสอน จากการเป็นผู้ให้ความรู้เพียงฝ่ายเดียวมาสู่การเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ (Facilitator) ด้วยการกระตุ้นให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้ร่วมคิด และเป็นเพื่อนกับผู้เรียน ผู้สอนควรเป็น ผู้อำนวยความสะดวก มากกว่าการเป็นผู้ควบคุมการสอนและสร้างบรรยากาศของความเชื่อไว้วางใจ และเอื้ออาทร โดยใช้คำถามกระตุ้นความคิดค้นคว้า ผู้สอนควรเตรียมคำถามเพื่อ จูงใจให้ผู้เรียนอยากตอบ อยากเรียน ผู้สอนจะต้องมีความสามารถให้คำแนะนำหรือชี้แนะในสิ่งที่ถูกต้อง เมื่อผู้เรียนปฏิบัติไม่ถูกต้อง รวมถึงการเฉลยคำตอบ เมื่อมีการซักถาม หรือทดสอบมีการชมเชยให้กำลังใจ เมื่อผู้เรียนแสดงความคิดเห็น จะทำให้ผู้เรียน แสดงความคิดเห็นมากขึ้น การแนะนำแหล่งข้อมูลและการใช้แหล่งข้อมูลเพื่อการค้นคว้าก็เป็น

สิ่งจำเป็นเช่นกัน เพราะห้องสมุด เป็นปัจจัยที่สำคัญในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ผู้สอนมีการแนะนำผู้เรียนในการใช้อุปกรณ์ต่างๆ จะช่วยให้ ประสิทธิภาพ การสอนของผู้สอนดีขึ้น ผู้สอนจึงเป็นผู้มีความสำคัญที่จะชี้แนะแหล่งทรัพยากรข้อมูลทางการศึกษา ทั้งที่อยู่ภายใน และภายนอกสถาบัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ เพราะการใช้เวลาในการค้นหาเอกสาร ตำรา ที่มากเกินไป ส่งผลกระทบต่อ ความสนใจ และความตั้งใจในการเรียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนต้องใช้ เวลา สำหรับการเรียนรู้กิจกรรมอื่นๆ ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ลักษณะ บุคลิกภาพทัศนคติของผู้สอนที่มีต่อผู้เรียน และวิชาที่สอน บรรยากาศในชั้นเรียน และทักษะในการสอนยังมีส่วนช่วย ให้ ประสิทธิภาพการสอน ของผู้สอนดีขึ้น ผู้สอนควรสอนให้ผู้เรียนตระหนักสนใจ ผักฝืนการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง จัดโอกาส และสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามแนวทางของตน อำนวยความสะดวก ให้นักศึกษาไปสู่การเรียนรู้ได้ตรงตามเป้าหมาย ที่วางไว้เสริมสร้างบุคลิกภาพ ให้เป็นของตนเองมีทัศนคติที่กว้างขวาง เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในงานต่างๆ อีกทั้งต้องตอบสนองความคิดเห็นของนักศึกษาเพราะการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นร่วมกัน มีการรับผิดชอบร่วมกัน ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ผู้สอนจึงเป็นทั้งผู้เรียน และผู้สอนในเวลาเดียวกัน ผู้สอนจะเรียนรู้ ในขณะที่สอนถ้าผู้สอนจะต้องมีการเตรียมการสอน การคิดวิเคราะห์รวบรวมข้อมูล เลือกใช้วิธีการเสนอความคิดต่อผู้เรียน และเมื่อสอนเสร็จจลื่นแล้วยังต้องมีการประเมินผลการสอน ซึ่งผู้สอนจะ ประจักษ์ว่า ตนเองจะมีความรู้เพิ่มมากขึ้น ส่วนทางผู้เรียนนั้นก็จะเป็นทั้งผู้สอน และผู้เรียนด้วยเช่นกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้สอน ผู้เรียนและผู้สอนต้องเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน มีการกระตุ้นให้อีกฝ่ายหนึ่งใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่การจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนจะต้องตระหนักว่าผู้เรียนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับอย่างเดียวจะต้องเป็นผู้ให้ด้วย ผู้สอนจะต้องมีบทบาทเป็นผู้เรียนด้วย เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ถึงความต้องการของผู้เรียน เพื่อจะได้จัดการสอนให้ดียิ่งขึ้น จาก ความสำคัญของผู้สอน และวิธีการจัดการเรียนการสอนที่กล่าวมานี้สอดคล้องกับผลการวิจัยใน ประเด็นที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่า แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านวิชาการ(อาจารย์, การสอน) มีความสามารถในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามากกว่าแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านอื่นๆ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

5.3.1.1 ด้านกายภาพ ควรปรับปรุงอาคารเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆให้ทันสมัย มีความเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน เพิ่มจำนวนและประเภทของหนังสือในห้องสมุดให้มีปริมาณเพียงพอ ปรับปรุงการให้บริการคอมพิวเตอร์ทั้งจำนวนและคุณภาพ

5.3.1.2 ด้านวิชาการ (อาจารย์ การสอน) ผู้สอนควรศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลอีกทั้ง คำนึงถึงและตระหนักความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความสามารถในการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบุคคลอีกทั้งต้องสร้างบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่สนับสนุนการเรียนรู้

5.3.1.3 ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารควรตระหนักและสร้างบรรยากาศที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะการสร้างบรรยากาศเปิดและบรรยากาศอิสระให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา อีกทั้ง

สนับสนุนทั้งด้านแหล่งเงินทุน เวลา ให้ครู อาจารย์ บุคลากรได้มีโอกาสแสวงหาความรู้เพิ่มเติม จาก การศึกษาแนวคิดและวิธีการสอนที่ทันสมัย เนื่องจากบรรยากาศการทำงานที่ดี และการมีโอกาสได้ เรียนรู้วิทยาการ วิธีการสอนใหม่ๆ นั้นจะนำมาซึ่งขวัญและกำลังใจในการทำงาน ขวัญและกำลังใจ ที่ดีจะสะท้อนมาด้วยความมุ่งมั่นในการจัดการเรียนการสอนที่ดี

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

5.3.2.2 ศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาการเรียนการสอนที่ส่งเสริม การเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. 2552. **การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน**. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. กรุงเทพฯ.
- คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา. 2558. **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557**. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ.
- ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ สมพร ร่วมสุข และวรรณภา แสงวัฒนะกุล. 2547. **รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. อ้างจาก วิจิตร วรุตบางกูร. (2524). **การวางแผนผังและพัฒนาสถานศึกษา**. โรงพิมพ์ชนิษฐการพิมพ์. สมุทรปราการ.
- ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ สมพร ร่วมสุข และวรรณภา แสงวัฒนะกุล. 2547. **รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. อ้างจาก สุปรียา หิรัญโต. 2524. **เอกสารการสอนชุดวิชาการวางแผนพัฒนาโรงเรียน หน่วยที่ 5 สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**. นนทบุรี.
- งานทะเบียนฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. 2559. **จำนวนนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ประจำปีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ประจำเดือนมีนาคม**. งานทะเบียนฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- จิราภา เต็งไตรรัตน์และคณะ. 2554. **จิตวิทยาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- ดวงกมล สิ้นเพ็ง. 2553. **การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ทรรศนีย์ วรหาคำ. 2554. **การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร**. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อ้างจาก ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2544. “บรรยากาศในชั้นเรียนและการจูงใจนักเรียน”. **วารสารวิชาการ**. 4,4 (เมษายน) : 42-53.
- ทองจันทร์ หงส์ดารมภ์. 2548 . **หมอ ครู ผู้บริหาร**. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร. อ้างถึงใน สุริรัตน์ ศรีบุญเรือง. 2550. **การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในกลุ่มศูนย์สุขศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธเนศ ขำเกิด. มปป. **การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน**. (ออนไลน์) เข้าได้ถึงจาก <https://www.gotoknow.org/posts/23950>. 15 มกราคม 2559.

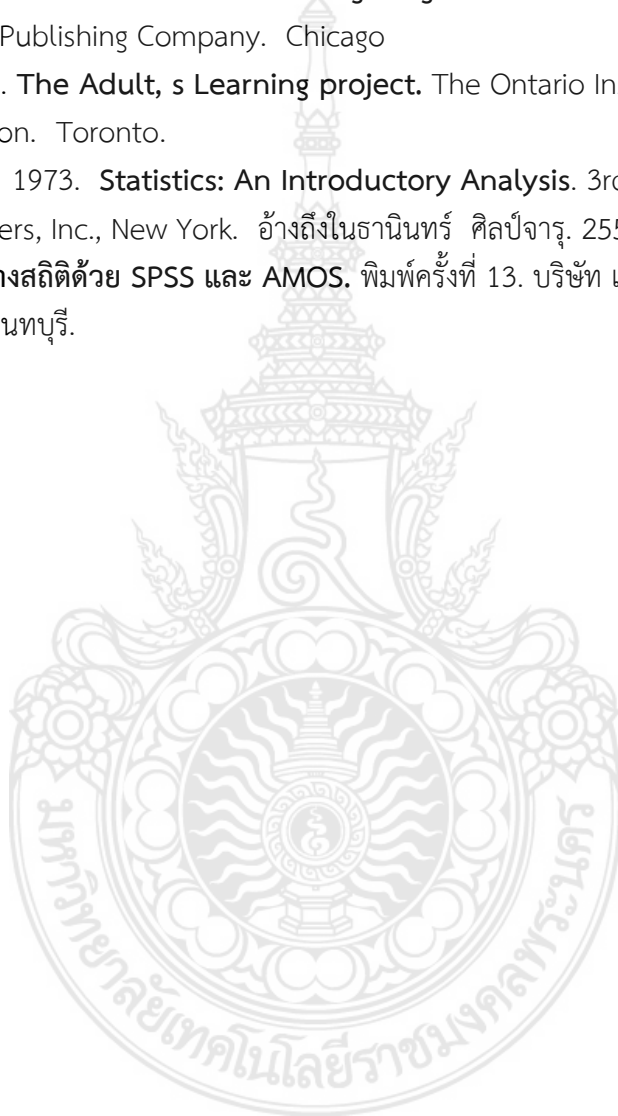
- นรินทร์ บุญชู. 2532. **ลักษณะการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิติพล ภูตะโชติ. 2556. **พฤติกรรมองค์การ**. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- นิรมล ศตวุฒิ, ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และระวีวรรณ ศรีคร้ามครั้น. 2542. **หลักสูตรและวิธีการสอนทั่วไป**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพมหานคร.
- เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ์. 2544. “แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสร้างเพื่อเด็กมิได้สร้างเพื่อใคร”. **วารสารวิชาการ**. 4,12 (ธันวาคม) : 26-37. อ้างถึงใน ญัฐตะวัน ลิมประสงค์. 2558. **รายงานการวิจัย การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อม เพื่อการเรียนรู้ รายวิชา EDAD101 การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อม เพื่อการเรียนรู้**. กลุ่มพื้นฐาน การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2535. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. สุวีริยาสาส์น. กรุงเทพฯ.
- บุญศรี ไพรัตน์, บรรณาธิการ. 2547. **จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ**. พัฒนาศึกษา. กรุงเทพฯ.
- บุศรินทร์ ผัดวัง และสุภาภรณ์ อุดมลักษณ์. 2553. **ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง**. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง, ลำปาง.
- ปวีญา ผาสุก. 2554. **การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาภาคปกติมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต**. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พงษ์พันธ์ พงษ์ไสภา. 2542. **จิตวิทยาการศึกษา**. พัฒนาศึกษา. กรุงเทพฯ.
- พรพจน์ พจน์พัฒนาพล. 2548. **การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนวัดเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1**. วิทยานิพนธ์กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรณี ชูทัย เจนจิต. 2545. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 5. เสริมสิน พีเพรส ซิสเท็ม. กรุงเทพฯ.
- พรรณทิพา นาคคล้าย. 2550. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทราเขต1 จังหวัดฉะเชิงเทรา**. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวิจัยการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. อ้างจาก อารมณ์ ใจเที่ยง. 2540. **หลักการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์ไทยเส็ง. กรุงเทพมหานคร.
- พรรณราย ทร์พะยะประภา. 2532. **จิตวิทยาสำหรับนักบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. รีซันอาร์มคอร์ปอเรชั่น. กรุงเทพฯ.
- พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. 2542. (ออนไลน์) เข้าได้ถึงจาก <http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/law%20edu%20%202542.pdf>, 15 มกราคม 2559.

- พัชรี มะแสงสม. 2544. **ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง.**
 วิทยานิพนธ์นิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อ้างจาก เกียรติวรรณ อมาตกุล. 2530. **การศึกษานอกระบบโรงเรียนกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- ภมรศรี ศรีวงศ์พันธ์. 2549. **“ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดเชียงราย.** วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสถาบันราชภัฏ สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มณี อากาศพิทักษ์กุล, รุจิเรศ ธนุรักษ์ และยุวดี ภาษา. 2551. **“การพัฒนาเครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลไทยระดับปริญญาตรี”.** วารสารการพยาบาล . 23,2 (เมษายน – มิถุนายน) : 52-69.
- มาริสา ธรรมมะ. 2545. **ความพึงพอใจของนิสิตต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสารสนเทศสระแก้ว.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่งฟ้า กิติญาณสุนต์. 2552. **“การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิต การสะท้อนจากกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ”.** วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม. 5, 1-2 (พฤษภาคม - เมษายน) : 145-166.
- เลิศศักดิ์ คำปลิว . 2551. **การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1.** วิทยานิพนธ์ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วรรณช ปัญจะวัตร. 2548. **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรรณิ ลีมีอักษร. 2540. **จิตวิทยาการศึกษา.** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา.
- วัฒนาพร ระงับสุข. 2545. **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.** พิมพ์ครั้งที่ 2. บริษัทแอลทีเพรส. กรุงเทพฯ.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2558. **การเรียนรู้.** (ออนไลน์) เข้าได้ถึงจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99,14> ธันวาคม 2558
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2558. **ทฤษฎีการเรียนรู้.** (ออนไลน์) เข้าได้ถึงจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%97%E0%B8%A4%E0%B8%A9%E0%B8%8E%E0%B8%B5%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B9%89,18> มกราคม 2559.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. 2537. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. โรงพิมพ์สุรี
 วิทยาสาส์น. กรุงเทพมหานคร. อ้างถึงใน ทรศนีย์ วรหาคำ. 2554. การศึกษาการจัด
 สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขต
 ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชิต เทพประสิทธิ์. (2552). การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้. (ออนไลน์). สืบค้นจาก
<http://www.l3nr.org/posts/314570>. 15 กุมภาพันธ์ 2559.
- วิทยากร เชียงกุล. 2549. การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ. สำนักพิมพ์สายธาร, กรุงเทพฯ.
- วิษณุ บุญมาร์ตัน. 2552. รวมบทความวิชาการหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน. คณะการจัดการและ
 การท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สมคิด อิศระวัฒน์. 2541. รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็กของคนไทยที่มีผลต่อ
 การเรียนรู้ด้วยตนเอง. ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมาน ปรีชา. 2548. การพัฒนาการปฏิบัติงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
 โรงเรียน เมยวดีพิทยาคม อำเภอเมยวดีจังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม.
- สุจินดา ประเสริฐ. 2554. ผลของการพัฒนาแรงจูงใจภายในในการเรียนรู้และความสามารถในการ
 การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. วิทยานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจินดา ประเสริฐ. 2557. รายงานการวิจัย การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ
 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 จันทรเกษม. อ้างจากวนิดา พลอยสังวาล. 2546. “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วย
 ตนเองในรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสาร 1 สำหรับนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะ
 มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. คุษฎ์บัณฑิต ศศ.ด. (หลักสูตรและการสอน).
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุชา จันทน์เอม. 2542. จิตวิทยาทั่วไป. ไทยวัฒนาพานิช. กรุงเทพฯ
- สุนทรา โตบัว. 2546. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วย
 ตนเองของ นักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์คุษฎ์บัณฑิต (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร) บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนันท์ สุขสวัสดิ์. 2552. สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ ศิ
 ราชพยาบาลในทัศนะของนักศึกษาแพทย์. ปรินญานิพนธ์กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุภมาส ทองใส. 2536. การศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของผู้เรียนนอกระบบ
โรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (การศึกษานอกโรงเรียน) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุระพรรณ พนมฤทธิ์, ศุภกรใจ เจริญสุข, นันทิกา อนันต์ชัยพัฒนา. 2554. “การเรียนรู้โดยการ
กำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน.
วารสารการพยาบาลและการศึกษา. 4,2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) : 94-107
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
อดิพล เปี้ยทองและคณะ. 2557. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม”. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราช
ภัฏจันทรเกษม.
- อังคณา อัญญมณี. 2553. **ปรับตัวสู่ร่วมมหาวิทยาลัย**. (ออนไลน์) เข้าได้ถึงจาก
<http://www.manarom.com/article-detail.php?id=49>. 15 กุมภาพันธ์ 2559.
- อารียา สตาร์ตัน. 2556. “การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี” ปรินญาณิพนธ์กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุบลรัตน์ เฟ็งสถิต. 2541. **จิตวิทยาการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่3. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง. กรุงเทพฯ.
- Bower, G. H., & Hilgard, E. R. 1981. **Theories of learning**. 5th ed. Englewood Cliffs,
Prentice-Hall. New Jersey.
- Burman, Arthur C. 1969. อ้างถึงใน สมคิด อิศระวัฒน์, 2543. **การเรียนรู้ (Learning)**.
(ออนไลน์) เข้าได้ถึงจาก [http://ebook.nfe.go.th/nfe_ebook/data_ebook/20/
14_91_100.pdf](http://ebook.nfe.go.th/nfe_ebook/data_ebook/20/14_91_100.pdf) . 25 กุมภาพันธ์ 2559.
- Downing. J. and D. Thackrey. 1971. **Reading Readiness**. University of London Press.
London.
- Eduzones. 2553. **การปรับตัวในร่วมมหาวิทยาลัย**. (ออนไลน์) เข้าได้ถึงจาก
<http://kbusociety.eduzones.com/th/archives/2800>. 25 กุมภาพันธ์ 2559.
- Fisher, M. King, J. and Tague, G. 2001. “Development of a self-directed learning
readiness scale for nursing education.” **Nurse Education Today**. 21 : 516-525.
- Gagne, Robert M. & Briggs, Leslic. 1984. **Principles of Instructional Design**. Holt,
Rinehart, and Winston. New York .
- Guglielmino, Lucy Madsen. 1977. **Development of the Self-Directed Learning
Readiness Scale**. Dissertation. Georgia University.

- Guglielmino, P.J and Guglielmino.L.M. 2001. “Organizational commitment and socialInteraction: A multiple constituencies approach”. **Journal of Vocational Behavior**, 59 (3) : 471-490 อ้างถึงใน ภมรศรี ศรีวงศ์พันธ์. 2549. **ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดเชียงราย**. พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Knowles,M. 1975. **Self-directed learning : A guide for learning and teaching** . Follett Publishing Company. Chicago
- Tough, A. 1979. **The Adult, s Learning project**. The Ontario Institute for Studies in Education. Toronto.
- Yamane, Taro. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd ed. Harper & Row, Publishers, Inc., New York. อ้างถึงในธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2555. **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS**. พิมพ์ครั้งที่ 13. บริษัท เอสอาร์พรินติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด. นนทบุรี.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

คำชี้แจง

1. การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ทั้งนี้ ขอให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ต่อการนำไปใช้เป็นข้อมูลและเป็นแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความตามความเป็นจริงของท่าน และกรณารอกรายละเอียดลงในช่องว่างที่กำหนดถ้าเลือกตัวเลือกข้อนั้น ๆ

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. ระดับชั้น

1. ปี 1

2. ปี 2

3. ปี 3

4. ปี 4

3. ผลการศึกษา (ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม)

1. ต่ำกว่า 2.00

2. ตั้งแต่ 2.01 – 2.50

3. ตั้งแต่ 2.51 – 3.00

4. ตั้งแต่ 3.01 – 3.50

5. ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

สำหรับ ผู้วิจัย
A1
A2
A3

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความในแบบสอบถาม โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับ
พฤติกรรมของตัวเองมากที่สุด

มากที่สุด	หมายถึง	ประพฤติปฏิบัติเป็นประจำ (สม่ำเสมอ)
มาก	หมายถึง	ประพฤติปฏิบัติบ่อยครั้ง
ปานกลาง	หมายถึง	ประพฤติปฏิบัติ บางครั้ง
น้อย	หมายถึง	ประพฤติปฏิบัติ นานๆ ครั้ง
น้อยที่สุด	หมายถึง	ไม่เคยประพฤติปฏิบัติ

พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง						
1. ฉันสามารถวิเคราะห์ปัญหาโดยการนำ ความรู้เดิมมาสนับสนุน						B1
2. ฉันสามารถระบุปัญหา ดึงประเด็นที่สำคัญ ของปัญหาของการเรียนได้						B2
3. ฉันสามารถอภิปรายความรู้ที่มีอยู่เดิมและ ที่มีใหม่กับเพื่อนได้						B3
4. ฉันสามารถเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้และ สามารถเลือกข้อมูลที่เหมาะสมที่สุดไปใช้ได้						B4
5. ฉันสามารถสืบค้นข้อมูลที่ไม่รู้ แล้วนำมา สรุปความที่เป็นของตนเองได้						B5
6. ฉันสามารถพิจารณา ไตร่ตรอง ความรู้ที่ได้ อย่างรอบคอบและด้วยเหตุผล						B6
7. ฉันสามารถตัดสินใจเลือกความรู้ที่ เหมาะสมกับปัญหาที่ไม่รู้ได้						B7
8. ฉันสามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องไป แก้ปัญหาได้						B8
9. ฉันสามารถประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลที่ สืบค้นมาได้ว่า มีความเหมาะสม น่าเชื่อถือ						B9
10. ฉันสามารถจัดเก็บข้อมูลที่ได้มาอย่างเป็น ระบบ						B10
11. ฉันสามารถบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจาก การเรียนได้						B11

พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
12. ในการเรียน สามารถชี้ประเด็นความรู้ที่ไม่ทราบได้						B12
13. สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ได้						B13
ด้านคุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง						
14. ฉันประเมินตนเองอยู่เสมอ						B14
15. ฉันชอบวิเคราะห์ความรู้เรื่องต่างๆ						B15
16. ฉันชอบสะท้อนคิด ไตร่ตรองสิ่งที่ได้เรียนรู้อยู่เสมอ						B16
17. ฉันชอบแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนอื่น						B17
18. ฉันพยายามหาวิธีการเรียนหลายวิธีมาประกอบกัน เพื่อการได้มาของความรู้						B18
19. ฉันชอบค้นคว้าหาความรู้						B19
20. ฉันมักกระตุ้นตัวเองให้เรียนรู้สิ่งต่างๆ อยู่ตลอดเวลา						B20
ด้านความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง						
21. ฉันจัดลำดับความสำคัญของงานที่ทำว่าอะไรทำก่อน - หลังได้						B21
22. ฉันบริหารจัดการกับเวลาของตัวเองทั้งเวลาเรียนและเวลาส่วนตัวได้						B22
23. ฉันมักวางแผนก่อนจะกระทำการใดๆ เช่นวางแผนก่อนการเรียน						B23
24. ฉันกำหนดเป้าหมายในการเรียนของตนเองได้						B24
25. ฉันมักรวบรวมข้อมูลหรือข้อเท็จจริงก่อนการตัดสินใจ						B25
ด้านความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเอง						
26. ฉันสามารถพัฒนาวิธีการสืบค้นหาความรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง						B26
27. ฉันสนใจที่จะเรียนรู้ทักษะการสืบค้นหาความรู้						B27
28. ฉันสามารถสืบค้นหาความรู้ได้หลายวิธี						B28

พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านความสามารถในการประเมินตนเอง						B29
29. ฉันรับฟังคำติชมจากเพื่อนเพื่อการปรับปรุงตนเอง						
30. ฉันรับฟังคำติชมจากอาจารย์เพื่อการปรับปรุงตนเอง						B30
31. ฉันรู้ข้อดีและข้อด้อยของตนเองในการเรียน						B31

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความในแบบสอบถาม โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่าสามารถเป็นแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองได้มากที่สุด

มากที่สุด	หมายถึง	สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด
มาก	หมายถึง	สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองมาก
ปานกลาง	หมายถึง	สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองปานกลาง
น้อย	หมายถึง	สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองน้อยที่สุด

แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ระดับการส่งเสริม					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านกายภาพ						
1. หนังสือ เอกสาร วารสาร ในห้องสมุดมีความหลากหลาย ทันสมัย และมีจำนวนที่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ						C1
2. ระบบสืบค้นของห้องสมุดมีความทันสมัยและสะดวกในการใช้งาน						C2
3. โต๊ะ เก้าอี้ เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษา						C3
4. เครื่องคอมพิวเตอร์ และ อุปกรณ์สำหรับสืบค้นข้อมูลมีความเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ						C4
5. คณะมีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ด้วยตนเอง (บอร์ดการให้ความรู้/เสียงตามสาย)						C5

แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้การเรียนรู้ ด้วยตนเอง	ระดับการส่งเสริม					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
6. มีระบบ E-Learning ที่มีประสิทธิภาพ						C6
7. ไวไฟาย(WIFI) มีประสิทธิภาพและ ครอบคลุมพื้นที่ในคณะ						C7
8. มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และครุภัณฑ์ ที่ความทันสมัยเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ						C8
9. เว็บไซต์ของคณะ มีความทันสมัย และ สามารถเป็นแหล่งการเรียนรู้ของนักศึกษา						C9
10. ขนาดและพื้นที่ห้องสมุด เพียงพอต่อ จำนวนนักศึกษา และผู้ใช้บริการ						C10
ด้านวิชาการ (อาจารย์,การสอน)						
11. อาจารย์ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ กำหนดหัวข้อการเรียนรู้						C11
12. การจัดการเรียนการสอนควรยืดหยุ่น ตามความสามารถของผู้เรียน						C12
13. อาจารย์ตั้งคำถามที่กระตุ้นให้เกิดการ ค้นหาคำตอบ						C13
14. อาจารย์ให้กำลังใจ คำชมเชย เมื่อ นักศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็น						C14
15. อาจารย์สร้างสัมพันธ์ภาพและ บรรยากาศการเรียนที่ดีกับนักศึกษา						C15
16. อาจารย์แนะนำแหล่งข้อมูลทางการ ศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย						C16
17. อาจารย์ให้อิสระในการแสดง ความคิดเห็นแก่นักศึกษา						C17
18. อาจารย์ตั้งคำถามที่จูงใจ กระตุ้น ให้ ผู้เรียนอยากตอบ อยากเรียน						C18
19. การยอมรับ เชื่อมั่นในความคิดเห็นซึ่ง กันและกัน ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา						C19
20. การประเมินผลการเรียน และงานที่ มอบหมายให้นักศึกษาอย่างยุติธรรม						C20

แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้การเรียนรู้ด้วยตนเอง	ระดับการส่งเสริม					สำหรับผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านการบริหารจัดการ						
21. มีเจ้าหน้าที่ในการติดต่อสอบถามข้อมูล ที่เพียงพอและมีประสิทธิภาพ						C21
22. ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร และนักศึกษา						C22
23. มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของ มหาวิทยาลัย คณะฯ และข่าวสารวิชาการที่ ทันสมัย						C23
24. มีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้กับนักศึกษา						C24
25. มีนโยบายและงบประมาณสนับสนุน การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา						C25
26. คณะฯ มีนโยบายจัดทำVCD คำบรรยาย ในทุกรายวิชา						C26
27. จัดพื้นที่สำหรับสืบค้นข้อมูล และการ ทำกิจกรรมทางการศึกษา (อ่านหนังสือ, ทำ รายงาน) ตลอด 24 ชั่วโมง						C27
28. เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ ออกแบบและกำหนดกิจกรรมเสริมความรู้						C28
29. จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการ สืบค้น และแนะนำแหล่งค้นคว้าความรู้ และ การใช้ฐานข้อมูลต่างๆ ให้กับนักศึกษา						C29
30. จัดหาวิทยากรที่ประสบความสำเร็จ หลากหลายสาขาอาชีพมาให้ความรู้และ สร้างแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตให้กับนักศึกษา						C30

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยี
คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
หนังสืออนุญาตให้ใช้เครื่องมือจากบทความวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/ ๒๕๖

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตใช้เครื่องมือจากบทความวิจัย เรื่อง การพัฒนาเครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
ของนักศึกษาพยาบาลไทยระดับปริญญาตรี

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี

ด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ณิ โอวรจิริยาพิทักษ์และคณะผู้วิจัย อาจารย์ในสังกัดคณะเทคโนโลยี
คหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ในการนี้ผู้วิจัยและคณะได้ศึกษาบทความวิจัย เรื่อง การพัฒนาเครื่องมือวัดความพร้อมในการ
เรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาพยาบาลไทยระดับปริญญาตรี ของ รองศาสตราจารย์ ดร. มณี อภานันท์กุล
และคณะ โดยเครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ได้จากงานวิจัยดังกล่าวสามารถประยุกต์
นำไปใช้ได้กับนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผู้วิจัยและ
คณะจึงมีความประสงค์จะขออนุญาตใช้เครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ รองศาสตราจารย์
ดร. มณี อภานันท์กุล ได้พัฒนาขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตการใช้เครื่องมือวิจัย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร์ กี่อารีโย)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สาขาวิชาการบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์
โทร. ๐๒ ๖๖๕๓๗๗๗ ต่อ ๕๖๕๓
โทรสาร ๐๒ ๖๖๕๓๘๐๐

โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี (NS-)

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

๒๗๐ ถนนพระราม๖ ราชเทวี กทม. ๑๐๔๐๐

โทร. ๐-๒๒๐๑-๐๖๓๔ โทรสาร ๐-๒๒๐๑-๒๘๕๘

ที่ศธ ๐๕๑๗.๐๖๗/ ๐๑๕๑

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง อนุญาตให้ใช้เครื่องมือจากบทความวิจัย

เรียน คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

อ้างถึง หนังสือ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ที่ ศธ๐๕๘๑.๐๓/๒๙๖ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ตามหนังสือคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร อ้างถึง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ณิ โอวรียาพิทักษ์ และคณะผู้วิจัย อาจารย์ในสังกัดคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และมีความประสงค์ขออนุญาตใช้ “เครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลไทยระดับปริญญาตรี” ของรองศาสตราจารย์ ดร.มณี อภานันท์กุล รายละเอียดแจ้งแล้วนั้น

โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี พิจารณาแล้วไม่ขัดข้อง ยินดี อนุญาตให้ใช้เครื่องมือวิจัย ดังกล่าวได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรณู พุกบุญมี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/๕๕๗

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุทธภา โชติประดิษฐ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ณี โอวจริยาพิทักษ์และคณะผู้วิจัย อาจารย์ในสังกัดคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ในการนี้เพื่อให้เครื่องมือวิจัยที่คณะผู้วิจัยจัดทำขึ้นมีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักการและกระบวนการวิจัย ซึ่งทางคณะพิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถที่จะพิจารณาและให้คำแนะนำในงานวิจัยครั้งนี้ได้ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือในงานวิจัยเรื่องดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์รับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร์ กี่อารีโย)

คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สาขาวิชาการบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐๒ ๖๖๕๓๗๗๗ ต่อ ๕๖๕๓

โทรสาร ๐๒ ๖๖๕๓๘๐๐

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/ ๕๕๕

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์

ด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ณี โอวจริยาพิทักษ์และคณะผู้วิจัย อาจารย์ในสังกัดคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ในการนี้เพื่อให้เครื่องมือวิจัยที่คณะผู้วิจัยจัดทำขึ้นมีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักการและกระบวนการวิจัย ซึ่งทางคณะพิจารณาพบว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถที่จะพิจารณาและให้คำแนะนำในงานวิจัยครั้งนี้ได้ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือในงานวิจัยเรื่องดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์รับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร์ กี่อารีโย)

คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สาขาวิชาการบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐๒ ๖๖๕๓๗๗๗ ต่อ ๕๖๕๓

โทรสาร ๐๒ ๖๖๕๓๘๐๐

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร.พระนคร โทร. ๐๒-๖๖๕๓๗๗๗ ต่อ ๕๖๕๓

ที่ ศธ.๐๕๘๑.๐๓/๔๕๕ วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอรเรียนเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

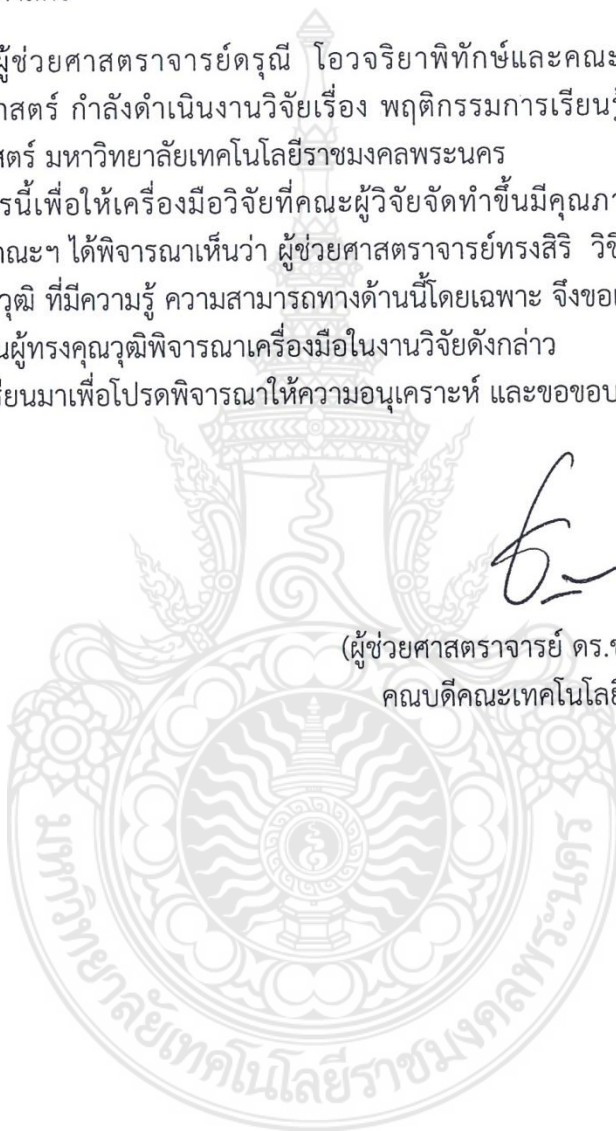
เรียน คณบดีคณะศิลปศาสตร์

ด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ณี โอวจริยาพิทักษ์และคณะผู้วิจัย อาจารย์ในสังกัดคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ในการนี้เพื่อให้เครื่องมือวิจัยที่คณะผู้วิจัยจัดทำขึ้นมีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักการและกระบวนการวิจัย ทางคณะฯ ได้พิจารณาเห็นว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงสิริ วิชิรานนท์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ และวิจัย เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านนี้โดยเฉพาะ จึงขอรเรียนเชิญท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงสิริ วิชิรานนท์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือในงานวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชฎาภัทร์ กี่อารีโย)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

ภาคผนวก ง
การวิเคราะห์อำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.60	17	.65
2	.69	18	.64
3	.57	19	.33
4	.60	20	.53
5	.58	21	.37
6	.56	22	.62
7	.60	23	.74
8	.68	24	.56
9	.71	25	.68
10	.65	26	.75
11	.55	27	.42
12	.37	28	.49
13	.36	29	.60
14	.32	30	.65
15	.68	31	.56
16	.63		

นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าเครื่องมือ reliability ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่า Cronbach's Alpha ได้ค่า reliability ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.94 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นสามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยี
คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.48	16	.48
2	.32	17	.53
3	.61	18	.67
4	.54	19	.73
5	.61	20	.58
6	.36	21	.52
7	.50	22	.76
8	.53	23	.61
9	.67	24	.74
10	.75	25	.76
11	.46	26	.82
12	.67	27	.53
13	.68	28	.72
14	.49	29	.68
15	.57	30	.47

นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าเครื่องมือ reliability ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่า Cronbach's Alpha ได้ค่า reliability ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.94 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นสามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

ภาคผนวก จ
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย คนที่ 1

1. ชื่อ – นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวดรุณี โอวาริยาพิทักษ์
ชื่อ – นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Darunee Owajariyapitak
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 1019 00175 928
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระดับ 8
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิระพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-2281-9756-8 ต่อ 2302 โทรสาร 0-2281-9759
E-mail darunee.o@hotmail.com
5. ประวัติการศึกษา
กศ.บ. (สุขศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บธ.ม. (การจัดการ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
สาขาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาเศรษฐศาสตร์
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุ
สถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยใน
แต่ละผลงานวิจัย
  - 7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : -
  - 7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย -
  - 7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : ชื่อข้อเสนอการวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และ
สถานภาพในการทำวิจัย
    - ผู้ร่วมวิจัย โครงการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้จัดการสินค้าเสื้อผ้าใน
อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ประจำปีงบประมาณ 2553
    - ผู้ร่วมวิจัยโครงการวิจัย คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสาขาวิชาการบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ
2554
    - หัวหน้าโครงการวิจัย แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์สังกัดมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีงบประมาณ 2555 (งบประมาณส่วนตัว)
    - หัวหน้าโครงการวิจัย พฤติกรรมการใช้น้ำ และไฟฟ้าของนักศึกษาคณะเทคโนโลยี
คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีงบประมาณ 2556
(งบประมาณรายได้คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร)

- หัวหน้าโครงการวิจัย ความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีงบประมาณ 2558 (งบประมาณรายได้คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร)

- ผู้ร่วมวิจัยโครงการวิจัย การอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปดอกไม้แบบไทยกรณีศึกษา ประเพณีงานแต่งงาน ประจำปีงบประมาณ 2558 (งบประมาณรายได้คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร)

ประวัติผู้วิจัย คนที่ 2

1. ชื่อ – นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวศิริภรณ์ ชวเลขยางกูร
ชื่อ – นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Siraporn Chavalekyangkul
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 1008 00492 05 0
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิระพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-2281-9756-8 ต่อ 2303 โทรสาร 0-2281-9759
E-mail C.SIRA@ME.com

5. ประวัติการศึกษา
คหกรรมศาสตรบัณฑิต (ผ้าและเครื่องแต่งกาย) คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
สาขาบริหารธุรกิจคหกรรม
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศโดยระบุ
สถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้
ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย

7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย :-

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย -

7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : ชื่อข้อเสนอการวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และ
สถานภาพในการทำวิจัย

- ผู้ร่วมวิจัย โครงการวิจัย แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์สังกัด

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีงบประมาณ 2555 (งบประมาณส่วนตัว)

- ผู้ร่วมวิจัยโครงการวิจัย พฤติกรรมการใช้น้ำ และไฟฟ้าของนักศึกษาคณะ

เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีงบประมาณ 2556

(งบประมาณรายได้คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร)

- ผู้ร่วมวิจัย โครงการวิจัยการศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา กรณีศึกษา

นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปี

งบประมาณ 2557 (งบประมาณรายได้คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร)

- ผู้ร่วมวิจัย โครงการวิจัย ความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคม
อาเซียนของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ประจำปีงบประมาณ 2558 (งบประมาณรายได้คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร)

ประวัติผู้วิจัย คนที่ 3

1. ชื่อ – นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวพรณี วิศิษฐ์วงศ์กร
ชื่อ – นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Punnee Visitwongsagorn
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 1002 00179 008
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระดับ 8
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิระพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-281-9756-8 ต่อ 2210 โทรสาร 0-2281-9759
E-mail -
5. ประวัติการศึกษา
คบ.วิทยาลัยครูสวนดุสิต
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
ไม่มี
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศโดยระบุ
สถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วม
วิจัยในแต่ละผลงานวิจัย
  - 7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย :-
  - 7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย –
  - 7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : ชื่อข้อเสนอการวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และ
สถานภาพในการทำวิจัย
    - ผู้ร่วมวิจัยโครงการวิจัย คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย ประจำปี
งบประมาณ 2554
    - ผู้ร่วมวิจัยการศึกษากระบวนการทำงานของโรงงานเสื้อผ้าอุตสาหกรรม
กรณีศึกษาบริษัทบูติกนิวจิตี จำกัด (มหาชน) งบประมาณปี พ.ศ. 2552
    - ผู้เข้าร่วมวิจัยโครงการวิจัยเรื่องประยุกต์รูปแบบเสื้อชาวเขาเผ่าลีซอ ชุด Ready
to wear (งบประมาณส่วนตัว)
    - ผู้ร่วมวิจัย โครงการวิจัย แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์สังกัด
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีงบประมาณ 2555 (งบประมาณส่วนตัว)

- ผู้ร่วมวิจัยโครงการวิจัย พฤติกรรมการใช้น้ำ และไฟฟ้าของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีงบประมาณ 2556 (งบประมาณรายได้คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร)

- ผู้ร่วมวิจัย โครงการวิจัยการศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีงบประมาณ 2557 (งบประมาณรายได้คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร)

- ผู้ร่วมวิจัย โครงการวิจัย ความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีงบประมาณ 2558 (งบประมาณรายได้คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร)

ประวัติผู้วิจัย คนที่ 4

1. ชื่อ – นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวสมทรง สิตลายัน
ชื่อ – นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss.Somsong Sritalayan
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3101701034984
3. ตำแหน่งปัจจุบัน รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิระพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-2665-3777 ต่อ 5236 โทรสาร 0-2665-3800
E-mail -
5. ประวัติการศึกษา
M.Ed. Audio Visual Communications, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
- การสื่อสารทางด้านวิทยุและโทรทัศน์
- คหกรรมศาสตร์ศึกษา-การสอนและการผลิตสื่อ
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศโดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย
  - 7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย :-
  - 7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย -
  - 7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว :
    - โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ ประจำปีงบประมาณ 2516
    - โครงการวิจัยเรื่อง ความต้องการของผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ 2528
    - โครงการวิจัยเรื่อง การติดตามการใช้หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ทุนองค์กรต่างประเทศ)
    - โครงการวิจัยเรื่อง การติดตามนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับนักบริหารและหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2523
  - 7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ : -